דבר

היום בדבר
- משבר אמון יהודי־ישראלי / יקיר צור
- מס יסף כמשל / גד יעקבי
- שביתת נשק זמנית בלבנון / דן אבידן
- גבול וגבולות / פרופ' נתן רוטנשטרייך
- אסטרטגיה לאומית לישראל / פרופ' יחזקאל דרור
- ספורט מוגדל; כל הארץ; רפואה ומדע; בידור

יום ראשון, י"ב בשבט תשמ"ח, 31 בינואר 1988 ● גליון 19332

היום 12 עמודים ● המחיר 1.20 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.04 ש"ח

מזג האויר

מעלות החום החזויות: ירושלים: 15־5, רמות־הגולן: 14־5, צפת: 13־4, חיפה: 20־10, טבריה: 20־10, נצרת: 17־10, עפולה: 20־7, השומרון: 17־6, תל־אביב: 19־8, לוד: 19־5, יריחו: 21־8, עזה: 18־10, באר־שבע: 19־8, אילת: 21־11.
מעונן חלקית. במשך היום יתרבו העננים, ובלילה יתחיל לרדת גשם.

איזור המפרץ נסגר לתנועה ואלפי תושבים פונו בעקבות פיצוץ גאז ב„חיפה־כימיקלים"

באיזור משתוללת דליקה ענקית ● הוזעקו כוחות הצלה ● פצועים הובאו ל„רמב"ם"

מאת יוסי ליבוביץ ואריאלה ראובני, סופרי „דבר"

כל איזור כמפרץ חיפה נסגר אתמול לתנועה דקות ספורות לפני השעה 20.00 בלילה לאחר התפוצצות אדירה שאירעה במפעל „חיפה כימיקלים". האיזור ברדיוס שניים וחצי קילומטר מן המפעל פונה מתושביו, והכבישים באיזור נחסמו לתנועה ויהיו חסומים גם היום בשעות הבוקר והצהריים. ביניהם נודע על [illegible] פצועים שהובאו לבית החולים רמב"ם. לשעות לאחר פרוץ האש לא יכלו המכבים להתקרב לאיזור הדליקה בגלל האש שהתפשטה למרחק 40 מטרים.

בשעה 21.40 נכנסו מיכליות [illegible] בחוות המיכלים. בתהליך המילוי [illegible] ציבור. [illegible] החלו למלא את המיכליות. בתהליך המילוי אירע בצינור ביקוע ובמקום פרצה להבה שאחזה במיכל הגאז. [illegible] התפוצץ המיכל והתרומם לגובה של כ־40 מטרים. האש אחזה בעוד ארבעה מיכלי גאז סמוכים. במקום היו באותה השעה שישה עובדים. שניים מהם נפצעו [illegible]. בסה"כ פונו למעלה מ־600 בתי אב וכ־2500 אנשים מרדיוס של 2.5 קילומטר ממקום הפיצוץ.

[illegible]

בעת מסירת הידיעה לא ברור מה עלה בגורלם של שלושה עובדים נוספים שהיו במקום בעת מילוי המיכליות. על פי הידיעה [illegible] הצליחו שני נהגי מיכליות לעזוב את המקום עם פרוץ הדליקה. מצבו של הפצוע השני שהובא אחר חצות לבית־החולים רמב"ם קשה. הוא מחובר למכונת הנשמה.

עם התקבל הידיעה על התפוצצות מיכלי גז במפרץ חיפה הוכרז מצב חירום בביה"ח רמב"ם. [illegible] 11.30 [illegible] צפויים להגיע פצועים נוספים.

בתהליך הפינוי [illegible] בקרית־אתא [illegible] עשרות (אולי מאות) תושבים לתוך האוטובוסים ונמלטו מן המקום כאשר אחדים מהם איבדו את ילדיהם שנמלטו מהמקום לפניהם. לקראת חצות החלו כוחות צבא להתפרס בתוך השכונות כאשר כל שני חיילים ניצבים בפתח הבתים מחשש שגורמים פליליים ינצלו את הארוע ויפרצו ויבזזו את הבתים. בתהליך השריפה נוצר חשש כמשי שבלון גאז ענקי עמד לפני ביקוע. החשש היה שהוא יתפוצץ והדיו יגיעו למרחק של מאות מטרים בתוך העיר קרית־אתא.

אחרי חצות מסרה אריאלה [illegible] מביה"ח רמב"ם, כי הפצוע שהובהל לבה"ח הוא אוהד עיבל, בן 32, מקרית־אתא נשוי ואב לשניים. הוא סובל מכוויות ואושפז במחלקה לכירורגיה פלסטית.

אוהד סיפר, כי היה בחוות הגאז עם עוד ארבעה עובדים שמילאו מיכליות גאז לחלוקה בבוקר. הם הבחינו בדליפה מאחד מצינורות הגאז וניסו להתגבר עליה. לפתע התאבך ענן גאז ופרצה דליקה. הוא נכווה בפניו ובידיו, הוצא מהמקום והובא באמבולנס לביה"ח רמב"ם. סמוך לשעה אחת הגיע לרמב"ם פצוע נוסף, גם הוא סובל מכוויות.

אלפי תושבי קרית אתא שהתפנו מהבתים הביעו התמרמרות רבה וטענות רוח בטיפולו של ראש העיר יעקב בן דניאל ומטיפולן של הרשויות

(המשך בעמ' 2)

סקל פורש מצה"ל

(טלי זלינגר). – האלוף עמנואל סקל יפרוש היום מצה"ל וישובץ במערך המילואים בתפקיד פיקודי בכיר. האלוף סקל נחשב לאחד ממקורבי הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, והיה צפוי לתפקיד פיקודי בדרגת אלוף. הוא קיבל את דרגת האלוף ב־1985. לפני יותר משנה הושאל לתעשייה האווירית.

מחכים לתשובת חוסיין ● צפוי שליח אמריקאי
שמיר ופרס מקדמים בברכה את יוזמת ארה"ב

נכשלו שיחות נציגי אש"ף בירדן ● מובארק: אין לפצל יוזמתי ● ערפאת: דחינו הצעות ● התחדשו המהומות בשטחים

התלקחות חדשה

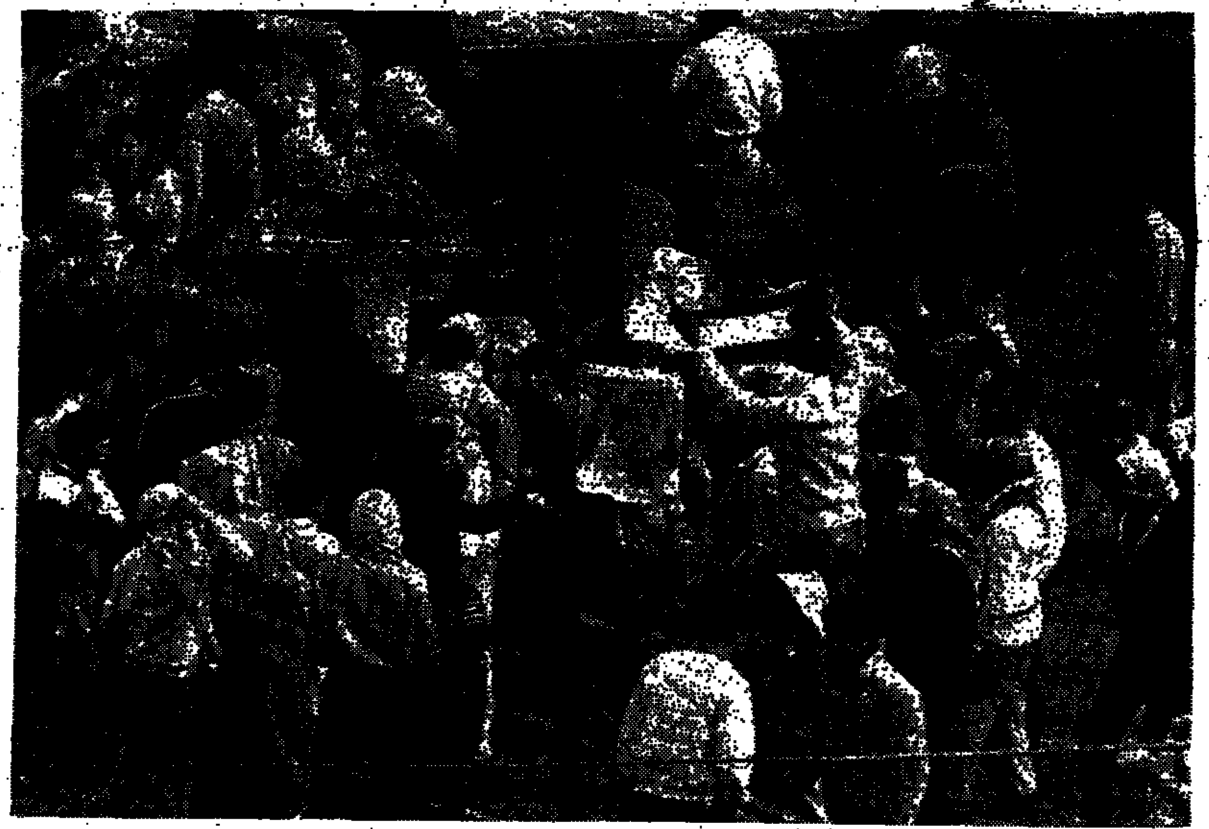

דגל אש"ף ותמונת ערפאת נישאים בהפגנה שהיתה ביום ו' בהר הבית. (צילום: יצחק הררי)

מאת אמנון דנקנר ויוסי מלמן, סופרי „דבר"

בעוד שבממשל האמריקאי נמשכים דיונים קדחתניים על רעיונות חדשים להאצת התהליך המדיני במזרח התיכון קידמו בסוף השבוע ראש הממשלה יצחק שמיר וממלא־מקומו שמעון פרס בברכה את יוזמת השלום החדשה של ארה"ב, שמטרתה להביא בשלב הראשון לרגיעה בשטחים ולהפסקת מעשי האלימות ולפתיחת במשא־ומתן בשלבה השני, במגמה להגיע להסדר ביניים [illegible] מורחבת. אולם בינתיים ממתינים כל הגורמים המעורבים לתשובתו של חוסיין מלך ירדן על ההצעות שהועלו.

אתמול אמרו מקורות בוואשינגטון, כי לא מן הנמנע שפקיד אמריקאי בכיר ישוגר לסיבוב שיחות במדינות האיזור בעתיד הקרוב, אלא שכדי לקבל החלטה כזאת יש להמתין לקבלת תשובות ממדינות האיזור על הגישושים האמריקאיים. ארה"ב ממתינה, לדברי מקורות אלה, לתשובה ישראלית על המסר ששיגר מזכיר המדינה שולץ עם מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין, וכן היא מבקשת לשמוע מירדן על תגובתה לרעיונות האמריקאיים. המקורות אמרו כי אם ייתנו התגובות בסיס לתקוה כי המהלך החדש הוא בר סיכוי – אכן ישוגר שליח אמריקאי לאיזור.

בתום פגישה בת שעתיים עם מזכיר המדינה האמריקאי שולץ אמר אתמול ח"כ שמחה דיניץ: „ארה"ב

(המשך בעמ' 2)

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

המלך חוסיין נועד אתמול ברבת עמון עם פיליפ חביב שליחו של הנשיא רייגן. השליח מסר למלך שדר מהנשיא רייגן הנוגע „להתפתחויות במזרח התיכון בכלל ובגדה המערבית וברצועת עזה בפרט". משקיפים סבורים, שבשדר העביר רייגן למלך חוסיין רעיונות חדשים לקידום תהליך השלום, לאחר ששמע את הצעותיהם של הנשיא מובארק וראש הממשלה שמיר (באמצעות אליקים רובינשטיין) בנוון.

לפי שעה לא ברור מהי עמדתו של המלך ביחס לרעיונות הללו. חוסיין ציין באחרונה, כי האירועים בשטחים צריכים לזרז את כינוס הוועידה הבין־לאומית לענייני המזה"ת. היום אמור המלך לצאת לסיור בכמה ממדינות מערב אירופה.

בינתיים נודע כי השיחות שקיימו בימים האחרונים נציגי אש"ף בכירים עם ראש ממשלת ירדן ואחרים מהשרים לא הביאו לגישור הפערים בין הצדדים בנושאים המדיניים. דומה שאש"ף יזם את סיבוב השיחות במטרה לנצל את המהומות בשטחים כדי לדרוש מירדן לאפשר לארגון להרחיב את תשתיתו במדינה זו.

יו"ר אש"ף יאסר ערפאת טוען בראיון, שהתפרסם אתמול בעתון בשפה הערבית שבסיסו בלונדון „אל־חוואדת", כי ארגונו דחה כבר הצעות ישראליות רבות לעסקה, שבמסגרתן אמור היה אש"ף להביא להפסקת ההפגנות בגדה המערבית וברצועת עזה.

מאת דני רובינשטיין, דני צדקוני, טלי זלינגר, חנה מאיר ויורם לוי, סופרי „דבר"

לאחר הפוגה של שבועיים חזרו ופרצו בסוף השבוע ההפגנות והמהומות בגדה המערבית וברצועת עזה. שלושה פצועים הובאו לבתי־החולים בעזה ועוד עשרות, שנפגעו ממכות בעת פיזור ההפגנות – נחבשו. בירושלים נעצרו שישה מתפרעים בהר הבית ועוד עשרות נעצרו ונפצעו בעת פיזור הפגנות בירושלים המזרחית. בשבת יידו צעירים אבנים על מכוניות בשכונת [illegible]. גורמים במתחנה העריכו כי הרגיעה המיוחלת טרם חלה בשטחים.

התפרצות מחודשת של המהומות בגדה המערבית וברצועה היתה בסוף השבוע. העיר שכם הוכרזה אתמול כשטח צבאי סגור לאחר הפגנה עם נפגעים רבים, חלקם מירי. בעזה נפצע קשה צעיר בשכונת סג'עיה שנורה בחזהו לאחר שתקף חייל צה"ל במוט ברזל. הפגנות ושביתות היו בחברון, חאן יונס, רמאללה, ג'נין וקבאטיה ועוצר במחנות הפליטים בלאטה ואל־עמארי.

עוצר חלקי הוטל גם על אזור רמאל ראשיד בעזה ועל חלק במחנה הפליטים „שאטי" הסמוך אליה, לאחר הפרות סדר אחרות במקום. שבמהלכן נחסמו כבישים באבנים ובצמיגים בוערים ומפגינים השליכו אבנים על חיילי צה"ל, שפיזרו אותם במכות ובגאז מדמיע.

בצהרים פיזרו חיילי צה"ל מתמישים צעירים, שהקימו מחסומים בככר „פלסתין" במרכז העיר ויידו

(המשך בעמ' 2)

פירושו של דבר

מחיר הקירבה

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – היחסים המיוחדים של ישראל וארה"ב שהביאו עלינו תובע מיוחד בפרשה האיראנית, הקימו עכשיו תובע מיוחד חדש בפרשת מיז, שצריך לעסוק שוב בפרשה שיש לה היבטים ישראליים.

יודגש מיד כי מהחומר המצוי עד כה אצל התובע המיוחד ג'יימס מקיי לא עולה כל עובדה שיש בה כדי להטיל צל על שמעון פרס או על אישיות ישראלית אחרת: העובדה שעורך־דין קטן, שנקלע לעניינים בין־לאומיים גדולים, סבר כי הדרך לשכנע את ישראל לתמוך בפרוייקט הצינור העיראקי, עוברת דרך תרומה למפלגת העבודה, אינה מלמדת על כי נרמז על כך, ובוודאי שאין בה שום הוכחה כי מישהו יזם, ידע, או קיבל תרומה או שוחד.

הבעיה של שמעון פרס היא, שהדברים האלה נדבקים אליו על לא עוול בכפו. מי שזוכר את השכנוע הפנימי העמוק, שבו טענו אנשי הבירות, כי אמו של פרס ערביה וכי היא בעלת מניות השליטה ב„תדיראן", יכול לתאר לעצמו כיצד יתפתח הסיפור הזה בפולקלור הפוליטי של השוק הישראלי.

אולם הבעיה היא לא רק של שמעון פרס, אלא של כולנו – כמו בפרשה האיראנית: בסופו של דבר הסיפור אינו ישראלי אלא אמריקאי, אולם כמו בפרשה האיראנית, שמה של ישראל משתרבב יותר מדי, איפה שלא מרימים אבן, בממשל המבולבל, המושחת והשלומיאלי של רונאלד רייגן. מה לעשות, ככה זה ביחסים אינטימיים, שהרי אינטימיות היא לא רק עדנה וקירבה רוחנית, אלא גם הרבה דיעה והלכלוך. זה המחיר.

שחל: בקרוב – היתר לדיזל ברכב הפרטי

(עז). – שינויים מבניים יוכנסו בקרוב במשק האנרגיה והדלק – אמר ביום ו' השר משה שחל. לדבריו, עשויה הרפורמה להביא לירידה בעלויות האספקה של מוצרי נפט: היא לא תפגע באמינות האספקה, ותחסוך למדינה עשרות מיליוני דולרים בשנה. הדבר יתרום גם לעידוד הייצוא, לייצוב רמת המחירים במשק ולעידוד הצמיחה. שחל הוסיף, כי יש לאפשר לצרכן חופש־בחירה בין מכונית דיזל למכונית בנזין.

השר גילה, כי בדיון שקיים עם שר התחבורה סוכם, שהמנכ"לים של שני המשרדים יפעלו בעניין התרת הפעלת מכוניות פרטיות בעלות מנוע דיזל. „אני מקווה שכבר בעתיד הקרוב נוכל לבשר על כך, ובטוחני שגם השירות לשמירת איכות הסביבה במשרד הפנים יסיר את הסתייגותו, לאחר שיובהר איזון התקן לפליטת החלקיקים במנועי דיזל" – אמר שחל.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הועד הפועל

האזינו

מזכ"ל ההסתדרות
ח"כ ישראל קיסר
יהיה הערב, יום ראשון, 31.1.88,
אורח תכניתו של **יצחק גולן**:
„בעין בוחנת" –
שאלות וסוגיות במחלוקת
השדור יהיה הערב אחרי חדשות השעה 18.00 (שש בערב) בקול־ישראל רשת ב'.

לשכת דובר ההסתדרות

10,000 עובדי המינהל והמשק עוזבים את בתה"ח הממשלתיים

הרופאים ממשיכים בעיצומיהם ● גם עובדי המעבדות מאיימים

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

10,000 עובדי המינהל והמשק, כולל כוחות עזר, בבתי החולים הממשלתיים פותחים הבוקר בשעה שש בשביתה כללית ללא הגבלת זמן במחאה „על הסחבת המכוונת" למענתם, בהשוואת תנאי עבודתם ושכרם לאלה שמקבלים העובדים בתפקידים מקבילים בבתי החולים של קופת חולים הכללית.

הנהלת משרד הבריאות ומטה התרום, שהתכנסו אמש בראשותה של שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו החליטו, לעת עתה, להמתין עם פינוי החולים, אבל מבקשים מכל משפחות המאושפזים לבוא לבתי החולים ולעזור. דובר משרד הבריאות שמואל אלגרבלי הודיע, כי משפחות המאושפזים בבתי החולים הגריאטריים יכולים לבוא ולסעוד את יקיריהם בלי כל חשש שידרשו לקחת אותם הביתה.

הדובר מסר, כי בחלק מבתי החולים הכינו ההנהלות מלאי מזון למספר ימים ובבתי חולים אחרים יוזמן קטרינג. זו תהיה מעמסה כספית קשה, כי לעומת 3–4 ש"ח שעולה מנת הכלכלה, מחיר הקטרינג הוא 13 ש"ח למנה. הוצאות כספיות גדולות תגרום קניית שרותי כביסה ובבתי החולים הגריאטריים לא יהיה מנוס גם מרכישת מכנסיים חד־פעמיים לחולים. בעיות קשות צפויות גם בהסעת הצוותים לבתי החולים, כי הנהגים נכללים בין השובתים.

יו"ר הוועד הארצי של עובדי בתי החולים הממשלתיים משה אבגוש מסר ל„דבר", כי העובדים לא יגיעו הבוקר למקומות עבודתם מלבד המשמרות שתפקידם למנוע כניסה לבתי החולים של עובדים מן השטחים או קבלנים. לדבריו, מטה השביתה הארצי סיכם עם ועד יו"ד בתי החולים ועובדי קרן המחקר שהם לא יעבדו במקום השובתים. בשביתה משתתפים גם המדריכים

(המשך בעמ' 2)

שניים משלושת השופטים ינוקו – בהעדר ראיות

הוארך מעצר מזכיר ביהמ"ש יחיאל בן־עמי; פקיד ההוצאה לפועל בתל־אביב זומן לחקירה

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים.

מבדיקת החומר נגד שני שופטי העבודה שופטים המעורבים בפרשת השוחדיות באיגוד בוש דן עולה, כי בכל הנראה לא תוגש נגדם תלונה לבית דין משמעתי של השופטים.

זאת, לאחר שבשבוע האחרון, לאחר ההחלטה על הגשת כתבי אישום נגד שלושה שופטים – כהן, ארבל וחריפאי, הוחלט שנגד השלושה האחרים תוגש תלונה משמעתית. בינתיים, מבדיקת החומר עולה שאין די ראיות גם להגשת קבלנה משמעתית נגד שניים מהם.

בראשית השבוע יערוך בלשכת היועץ המשפטי לממשלה שימועים לשופטים חריפאי וארבל לאחר ששימוע כבר נערך לשופט אהרון כהן.

מעצרו של יחיאל בן־עמי, מזכיר בתי־משפט השלום באזור המרכז הוארך ביום ו' בעשרה ימים בבית המשפט בכפר־סבא, באולמו של השופט שלי סימן.

ב"כ המשטרה, סנ"צ רמי דיסל אמר בדיון, כי

(המשך בעמ' 2)

מצנע וארז יסבירו היום בתק"ם את המדיניות של צה"ל בשטחים

מאת שמעון ויים, סופר „דבר"

אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע וראש המנהל האזרחי ביהודה ושומרון, תא"ל שייקה ארז, יופיעו היום בפני מזכירות התק"ם כדי להסביר את מדיניות צה"ל בשטחים וכדי לתאר את המתרחש בשטחים בשבועות האחרונים. שני הקצינים הבכירים הוזמנו על־ידי מזכירי התק"ם להופיע בפני הפורום הבכיר של התנועה הקיבוצית.

יצויין, כי הופעת השניים אושרה על־ידי הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון. יצויין עוד כי ההחלטה להזמין את שני הקצינים הבכירים המעורים היטב במתרחש בשטחים, באה, בין השאר, משום היות אלוף מצנע תושב עין־זיב והיות תא"ל ארז חבר קיבוץ שפיים. ארז שימש עד לא מזמן כראש המנהל האזרחי ברצועת עזה.

בינתיים, גברו בקיבוצים רבים בתנועה התביעות שמוסדות התק"ם יקבעו עמדה באשר למתרחש בשטחים בתקופה האחרונה. בקיבוצים רבים נערכו בשבוע האחרון אסיפות ושיחות קיבוץ ובהן נשמעו דעות על המתרחש והובעה ביקורת קשה על מדיניות הממשלה וצה"ל בצד תמיכה בחיילי צה"ל המבצעים את פקודות הדרג המדיני והדרג הצבאי הבכיר. קיבוצים אחרים החליטו לצאת בגילויי דעת נגד המתרחש בשטחים.

מזכיר התק"ם אהרון ידלין אמר בסוף השבוע, בהופיעו בפורום הפוליטי של קיבוצי עמק הירדן, כי התק"ם הביעה את דעתה הברורה בנושא. לדבריו, מה שקורה כעת בשטחים, לא שינה את דעת התק"ם והכרעתה לפיה יש צורך במו"מ מדיני שבמסגרתו יקבע הסדר ובו תוותר ישראל על ישיבה בשטחים המאוכלסים בצפיפות בערבים פלסטינים.

ידלין אמר כי לדעתו הפרטית, יש צורך להציע לירדן חילופי טריטוריה ולתת לירדנים את רצועת עזה עם נמל לים התיכון הנחוץ להם באזור ובתמורה לקבל את בקעת הירדן. ידלין ציין כי על חברי הקיבוצים ואנשי תנועת העבודה לעבוד כיום מבית לבית ולשכנע את בני הנוער שמגמה ימנית והקצנה לא תביא עמה פתרון של שלום.

פרשה שלא היתה בצינור שלא הוקם:

הממשלה הסכימה לא לפגוע בצינור הנפט עיראק־עקבה

שר המשפטים האמריקאי אדווין מיז חשוד בכך שידע על רעיון של מתכנני הצינור להציע לפרס תרומה בעבור מפלגת העבודה, תמורת ההבטחה לא לפגוע בצינור אולם בסופו של דבר לא הוצעה כל תרומה כזו והצינור לא הוקם.

מאת יוסי מלמן ואמנון דנקנר, סופרי „דבר"

על פי בקשתו של חוסיין מלך ירדן הסכימה ממשלת ישראל שלא לפגוע בצינור הנפט שתוכנן להיבנות מעיראק לנמל עקבה. כך נודע ל„דבר" בעקבות הפרסום בעתון לוס אנג'לס טיימס שטען כי ראש הממשלה שמעון פרס הבטיח הבטחה בעניין זה במכתב לממשל בארה"ב.

מלשכתו של השר פרס נמסר אמש כי לא היתה זו התחייבות אישית של שמעון פרס כראש הממשלה, אלא התחייבות של הממשלה כולה שדנה בנושא ואישרה אותה.

(המשך בעמ' 2)

هكذا من الأصل

ראיות חדשות

נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים בתמונה משנת 1943, שבה הוא נראה (שני משמאל) בפגישה על מסלול נחיתה בפודגוריצה שביוגוסלאוויה (כיום טיטוגראד) ב־22 במאי של שנה זו. השבועון המערב־גרמני „שפיגל" הודיע בסוף השבוע, שהגיעו לידיו לאחרונה מסמכים חדשים, המוכיחים בבירור את מעורבותו של ואלדהיים בגירושם של כ־4,000 אזרחים בעת ששירת בצבא הגרמני ביוגוסלאוויה במלחמת העולם השנייה. השבועון הבטיח לפרסם את המסמכים במלואם בגליונו הבא, היוצא לאור מחר. משמאלו של ואלדהיים נראה מפקד איטלקי ומימינו שני מפקדים גרמנים. ביום ו' הגדיר יו"ר ועדת ההיסטוריונים החוקרת את עברו של ואלדהיים את תשאולו יום קודם לכן כ„בדאות, מעילה ולא קלה לוואלדהיים". הוא סרב למסור כל פרטים נוספים על הפגישה. הוועדה תגיש את הדו"ח שלה ב־8 בפברואר, אך הנשיא הודיע כבר, שאינו רואה אותו כמחייבו. (צילום: א.פ)

ואלדהיים: המסמכים הקשורים בי שנתגלו בארכיון או"ם זויפו

מאת גדעון קרן, סופר „דבר" בבירת מאיים (מיוחד ל„דבר") – בראיון לשבועון „לה פיגארו מגאזין" מתגונן, בין השאר, קורט ולדהיים, מהאשמתו באנטי־ישראליות ובאנטי־ציונות: „בניגוד למה שנכתב עכשיו, הבעתי בפומבי את התנגדותי להצעה שהשוותה את הציונות לגזענות".

„לא אני הזמנתי את ערפאת להופיע בעצרת האו"ם – זו היתה החלטה של העצרת הכללית. סירובי לחבוש כיפה בעת הביקור ביד ושם נבע מטעות והתנצלתי על כך בפני ממשלת ישראל. אבותי שאני מבקר במצבת זכרון לשואה ולא בבית כנסת. מעולם לא גיניתי את הפשיטה באנטבה. אמרתי לעיתונאית של סוכנות הידיעות המזרח תיכונית בקאהיר שאני שבע רצון על שחרור בני הערובה. ולשאלתה עניתי כי אכן הפשיטה היא הפרת החוק הבין־לאומי, אבל קיים גם האספקט ההומניטרי שבשחרור בני הערובה. החלק השני של תשובה זו לא פורסם והודעתי על כך בפני סוכנות רויטר שהפיצה את הידיעה. אני תומך באורח מלא בזכותה של ישראל כמדינה עצמאית עם גבולות בטוחים ומוכרים על ידי האו"ם, אך במקביל אני תומך בזכות העם הפלשתיני להגדרה עצמית – ולכן ביקרו אותי ידידינו הישראלים".

ואלדהיים אומר בראיון, כי לא יתפטר מתפקידו, וכי ועדת המומחים הבין־לאומיים הדנה בעניינו תגיש חוות דעת ולא גזר דין. „ועדה זו אינה בית משפט". הוא טוען כי המסמכים המאשימים אותו בפשעי מלחמה השמורים בארכיון האו"ם זויפו. „אני חש שהאפיפיור סבור שאני חף מפשע", אמר נשיא אוסטריה והוסיף: „מעולם לא הרגתי איש ולא השתתפתי בשום קרב".

מיעוט גדול בהסתדרות נגד אוטונומיה לאיגודי אקדמאים

קיסר מצדיק את המהלך: מרחב מחיה לאיגודים

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

ברוב של 33 נגד 18 דחתה ביום ו' סיעת המערך במועצת ההסתדרות הצעה של סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, אפרים זילוני, לבטל את הדיון הצפוי במועצת ההסתדרות על הענקת אוטונומיה לאיגודים המקצועיים האקדמאיים.

זילוני טען שהכנסת סעיף בחוקת ההסתדרות המבטיח מעמד אוטונומי לחלק מהאיגודים יבטל את העליונות האורגאנית של ההסתדרות על פני איגודים אלה וידרבנם „לצפצף" עליה. עוד גרס שמתן האוטונומיה יהפוך את בתי המשפט לפוסקים בסוגיות שעד כה הוכרעו בין כתלי ההסתדרות.

מזכיר הסתדרות עובדי המדינה, ראובן בן עמי, שתמך בעמדתו של זילוני, התריע שמתן אוטונומיה לאיגודים האקדמאים פירושו קיפוח של האיגודים הגדולים מהם בהרבה, כגון הסתדרות הפקידים והסתדרות עובדי המתכת. הוא טען שהענקת המעמד האוטונומי לאיגודים האקדמאים נועדה להסיר את איומם לפרוש מההסתדרות.

ואולם המזכ"ל ישראל קיסר הגן בתוקף על המהלך, בהטעימו שהאוטונומיה נועדה לאפשר מרחב מחיה לאיגודים המקצועיים ולחזקם מול ועדי העובדים שבשטח. יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, הודה שהאוטונומיה אינה „הדבר הכי חכם," אך לדבריו האיגודים מבקשים יותר עצמאות, כדי שיוכלו לספק פתרונות לבעיות של החברים בהם.

מזכיר הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, זלמן שנקמן, האשים את זילוני בגילוי איבה כלפי האיגודים וברצון „להפכם לגוף מת בתוך ההסתדרות".

עובדי המינהל

(המשך מעמ' 1)

בעיסוק ומטפלות גריאטריות.

השביתה תשתק כל שרותי בתי החולים הממשלתיים מלבד דיאליזה ויונקים. מטבח, מכבסה, מחסנים, משרדי קבלה ושחרור חולים יהיו סגורים. לא יבוצעו כל פעולות נקיון, כולל חדרי ניתוחים והוצאת אשפה. לא יבוצעו כל עבודות אחזקה ותיקונים, כולל תיקון קיטור המפעיל את מערכת החימום בבתי החולים. גם שרותי הטלפון יהיו מושבתים ולא ניתן יהיה להתקשר לבתי החולים הממשלתיים.

הרופאים בבתי החולים הממשלתיים ממשיכים בהשבתת מרפאות החוץ והמחלקות לטיפול יום.

איום בשביתה מעלים גם עובדי המעבדות.

קבלת מודעות 24 שעות בדחוף

מודעות משפחתיות דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל:

הלוח הכללי

דבר

מתקבלות 24 שעות ביממה

ב' דחוף דיזנגוף

רח' דיזנגוף 118

(מול כסית)

טל. 246363 239952

דבר

DAVAR دبار

מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר

משנה לעורך דוד פדהצור

מזכיר מערכת מרדכי ברקאי

מנהל כללי אמנון ברנזי

המו"ל – „דבר" בע"מ

נדפס בדפוס דבר בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב

רח' שינקין 45, ת.ד 199

מיקוד 61001

טלפון 286141 (6 קווים)

מחלקת המודעות

טלפונים ישירים

286156, 281860, 298032

[illegible]:

ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45

טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:

המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16

בית מאזיה קומה ב

טלפון 242203, ת.ד. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27

טלפונים 04-642111-2-3

33104

חריש ינסה לשכנע את ראש לשכת עורכי־הדין לא לעתור נגדו לבג"ץ

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ינסה היום לשכנע את ראש לשכת עורכי־הדין יעקב רובין לוותר על אופציה של פנייה לבג"ץ נגדו בגין עורכי הדין של השב"כ.

הפגישה שתיערך היום בלשכתו של חריש היא על רקע סירובו להעביר ללשכת עורכי הדין את כל החומר הרלבנטי הקשור לחשדות נגד היועצים המשפטיים לשעבר של השב"כ שהיו שותפים לנורמת עדויות השקר של השירות. עוד בחודש נובמבר פנתה ועדה של לשכת עורכי הדין לחריש בבקשה שיעביר אליה את החומר, אך חריש התחמק ממתן תשובה לפניות. ראש לשכת עורכי הדין אמר לפני שבועיים, כי נותרו בפני הלשכה אחת משני דרכים – או להפסיק כל טיפול בפרשה או לעתור לבג"ץ.

רובין ציין כי ועדה מיוחדת של הלשכה המליצה בעקבות דו"ח לנדאו לבדוק את האפשרות להעמיד את היועצים המשפטיים של השב"כ לדין משמעתי, אולם כדי שלשכת עורכי הדין תוכל לממש את סמכותה על פי החוק עליה לקבל את החומר הקשור ליועצים, שמותיהם והעבירות המיוחסות להם.

שמיר טרם אישר מינוי שמיר לשגריר במצרים

מאת יוסי מלמן, מסורו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר טרם החליט אם להסכים למינויו של המזרחן פרופסור שמעון שמיר לתפקיד שגריר ישראל במצרים. מקורביו של יצחק שמיר אמרו ל„דבר", כי לא קיבלו עדיין פנייה רשמית בעניין, אך הם סבורים כי על שר החוץ להתייעץ עם יצחק שמיר לפני שיקבע המינוי.

שמעון פרס החליט כבר כי לתפקיד ימונה הפרופסור שמיר. השגריר משה ששון הודיע לאחרונה כי עקב סיבות משפחתיות בכוונתו לעזוב את תפקידו בקאהיר שבו הוא מכהן כבר כשבע שנים. בלשכתו של השר פרס סבורים, כי פרס להתייעצות עם ראש הממשלה בקשר לתפקיד השגריר באו"ם, שעליה יש הסכמה בכתב בין המערך לליכוד כחלק מההסכם הקואליציוני. זכותו של שר החוץ לקבוע את שגרירי ישראל. ואולם יצוין כי לראש הממשלה האפשרות להתערב במינויים ואף למנוע אותם בממשלה עצמה. כל מינוי של שגריר טעון אישור ועדת שרים מיוחדת ומליאת הממשלה.

השר פרס מייעד לתפקיד השגריר באו"ם במקומו של בנימין נתניהו, שיפרוש הקיץ ויתמודד על מקום ברשימת הליכוד לכנסת, את אשר בן נתן. אך אם ראש הממשלה יתנגד לו בטענה כי זהו „מינוי פוליטי" תישקל מועמדותו של איש משרד החוץ אריה לוין, מנהל המרכז למחקר מדיני.

שניים משש

(המשך מעמ' 1)

בן־עמי חשוד בקבלת שוחד מה„מאכר" יהודה פרנקל, בגניבה ובהפרת אמונים. הוא הדגיש, כי הארכת המעצר נדרשת לצורך סיום החקירה במספר תיקים בהם נחשד בן־עמי, אולם התחייב כי החקירה תסתיים תוך עשרה ימים ובפרק זמן זה גם יוגש נגדו כתב־אישום.

ביום ו' הובא לאולם המעצרים בכפר־סבא גם ארנון בקשי – מזכיר בית משפט השלום בבתים וראובן רוזנברג, מזכיר בית המשפט בפתח־תקווה. השניים, החשודים במעורבות בפרשה, שוחררו בהסכמת המשטרה.

החקירה בפרשה מתמקדת. חוקרי המשטרה פנו בימים האחרונים לבדוק חשדות למעשי שוחד גם במחלקת ההוצאה לפועל שבבית משפט־השלום בתל־אביב. לפני כמה ימים זומן לחקירה פקיד בהוצאה לפועל במחלקת איחור התיקים שבבית המשפט בתל־אביב. אותו פקיד, העובד במקום זה שנים רבות, עומד לערוך ביום א' את חתונת בנו.

הסתעפות החקירה בכל הכיוונים גוררת אחריה חקירות של אנשים רבים במערכת המשפטית, אולם פקידים בכירים בפרקליטות מחוז מרכז, המטפלת בפרשיה זו, אמרו ביום ו' כי לא כלפי כל אדם הנחקר או מתשאל במשטרה קיימים חשדות למעורבות בפרשה. הם ציינו כי גם שופטים נשאלים על־ידי חוקרי המשטרה, אולם דבר זה נעשה מטעמים טכניים המתחייבים בחקירה ונגד אותם שופטים לא קיים כרגע כל חשד למעורבות בפרשה.

האווירה המתוחה בבית המשפט בתל־אביב, שהתפוגגה במעט לאחר פירסום שמותיהם של שלושת השופטים החשודים, חזרה ונהייתה מתוחה בימים האחרונים, בעקבות חקירתו של הפקיד במחלקת ההוצאה לפועל והפירסומים הרבים על שופטים נוספים המעורבים בפרשה.

מתכנסת הוועדה למינוי שופטים

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

הוועדה למינוי שופטים בראשות שר המשפטים אברהם שריר מתכנסת היום לדון בשינוי הקריטריונים למינוי שופטים על רקע ההתפתחויות האחרונות בפרשת השופטים.

בישיבה היום צפוי עימות בין תומכיו של השר שריר בוועדה המצדדים בהצעתו לשינוי הקריטריונים לבחירת שופטים לבין תומכיו של נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר המתנגד להכנסת שינויים אלו.

עיקר הצעתו של השר שריר היא להחמיר את השיטות והנהלים. הבדיקות שנעשו עד כה בקשר לקבלת מועמדים לשיפוט. עד כה התבססה הבחירה בעיקר על היכרות אישית של חברי הוועדה למינוי שופטים עם המועמד, המלצות שנתקבלו עליו וכן ראיון אישי. השר שריר סבור, כי לא די בכך ויש לערוך למועמד מבחני אישיות נוספים המבוססים על מבחנים פסיכומטריים וגרפולוגיים. הוא סבור, כי המאורעות האחרונים בבתי המשפט בת"א מוכיחים זאת.

השר משה שחל, חבר הוועדה למינוי שופטים, יעלה אף הוא הצעה משלו לשינוי מינוי השופטים. הוא מציע הכנסת שיטה של מתן חוות דעת בכתב על מועמדים לשיפוט ולא בעל פה כפי שהיה נהוג עד כה.

שחל מציע גם לבחון אפשרות למינוי שופטים אשר בראשית כהונתם יהיו במעין תקופת נסיון. מינוים הקבוע יהיה רק לאחר תקופת זמן מסויימת ובינתיים הם יהיו נתונים למעקב באמצעות חוות דעת של המערכת השיפוטית.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	2-	00	שלג
אמסטרדם	5	9	מעונן
בואנוס איירס	15	25	בהיר
הלסינקי	9-	5-	בהיר
הונג קונג	18	21	מעונן
וינה	4	10	מעונן
ז'נווה	3	9	גשום
טוקיו	6	10	בהיר
טורונטו	13-	1-	מעונן
יוהנסבורג	16	29	בהיר
לונדון	4	8	מעונן
ליסבון	11	16	גשום
מדריד	7	11	גשום
מונטריאול	21-	16-	בהיר
ניו יורק	8-	0	בהיר
סאן פאולו	22	31	מעונן
פאריס	5	9	מעונן
פרנקפורט	4	10	מעונן
ציריך	1-	0	מעונן
ריו דה ז'נרו	20	40	בהיר
שטוקהולם	2-	7-	שלג
שיקאגו	7-	10	גשום

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. [illegible]
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
סניף עכו: רח' האבות, טל. 35242

swissair

רשות מקומית לתכנון ולבניה – חולון ת.ב. 834

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 1731 בגוש 6043 רח' כצנלסון מס' 13 חולון הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 3% בקומת הקרקע מסמך בגרש 1154/4.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות הימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרוון, ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה חולון

פרשה שלא היתה

(המשך מעמ' 1)

מהלשכה נמסר גם כי לשר פרס לא הציעו כסף או דברי ערך כלשהם תמורת ההבטחה הזו.

העיתון האמריקאי טען כי בחברה האמריקאית שעמדה להקים את צינור הנפט שקלו להציע לפרס תרומה בשביל מפלגת העבודה.

בסופו של דבר לא נבנה צינור הנפט, וממשלת עיראק החליטה משיקולים שלה להקים צינורות אחרים לערב הסעודית ולתורכיה.

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר") – בחקירה של התובע המיוחד הבודק את החשדות לפלילים נגד שר המשפטים האמריקאי אד מיז, עלה חשד, כי יזמים אמריקאים ושווייצים תכננו לתת שוחד למפלגת העבודה הישראלית, באמצעות שמעון פרס, תמורת ערבות ישראלית שלא לפגוע בצינור הנפט העיראקי שיעבור סמוך לגבול ישראל.

„הלוס אנג'לס טיימס", שפרסם בסוף השבוע בהרחבה את פרטי הפרשה, מספר, כי במזכר ששיגר בשנת 1985 למיז ידידו הוותיק עו"ד רוברט וולך, שהיה אחד היזמים, נאמר, כי יש כוונה לתת שוחד כזה, והחשד נגד מיז הוא שלא הגיב ולא התערב כדי למנוע את תוכנית השוחד, ובכך פעל בניגוד לחוק הפדראלי נגד פעולות שחיתות במדינות זרות.

המדובר בתוכנית של יזמים אמריקאים ושווייצים, ביניהם המיליונר היהודי השווייצרי ברוס רפפורט וחברת הבנייה האמריקאית הגדולה „בכטל", להניח צינור נפט שיעביר את הדלק העיראקי מקירקוק לנמל עקבה בירדן. הצינור אמור לעבור סמוך לגבול ירדן עם ישראל, והעיראקים חששו, כי הצינור ישמש מטרה לפגיעות ישראליות, בעיקר על רקע פגיעתה של ישראל בכור בבגדאד ב־1981.

ארה"ב היתה מעוניינת בהגשמת התוכנית, הן כדי לאפשר לעיראק חסינות מפני פגיעה אירנית בנתיבי הנפט שלה, והן משום ששאפה לערב את ישראל ועיראק בתוכנית משותפת, כדי להפשיר את אווירת הלוחמה בין שתי המדינות.

הרעיון, שהבשיל ב־1982, נראה קודם מול ההתנגדות העיראקית, ואז נכנס לתמונה עו"ד רוברט וולך, שהוא ידיד אישי ותיק של אד מיז, והוא שדאג גם לניהול תיקי ההשקעות האישיים של שר המשפטים האמריקאי. לוולך לא היתה כל הכשרה לעסוק בעסקים בין־לאומיים, שכן לא היה אלא עורך־דין לענייני נזיקין פעוטים בקליפורניה, אולם נראה, שקשריו עם מיז אפשרו לו להיכנס לעיסקת צינור הנפט כדי לנסות להציע אותה מחדש.

וולך, ששימש ב־1985 כיועץ שלא בשכר למיז, הציע לקבוע חלק מכספי הסיוע האמריקאי לישראל כבטחון כנגד ערבות, שעל פיה תתחייב ישראל שלא לפגוע בצינור הנפט העיראקי, ואם תפגע בו – יחולטו כספי הערבות. מקורות אמריקאיים אמרו, כי בתמורה לערבות הישראלית היתה נכונות לתת לישראל חלק מהדלק שהיה אמור לזרום בצינור.

שר המשפטים מיז הציג את ידידו וולך בפני היועץ דאז לבטחון לאומי, רוברט מקפרליין, והוא הוכנס בסוד העניין והחל פועל למען שכנוע העיראקים והישראלים למימוש הפרוייקט. מקפרליין דן בעניין עם שמעון פרס בשנת 1986 בוואשינגטון, ופרס גם הבטיח לפקיד אמריקאי אחר, כי „ישראל תעשה מה שהיא צריכה לעשות כדי שהפרוייקט יבוצע". במקביל ניהל פרס מגעים בעניין גם עם אד מיז, שבשנת 1985 התמנה לשר המשפטים, אחרי שכיהן כעוזרו של הנשיא רייגן בבית הלבן החל מינואר 1981. במסמכים שנמסרו לתובע המיוחד מופיע גם מכתב בכתב ידו של פרס למיז, המביע את תמיכת ממשלת ישראל בתוכנית צינור הנפט.

במהלך הדיונים, שבהם שותפה גם חברת „בכטל", שבה עבדו בעבר בתפקידים בכירים מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ושר ההגנה לשעבר קספר וויינברגר, כתב וולך את המזכר למיז, שבו העלה אפשרות כי היזמים ימסרו תרומה למפלגת העבודה, כדי לשכנע את שמעון פרס לגלות מעורבות פעילה בפרוייקט.

מהמזכר לא עולה, כי אכן היה תשלום כזה ואף לא עולה כי מישהו דיבר עם שמעון פרס על אפשרות כזאת. גורמים ישראליים הכחישו מכל וכל כל ידיעה או נגיעה של אישים ישראלים בפרשת העלאת רעיון השוחד.

התובע המיוחד ג'יימס מקיי הודיע בסוף השבוע לבית הלבן, כי החקירה נגד אד מיז קיבלה „מימד רציני ביותר", אך דובר הבית הלבן מרלין פיצווטר אמר, כי לנשיא רייגן יש „אמון מלא בשר המשפטים". פרקליטו של מיז, עו"ד נתן לוין, טען בסוף השבוע, כי „מידע שהוא כוזב מכמה בחינות דולף לתקשורת וכי אין באפשרותו להגיב באורח מפורט משום שהחקירה בעיצומה ומשום שבלתי־אחראי הוא לפרסם דברים הנוגעים במסכת העדינה של יחסי החוץ של ארה"ב המפגעים באמינותם של מנהיגים זרים נכבדים".

שר המשפטים מיז נחקר באחרונה גם באשר למעורבותו בפרשת שחיתות אחרת, של חברת „וודטק", שקיבלה חוזים שמנים ממשרד ההגנה, עקב פעולות נמרצות של שידול בממשל שלהן סייע מיז. חקירתו של מיז היא שלב במסכת ארוכה של חקירות שחיתות בממשל רייגן. עד היום הורשעו 111 פקידים בכירים בממשל בעבירות שחיתות, ובאחרונה הורשע בבית־המשפט בוואשינגטון עוזרו האישי לשעבר של רייגן מייקל דיוור בעבירות הקשורות בפעולות שדולה שביצע בשביל גורמים מסחריים וממשלות זרות בניגוד לחוק. חקירה נוספת באשמת שחיתות מתנהלת בימים אלה נגד עוד עוזר לשעבר של רייגן, לין נופציגר.

התחדשו

(המשך מעמ' 1)

אבנים לעבר רכב צבאי. פיזור המתפרעים בוצע במכות של אלות וקנות רובים ולבתי־החולים „שיפא" ו„אל־אהלי" בעיר הגיעו כ־25 פצועי מכות מפיזור הפגנה זו ואחרות.

התקרית האלימה ביותר אירעה בשבת ליד בית העלמין של שכונת „סג'עיה" בעזה. סמוך לשעה 15.30 עבר במקום סיור צה"ל והבחין במחסום אבנים ובצמיגים בוערים, שהוצבו לרוחב הכביש. מפקד הסיור קרא לשלושה צעירים שעברו במקום ודרש מהם לפנות את המחסום מהכביש. השלושה סירבו ואחד מהם, ג'מאל אחמד סודי, 23, תקף את החיילים במוט ברזל. חברו תאופיק שעבאן אל־יהוד, 21, ניסה לחטוף את נשקו של מפקד הסיור. בתגובה פתח מפקד הסיור באש ופצע את תאופיק שעבאן אל־יהוד בחזהו ובבטנו.

נערה בת 17, בשם מנאל רמצאן אל־יהוד, שהיתה במקום, נפצעה מירי ביד ימין ושני הפצועים הועברו לבית־החולים „אל־אהלי" בעיר. תושבי השכונה טוענים, שג'מאל אחמד סודי נורה בראשו ופונה מהמקום על־ידי חיילי הסיור, אך מדובר צה"ל נמסר, שעניין הפצוע השלישי נבדק.

מוקד התקריות אתמול היה בשכם וסביבותיה ובעזה. בשכם יצאה תהלוכת הפגנה אחר הצהרים משכונת ראס אל־עין לעבר בית הממשל הצבאי. כוחות הבטחון ניסו לעצור את המפגינים והשתמשו בגז מדמיע ובכדורי גומי ולאחר מכן באש חיה. מקורות צבאיים מסרו על חמישה פצועים מירי ברגליים, אך מדיווחי בתי החולים בשכם נמסר על עוד שבעה שנפצעו מירי, שלושה מתוכם ממחנה הפליטים בלאטה. במחנה בלאטה היו מעורבים בהפרות הסדר גם נוסעי שני אוטובוסים אזרחיים ישראליים שנרגמו באבנים ונוסעיהם רדפו אחרי מיידי האבנים. כן נמסר, כי ניידת שעברה בצומת נצרים נרגמה ושוטר שישב בה נפצע באורח קל. מקורות ערביים בשכם מסרו שבבלאטה הכניס צה"ל טנקים שהטילו גז מדמיע על מפגינים ועל המחנה הוטל, כאמור, עוצר. תקריות אלימות היו גם במרכז שכם ובמחנה הפליטים המערבי של העיר עין בית־אלמא.

מקור ערבי מסר אמש שבשכם היו בסוף השבוע למעלה מ־30 פצועים שחלקם לא הגיעו לבתי החולים. כאשר התארגנה תהלוכת הפגנה בשעות אחה"צ בשכם הכריז הצבא על כל העיר כאזור צבאי סגור ולעיתונאים נאסרה השהות באיזור.

איזור המפרץ נסגר

(המשך מעמ' 1)

המוסמכות בטענה כי כל אלה העדיפו להתעלם מתביעתם. אותים הוסיפו, כי המצווה למכלי גאזים היתה לפצצת זמן שהתפוצצה עכשיו, הבדל!

מסתבר, כי הפיצוץ אירע בתוך החווה למילוי גאזים שבמבואות קרית־אתא. שלוש השכונות: עיר גנים, קרית פרוסטיג ונווה־דון פונו עד חצות מבתיהם בעזרת עשרות אוטובוסים של אגד ומתנדבים של המשטרה.

תפ"ק הוקם בעיריית קרית־אתא שבמרכז העיר ומשם ניתנה הכוונה מסודרת לכל אותם אזרחים שלא מצאו מחסה אצל קרובי משפחה באיזור.

לאיזור התפ"ק המשטרתי שהוקם במבואות בתי הזיקוק הגיעו עשרות כבאיות ואמבולנסים. בעקבות הפיצוץ הגיעה הלהבה עד לגובה של 40 מטרים וכאשר האש החלה להתפשט בתוך חוות המיכלים שבה מאוכסנים מאות רבות של מכלי גאז החלו להישמע פיצוצים ומכלים העופו למרחק של עשרות ואולי אף מאות מטרים מסביב.

החיילים [illegible] חיל [illegible] שפונו מהבסיס החלו אף הם בפינוי האנשים.

ראש מנהל הדלק שמעון גלבוע, ראשי בתי הזיקוק וראשי מכבי אש הגיעו אף הם לעמדת התפ"ק המשטרתי והציעו פתרונות לכיבוי השריפה הענקית. דקות אחדות אחר חצות החלו הכבאים להשתלט על האש שאיימה להתפשט לאזורים הסמוכים. אולם בתוך חוות המכלים האש עדיין בוערת וכוחות ההצלה מחכים שהאש תיכלה מעצמה.

יצויין, כי בקרבת המפעל „חיפה כימיקלים" היה קיים מאגר של בלוני גז השייכים לכל ארבע חברות הגאז הגדולות. הסכנה הגדולה היא שהאש תתפשט לאיזור שבו מצויים מאות בלוני גאז.

החל מהשעה 11.00 החלו להשמע בכל איזור מפרץ חיפה והקריות פיצוצים רבים, שנשמעים היטב מרחוק. בתחנות המשטרה בחיפה ובגליל הגיעו עשרות ואולי מאות קריאות של אזרחים אשר מתבקשים להתפנות מבתיהם.

עשרות צוותים של שוטרים ואנשי המשמר האזרחי ומספר אזרחים מתנדבים החלו לפנות מאות תושבים מבתיהם, בעיקר בשכונות עיר גנים וממבואות קרית אתא. כל התושבים שבאיזור מפרץ חיפה וכן כל השוהים בבית הספר הטכני של חיל האוויר במפרץ חיפה נקראו עוד להתפנות מהמקום. מפקד המשטרה בצפון נקרא [illegible] כללית ומאות שוטרים [illegible] [illegible] לפני מספר חודשים דן בית משפט השלום בחיפה, זאת לאחר שעיריית קרית אתא ושירותי הכבאות התריעו על מחדלי בטיחות בחווה. בית המשפט ביטל צו סגירה שניתן לחווה לאחר שחברות הגאז התחייבו לתקן את הליקויים הבטיחותיים במקום המצאם בהליכי יישום הלכה למעשה בשטח. בית המשפט דחה לפיכך את מתן צו הסגירה עד לתום ביצוע עבודות הבטיחות.

בהסתדרות עולה הצעה למסד הרפואה השחורה

קיסר: התקציב מבשר צרות למערכת הבריאות

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

„אם הממשלה תאשר את תקציב המדינה הנדרש כמות שהוא – תהיה זו שנת צרות למערכת הבריאות", התריע ביום ו' מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בישיבה של סיעת המערך במועצת ההסתדרות.

הוא ציין שההסתדרות ניצבת מול בעיה קשה בתחום המימון לקופת החולים שלה והבטחתם של שירותי רפואה סבירים.

בוטה יותר נשמע גדעון שגיא, יו"ר האגף למינהל וכוח־אדם בהסתדרות, שאמר, כי חלה הדרדרות בשירותי הרפואה שמעניקה קופת חולים של ההסתדרות. „היצע השירותים אינו מדביק את הביקוש", טען שגיא. „נפתחו קליניקות פרטיות ומבוטחים שלנו, בעיקר צעירים, עוזבים לקופות חולים אחרות. התוצאה היא שמשתנה ההרכב הדמוגרפי של חברי ההסתדרות וגדל חלקם של הקשישים) ויש לכך השלכות פוליטיות. נבצע השנה שינוי במבנה קופת חולים, כדי שלא תשאר אירגון של מסכנים".

שרה אלמסקה, יו"ר המחלקה לזכויות השכר, קבלה על כך שבהצעות ההחלטה שיוגשו לאישורה של מועצת ההסתדרות המתכנסת מחרתיים אין כמעט התייחסות לתופעת הרפואה השחורה.

היא הציעה למסד את הרפואה השחורה על ידי הענקת „שירות משלים" בבתי החולים, תמורת תשלום.

מנכ"ל רשת „משען", משה יהודה, המתמודד כמועמד למשרת מנכ"ל קופת חולים, הציג את תכניתו להבראת קופת חולים וחלוקתה לשתי זרועות, האחת למתן שירות רפואי והשנייה – לשמירת זכויותיהם של המבוטחים. עובדי קופת חולים יקבלו את שכרם כשכר יסוד אך פרמיה תשולם להם רק בגין תפוקה איכותית.

מחכים לתשובת חוסיין

(המשך מעמ' 1)

החליטה להיכנס לפעילות מוגברת כדי להניע את תהליך השלום. האמריקאים עוסקים עתה בגיבוש רעיונותיהם ובבחינתם עם הצדדים ואיני שולל את האפשרות כי בקרוב יוציאו הודעה רשמית על כוונותיהם". דיניץ סיפר, כי התרשם שהאמריקאים החליטו לפעול בדחיפות למען פתרון ואינם סבורים עוד – בניגוד לעבר – כי בשנת 1988, שהיא שנת בחירות בישראל ובארה"ב, אין אפשרות להניע את התהליך.

צור מציע פסק זמן

יוזמת השלום האמריקאית תידון היום בישיבתה השבועית של הממשלה כאשר כמה שרים יעלו שאילתות בנושא. השר לקליטה עליה יעקב צור מציע לשתי המפלגות הגדולות „פסק זמן", שיפסיק את „הקנטרנות ההדדית". עם זאת מעריכים מקורות מדיניים בירושלים, כי המלך חוסיין יתמיד בהיאחזותו לכינוס ועידה בין־לאומית.

מדיווחים שהעבירו בסוף השבוע לירושלים שגריר ישראל בארה"ב משה ארד ונמרוד נוביק, היועץ המדיני של שר החוץ, עולה, כי הממשל האמריקאי טרם גבש את מהלכיו. בדיווחים אלה, המבוססים גם על שיחות נמרוד נוביק עם עוסמא אל באז יועצו המדיני של הנשיא חוסני מובארק, מתברר, כי מצרים לא ויתרה על רעיון הוועידה הבין־לאומית אך מוכנה לתת ידה למהלכי ביניים, שיביאו להרגעה במצב.

מברק מובארק לשמיר

ראש הממשלה יצחק שמיר קיבל אתמול מנשיא מצרים חוסני מובארק מברק, שבו ביקש מובארק הבהרות נוספות על עמדתו בנושאים המדיניים של סדר היום.

בשדר שאל נשיא מצרים מהן ההסתייגויות של שמיר מיוזמת השלום שלו ומדוע הוא חושש שוועידה בין־לאומית תוביל להקמת מדינה פלשתינית.

ראש הממשלה הגיב על המברק באומרו, כי הוא מקבל בברכה את קריאת הנשיא מובארק לסיים [illegible] לאלימות וכי אלה שהסיתו ועסקו באלימות חייבים להבין שדרך זו לא תביא להם שום תוצאה. ככל שיושג השקט מהר יותר, נוכל להחיש את הדיפש למשא ומתן לשלום, כאשר לוועידה בין־לאומית, אמר, הרי זה נושא שנוי במחלוקת, ולכן הוא מציע מפגש בין מצרים, ירדן, ישראל ומשלחת פלשתינים ללא אש"ף, כדי לנהל משא ומתן ללא תנאים מוקדמים.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו המסור

משה מואל ז"ל

ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה.

ועד עובדי חברת החשמל לישראל מרחב הדרום והעובדים המסתדרים בחברת החשמל

ביציאה מראשון־לציון, בואך נס־ציונה השתמש בשרותי תחנת „פז מנחם"

וחתום על מנוי ל דבר – חודש חינם.

מנדט יוניפי"ל הוארך

חברי מועצת הבטחון של האו"ם מצביעים פה אחד בעד חידוש מנדט כוח יוניפי"ל בלבנון. (צילום: א.פ.)

ה„אינדיפנדנט" במוסף מיוחד על השטחים:

הפלשתינים זכו בסיבוב הראשון אפילו רבין נאלץ להודות בכך

מאת דליה שחורי מוסרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – הפלשתינים זכו בסיבוב הראשון של מאבקם בן שבעה השבועות, בכך מודה אפילו שר הבטחון יצחק רבין – טוען ה„אינדיפנדנט" הלונדוני במוסף מיוחד בן שני עמודים, אשר הוקדש כולו לאירועים לגדה המערבית וברצועת עזה. המוסף, שכותרתו „כאשר הכעס חזק מכדי התעלמות – ישראל במשבר" – טוען העתון, כי זה המשבר החמור ביותר שפקד את הארץ זה 20 שנה, והוא תוצאה של החלטת הפלשתינים ליטול את גורלם בידיהם ולא לצפות עוד לסיוע מן החוץ.

לדברי העתון, גם אם תחליט ישראל על נסיגה מן השטחים עומדת בפניה הבעיה של 740,000 ערביי ישראל, אשר נקטו עמדת הזדהות חד משמעית עם הפלשתינים.

בצטטו את נתוני המכון של מירון בנבנישתי כותב עוד ה„אינדיפנדנט" במוסף, כי אין אמת בהצהרה כאילו שרק 2.5 אחוזים משטח הגדה נלקחו בידי ישובים ישראליים. לדברי העתון נמצאים 41 אחוז משטח הגדה המערבית תחת שליטה ישראלית, ובעוד 11 אחוזים קיימות הגבלות חמורות על חופש התנועה של האוכלוסיה הערבית. לדברי העתון מקיימת ישראל 118 ישובים ו־11 האחזויות צבאיות בגדה המערבית.

בסקנדינאוויה משווים את חיילי צה"ל בשטחים לחיילים הנאצים

מאת עלי בוק, סופר „דבר" בדנמרק

קופנהאגן (מיוחד ל„דבר"). – במסיבת עתונאים שכונסה בארמון „כריסטיאנסבורג" בקופנהגן, מקום מושב הפרלמנט וראש הממשלה, הביעו פוליטיקאים סקנדינאוים את הזדעזעותם העמוקה מן הנעשה בשטחים המוחזקים על־ידי ישראל.

שר ההגנה לשעבר של נורווגיה, אנדרס שארסטאד, אמר בין היתר: „קיומה של ישראל אינו נתון בסכנה, האוכלוסיה הערבית נענשת באופן קולקטיבי. התנהגות החיילים הישראלים אינה מתאימה לישראל".

העתונים הדניים הודים כמעט כל יום ומשווים את התנהגותם של חיילי ישראל להתנהגות החיילים הנאצים. העתון הנפוץ העממי „אקסטרא בלאדט" יצא בכותרת ראשית סנסאציונית: „רק תאר באיים עוד הסרים להשלמת התמונה", העתון „פוליטיקן" פרסם קריקטורה, שבה נראה חייל ישראלי במדים נאציים, ובמקום צלב הקרס מופיע על מדיו מגן־דוד, והוא אומר לקורא: „אנחנו אנושיים". ברקע נראים חיילים אוזרים מכים ערבי באלות.

הרב הראשי של יהדות דנמרק, בנט מלכיור, הביע את צערו העמוק על מעשי ישראל בשטחים. הוא אמר: „בימים אלה אין לי שום סיבה להיות גאה". הוא מוכן למסור כרטיס טיסה לישראל לאנקר יורגנסן ראש הממשלה לשעבר, כדי שהלה יוכל לתווך ולפשר במצב.

גם עלי במפגינים

מוחמד עלי, לשעבר אלוף העולם באגרוף במשקל כבד, משתתף במצעד מחאה של פלשתינים נגד מדיניות ישראל בשטחים בשיקאגו ביום ו'. (צילום: א.פ.)

פרחים וחומר הסברה לנהגים היהודים והערבים בוואדי ערה

מאת מוחמד חלילה ויצחק מרידור סופרי „דבר"

פעילי מפ"ם יהודים וערבים ותניכי המוסד החינוכי מגבעת עידון חילקו ביום ו' פרחים, קפה וחומר הסברה בעברית וערבית לנהגים שנסעו בכביש ואדי ערה.

הפעולה באה כתגובה הפגנתית על השלכת בקבוק תבערה על אוטובוס לפני כעשרה ימים שהסיע תלמידים מקיבוץ עין דור וגדית בגליל התחתון. עשרות לובשי החולצות הכחולות, יהודים וערבים, שעמדו בשני צדי צומת ברקאי ניגשו לנהגים בידם אותם וכיבדו אותם בקפה ובפרחים. משתתפי המבצע סיפרו לסופר „דבר" שרוב הנהגים שעצרו איחלו להם הצלחה.

סופר „דבר" שנכח במקום מספר, כי מאות נהגים, ביניהם נהגים צבאיים וערבים רבים וגם נהגים מהגדה המערבית, בירכו על היוזמה והביעו תקוה שמהבה השלום יילך ויגדל.

„צריך לשמור על פרופורציות נכונות, ולא לראות בכל מקרה שגרתי, כמו תחנת אוטובוסים שנהרסה בגלל שמפחנת או אבן שנזרקה על ילד, סיבה מספקת לתחושה שכל אזרח בצפון צריך לשאת נשק, או כמחייבת הפעלת יחידות חמושות לסיורים של יומם ולילה. דיבורים כאלה יוצרים אווירה המבריחה טיילים ותיירים, ומקשה על חיי דו קיום באיזור". כך הדגיש ראשי צבור בצפון בשיחה עם עתונאים בכפר תבור.

דו"ח שהכין צוות מומחים מתנבא:

בשנת 2,000 יהיו הערבים 22 אחוז מאוכלוסיית ישראל וההקצנה תגבר

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

לפי דו"ח שהוכן על ידי צוות מומחים בראשות ד"ר משה חסון עבור החברה למתנ"סים, בשנת אלפיים 22 אחוז מאוכלוסיית מדינת ישראל תהיה ערבית.

בארץ ישראל שבין הירדן והים יהיה היחס בין ערבים ויהודים 45 אחוז ל־55 אחוז. הממצאים הוגשו ביום עיון שערכה החברה בהשתתפות שר החינוך יצחק נבון במכון ון ליר. לפי הערכות מומחי ועדת חסון, מגמות ההקצנה, הניכור וההתרחקות בין שני העמים יימשכו. במגזר הערבי תחול הקצנה פוליטית, מלווה בתסיסה לאומית וחברתית שבראשה יעמדו המשכילים. עבריינות נוער ומבוגרים תגבר בעקבות אכזבה ותיסכול.

לדעת מומחי הוועדה, ערביי ישראל רואים עצמם כחלק מהעם הפלשתיני, חלק ניכר מהם תומך בהקמת מדינה פלשתינית ממזרח מדינת ישראל אך אינו רואה עצמו חלק ממנה. „שני התהליכים: פלשתיניזציה וישראליזציה עוברים עליהם בעת ובעונה אחת", נטען בדו"ח שהצביע גם על התגברות התנועה האיסלמית. ועדת חסון הכליצה לחברה למתנ"סים לשתף פעולה עם גופים הפועלים לדו־קיום יהודי ערבי כגון ניצני שלום, לאמץ מתנ"סים ערביים ולשלב ערבים בהנהלה.

שר החינוך אמר בתגובה, כי יש להשקיע משאבים לקידום האוכלוסיה הערבית, לשפר תנאי השירותים המוגשים לה כמקובל במגזר היהודי ולתמוך במתנכים ואנשי ציבור הפועלים לדו קיום בין שני העמים. השר אישר הקמת שלושה מתנ"סים חדשים במגזר הערבי, בבקה אל גרביה, בכבול וברהט.

רבין יאשר את נטיעות ט"ו בשבט אבל רק בישובי היהודים בשומרון

מאת אוריאל בן עמי, סופר דבר בירושלים

שר הבטחון יצחק רבין יאשר נטיעות ט"ו בשבט רק בתחום הישובים היהודיים בשומרון. נטיעות על אדמות מדינה שלא הוקצו לישובים היהודיים לא יאושרו – כך מסר מקור במחוזי לסופר „דבר".

המועצה האזורית שומרון פנתה בשבוע שעבר לפיקוד המרכז ולמינהל האזרחי ביו"ש בבקשה לאשר צעדה ונטיעות ברחבי השומרון. האישור ניתן, אולם שר הבטחון ביטלו בטענה שניתן בדרג נמוך ובלתי מוסמך.

בעקבות הביטול ייערך היום בירור נוסף בין גורמי הבטחון למועצה האזורית שומרון, שבו יאושרו כאמור נטיעות בתחום הישובים בלבד.

דובר גוש אמונים נועם ארנון אמר כי מארגני הנטיעות ביקשו לערוך צעדה ממתנה הפליטים בלטה שליד שכם לאלון מורה ושם לקיים עצרת בהשתתפות שרים וחברי כנסת. השר אריאל שרון נתן, לדברי אנשי גוש אמונים, את הסכמתו להופיע בארוע. ראש המועצה האזורית שומרון בני קצובר אמר, בניגוד לדובר גוש אמונים, כי אנשי המועצה לא ביקשו כלל אישור לצעדה בשומרון.

דובר צה"ל מסרב בינתיים להשיב אם ניתן אישור והוא מפנה את הכתבים למשרד מתאם הפעולות בשטחים. ממשרד מתאם הפעולות בשטחים מפנים את הכתבים לדובר צה"ל בטענה שהנושא הינו בטחוני ואינו בתחום טיפולם.

בזכירות גוש אמונים מנסה לארגן את השתתפותם של כאלף עד אלפיים בני ישיבות בני עקיבא בנטיעות ט"ו בשבט בשומרון. דובר גוש אמונים נועם ארנון אמר: „לא יתכן שהחיים הנורמליים יושבתו בגלל השתוללות הערבים בשומרון. יש הוכר איזון, שהם מקבלים רשיונות לאיחוד משפחות ואילו לנו היהודים מבטלים את חגיגת ט"ו בשבט. אני לא רוצה שמגיע לנו פרס משום שלא עשינו כלום – אבל יש כאן הוכר איזון", אמר דובר גוש אמונים.

בדיון אקדמי ראשון בתופעה המתרחבת

החינוך האפור מתפשט – נוכח התבדלות בני המעמד המבוסס

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

לראשונה בתולדות „החינוך האפור" ההולך ומתפשט יזמה עמותת הורים מבית הספר "אילנות" ברמת אביב, דיון אקדמי בתופעה בהשתתפות ראש בית הספר לחינוך באוניברסיטת תל־אביב, פרופסור מיכה חן.

יו"ר העמותה ארנון גוטפלד, טען בדיון שמערכת החינוך מתייחסת באיבה למעורבות ההורים וסיפר שמפקחת ממשרד החינוך אמרה להורים "הלוואי שלא הייתם נולדים. קלקלתם לי שנתיים בקריירה החינוכית שלי." היו"ר ביקש מפרופסור חן לסייע להורים בעצה כיצד להפחית את האיבה והניכור שנוצרו בינם לבין המערכת המינהלית של משרד החינוך. „אנחנו לא רוצים לנהל את בית הספר במקום משרד החינוך, חלק מאתנו החליט להפסיק לקטר ולעשות משהו למען ילדינו" טען.

פרופ' חן השיב, כי אחד ממוקדי המתח הוא הפער בין רמתם החברתית של ההורים לרמת המורים "כשהורים פרופסורים מסבירים למורה או מנהלת שסיימו סמינר מה לעשות, רק טבעי שישלחו אותם הביתה", אמר חן והוסיף כי התפשטותו המהירה של „החינוך האפור" המתבטאת בהקמת עמותות חדשות, תביא לכך שמנהלים ומורים ילמדו להכיר ביתרונותיו, מכיוון שבעקבותיו גדלים המשאבים של בית הספר וההורים המעורבים מבינים טוב יותר את הקושי שבעבודת בית הספר.

עוד טען חן שהתנועה המתגברת וההולכת של מעורבות הורים בחינוך קמה על רקע הלחץ משאבי החינוך מצד אחד ומצד שני מתחושות אי שביעות רצון של הורים בני השכבות המבוססות ממערכת החינוך הציבורית. למרות שלפי המחקרים ילדים בני שכבות אלה יצאו נשכרים מהאינטגרציה, ההורים לוחצים להקמת מסגרות חינוכיות מתבדלות. בחינוך הדתי הוקמו בתי ספר פרטיים „נועם" ובחינוך הממלכתי הוקמו בתי ספר יהודיים כמו בית ספר לאמנויות ולטבע בתל אביב וכמו בתי־ספר לעיבוי תנועת העבודה. לדברי חן, הקמת בתי ספר אלה „מעמידים פנים" שהתבדלות היא על רקע חינוכי, אולם לאמיתו של דבר מדובר בהתבדלות חברתית ואפילו פוליטית.

חן סיפר כי מעורבות פוליטית של הורים מהאגף הימני בבתי הספר מתבטאת בהפעלת לחץ על מנהלים להימנע מהפעלת תכניות לחינוך לדמוקרטיה ולדו־קיום.

נהלי השעיית עובדים מעכבים חידוש חוזה העבודה ב„אל־על"

מאת אריה אגרה, סופר „דבר"

נהלי ההשעיה ב„אל־על" הם אחד הנושאים המרכזיים במגעים לחידוש חוזה העבודה בחברה, האמור להיפתח מחר. לפי שעה לא נקבע מועד לפתיחת המגעים ויש סבורים, כי „אל־על" מנסה להתחמק ממנו תוך הפרת חוזה העבודה.

לסופר „דבר" נודע, כי אחת הדרישות המרכזיות של ההסתדרות לקראת חידוש חוזה העבודה היא קביעת נוהל, שימנע השעיות שרירותיות של עובדים לפרקי זמן ארוכים ללא אפשרות של עירעור. בהסתדרות נוצר הרושם, כי הנהלת החברה משתמשת בהשעיה כבנשק נגד חברי נציגות העובדים והיא משעה מפעם לפעם חברי נציגות באורח שרירותי.

באחרונה ניסתה ההנהלה להשעות מפקח צוות, אך אולצה לסגת על־ידי ההסתדרות, לאחר שהוכרז כי העובדים ישביתו את החברה. עובד זה עומד כעת לבירור משמעתי ללא השעיה ובמהלך הבירור נחשפו אי־סדרים חמורים במערך התחזוקה של „אל־על". ב־1984 הושעו שלושה עובדים, אחד מהם חבר הנציגות, והעמדו לדין פלילי על ליקויים בכיכול בכרטיסי־העבודה שלהם. השלושה זכו בתום משפט שנמשך שלוש שנים, אולם כל אותה עת היו מושעים, דבר שהביא להרס חיי המשפחה של אחד מהם.

עתה תובעת ההסתדרות לתקן את נהלי ההשעיה, כך שלעובד תינתן אפשרות לערער עליה בפני פורום בלתי תלוי. כאשר מושעה עובד לצורך העמדתו לבירור משמעתי, יכול הוא לערער על כך תוך שבועיים בפני ועדת המשמעת, שבראשה עומד שופט ברימוט. ההסתדרות רוצה, שגם כאשר מושעה עובד לצורך העמדתו לדין פלילי, תינתן לו אפשרות לערער בפני ועדת המשמעת בראשותו של שופט תוך פרק זמן סביר.

תוקפו של חוזה העבודה עומד לפוג בעוד חודשיים ועל־פיו היה אמור להיפתח המו"מ המפעלי על חידושו מחר, במלאת 30 יום להגשת תביעות ההנהלה והעובדים. לפני שבועות אחדים הודיע המנכ"ל לכח אדם יגאל נחושתן להסתדרות, כי אינו רואה טעם בפתיחת המו"מ כל עוד לא נקבעה בדיניות השכר הארצית. ההסתדרות דחתה את עמדתו, אולם המנכ"ל נחושתן יצא לחו"ל. עד אמש לא נקבע מועד לפתיחת המו"מ ודובר „אל־על" נחמן קליימן סירב לומר אם אכן ייפתח במועד, בטענה שאין זה כעניינה של העתונות. הוא גם סירב לומר, אם אכן נסע נחושתן לחו"ל ואם כן לאיזה צורך ועד מתי, בטענה שאינו דן על נסיעות מנהלי „אל־על" עם מערכות העתונים. הדובר הציע להמתין עד מחר כדי לראות אם ייפתח המו"מ אם לא.

איגוד קציני הים מאשים משרד התחבורה במחדלים בטיחותיים

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

איגוד קציני הים האשים את משרד התחבורה במחדלים בבדיקת מצב הבטיחות של האניות הזרות המועסקות ע"י התאגידים הישראליים, אף־על־פי שהעסקתן מהווה סכנה לשיט בים ובנמלי ישראל בפרט, בנוסף לגריפת תורות בלתי הוגנת בספנות הישראלית.

לדוגמה צויין, שלישראל הגיעה אניה תורכית „ריזה ק." ללא קצין רדיו ועם תחנת אלחוט בלתי תקינה, דבר הנוגד את האמנה לבטיחות בים, שעליה חתומה ישראל. אניה תורכית „קיממכיק" נסחפה עקב מצב בטיחותה הרעוע לחוף קריית־ים, תוך סיכון כלי שיט שעגנו בסביבתה. בדיקה יסודית תצטרך להיעשות לאחר הורדת אניה זו מהחרטון על מנת להבטיח את בטיחות הים של צוותה.

לסופר „דבר" הוסבר בחוגי משרד התחבורה, שישראל מתרכזת בעיקר בבדיקות בטיחותיות של אניות צי הסוחר, בעוד שלגבי אניות זרות הפוקדות את נמליה נערכות בהן רק בדיקות ספורדיות, ברזיפות לא רבה, בשל המחסור בכוח אדם היעוד מגנון שהפעלתו כרוכה בהוצאות ניכרות.

טמיר לדרום־אמריקה; מכחיש כוונה להתפטר

מאת יוסי מלמן סופרו המדיני של „דבר"

מנכ"ל משרד החוץ אברהם טמיר יוצא בתחילת השבוע למסע של שבועיים במדינות דרום אמריקה ומרכזה ואין לו כל כוונה להתפטר מתפקידו.

אברהם טמיר אמר אמש ל„דבר", כי הידיעה ששודרה בליל שבת בטלוויזיה כאילו הודיע לשר החוץ שבעון פרס על כוונתו להתפטר מתפקידו „מצוצה מן האצבע ואין לה כל שחר". על פי הידיעה, זעם המנכ"ל טמיר על שליחותו בוואשינגטון נשלח נמרוד נוביק, יועצו המדיני של השר פרס.

אברהם טמיר הדגיש, כי לא רק שלא התנגד לשליחותו של נמרוד נוביק, אלא שאף שוחח אתו לפני הנסיעה והדריך אותו לקראת פגישתו עם יועצו של נשיא מצרים עוסמה אל באז.

קיסינג'ר מציע ממשל עצמי בחלק מהשטחים

ניו־יורק (ע"ר). – הנרי קיסינג'ר, מי שהיה מזכיר המדינה בתקופת נשיאותו של ניקסון, קרא לישראל לאפשר כינון ממשל עצמי לפלשתינים במקומות אחדים בשטחים המוחזקים. יחד עם זאת התריע מפני הסכנות הכרוכות בהקמת מדינה פלשתינית עצמאית ואמר, כי מדינה כזאת תסכן את ישראל ואת ירדן כאחד.

קיסינג'ר הביע דעתו, כי על ארה"ב להתייעץ עם ישראל לפני כתן הסכמה לכינוס ועידת שלום בינלאומית. „אני סבור, כי לישראלים רק שתי אופציות", אמר בראיון שהעניק לטלוויזיה, „האחת לגרש את כל הערבים מהשטחים המוחזקים – דבר שאינו מעשי היום – והאחרת, להשתחרר מן האוכלוסיה הערבית באותם השטחים שאינם נחשבים חיוניים בבחינה אסטרטגית לבטחונה."

להלן הדגיש קיסינג'ר, כי על שני הצדדים להתור בשלב זה להשגת פתרונות קצרי מועד בלבד ולא פתרונות סופיים. „מעולם לא חשבתי, כי אפשר להגיע בהזדמנות כלשהי לנקודה שבה ניתן לומר שהכל מסודר", אמר.

פשרה: שעון קיץ אפריל־ספטמבר

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

הממשלה תתבקש היום לאשר הנהגת שעון קיץ למשך כחמישה חודשים, מאפריל עד לספטמבר.

תוקפו של האישור המתבקש יהיה לשלוש שנים, ובכך יימנע הצורך לבקש מדי שנה בשנה אישור מחדש. את ההצעה בנושא זה מביאים שר האנרגיה משה שחל, השר יצחק פרץ וראש הממשלה יצחק שמיר והיא מהווה פשרה בין עמדת משרד האנרגיה לעמדת המפלגות הדתיות. על פי הנוסח המוצע יונהג שעון קיץ משבוע של פסח ועד 12 יום לפני ראש השנה.

נבון דורש מראש הממשלה:

„ועדת השישה" תכונס לבחור הוועד המנהל

מאת סופר „דבר" בירושלים

סגן רה"מ ושר החינוך והתרבות יצחק נבון ביקש מראש הממשלה לכנס בתחילת השבוע את „ועדת השישה" כדי לבחור בהקדם ועד מנהל חדש לרשות השידור. ב„ועדת השישה" חברים שמיר, פרס, נבון, קורפו, נסים ושחל.

נבון, הממונה על ביצוע חוק רשות השידור טוען, כי מזה כמה חודשים נוהג הליכוד בסחבת ואינו מאפשר את אישור הצעת החוק שהוא יזם לביטול מליאת רשות השידור ובחירת ועד מנהל חדש.

שר החינוך תובע לאשר את הצעתו ולא לשנות סעיפים נוספים בחוק העלולים להגביר את הפוליטיזציה בעבודת הרשות. הוא הודיע כי על־פי החוק רק ועד מנהל יכול להכריע על האגרה החדשה ולאשר את תקציב הרשות, כך שאם לא ימונה הוועד המנהל החדש בהקדם לא יהיה תקציב לרשות בסוף חודש מארס ושידורי הרדיו והטלוויזיה ישותקו.

ישראלים – בין יעדי המחתרת בפיליפינים

מאנילה (רויטר). – אזרחים ישראלים, לצד בריטים ואוסטרלים, נעשו לאחרונה יעדים לחיסול של ההתחרת הקומוניסטית הפועלת בפיליפינים – כך עולה מתוכן ראיון שקיימה לא מכבר עתונאית אוסטראלית עם דוברים של המחתרת ושחלקים ממנו תהיה אתמול לפרסום.

הדוברים סיפרו, כי מדיניות הארגון היא לראות בזרים המשתפים פעולה עם השלטונות במערכת הנגד שאלה בנהלים נגד המחתרת יעדים לחיסול. „אנו יודעים בוודאות על קיומם של זרים הקשורים בפעילות סוכנות הביון המרכזית האמריקאית או התומכים בה פה בפיליפינים", אמרו. „בהם אנשי קהילות המודיעין של בריטניה ואוסטרליה, ולאחרונה גם יחידות מודיעין ישראליות."

עם זאת יוסיפו גם להבא אמריקאים ומקורביהם להיות המטרות המועדפות של „צפורי הדרור", יחידות החיסול של המחתרת, שרשמו לעצמן במשך השנה שחלפה יותר מ־100 הצלחות בחיסול שוטרים וחיילים אמריקאים ומקורביהם.

דוברי המחתרת אמרו עוד, כי במסגרת האסטרטגיה החדשה של הארגון תינתן להבא התרעה מראש למועמדים לחיסול. כרגע לא קיימת, לדבריהם, רשימת יעדים מוגדרת. אבל נשקלת התקפה על שגריר ארה"ב בפיליפינים ניקולאס פלאט.

5 הפלגות לחודש!

ZIM HAIFA ★ ZIM TOKYO ★ ZIM NEW-YORK ★
ZIM PUSAN ★ ZIM SAVANNA ★ ZIM CALIFORNIA ★
ZIM IBERIA ★ ZIM GENOA ★ ZIM HONG-KONG ★
ZIM MONTREAL ★ ZIM LIVORNO ★ ZIM KEELUNG ★
ZIM MIAMI ★ ZIM HOUSTON ★ ZIM MARSEILLES ★

מעתה – השינוע לאמריקה והקריביים בתדירות שבועית מוגברת!

השרות הנבחר בהובלה ימית
במשאל "מבט" ומחקר "מודיעין אזרחי"

צים ZIM
חברת השיט הישראלית
המוביל שלי

מכתבת מן الاحتلال

כל הארץ

בתים ישנים חיים בראשון־לציון

מאת דני צדקוני

בעת לעת אנו עדים לסערות ציבוריות במחאה נגד הריסתם של בתים ציבוריים ופרטיים בראשית ההתיישבות העברית. זה קרה באחרונה בחדרה בקשר לבית משפחת גולדנברג, כבכה העגום של שכונת נווה צדק בתל־אביב ואתרים אחרים בתל אביב שהרסה את הבניין ההיסטורי של גימנסיה „הרצליה" ואת ביתו של אחד העם שהיה לידה.

לכם סיפור נכפר על עיר שעשה בה מאבק הפוך, במגמה להנחיל את אתרי עברה לדורות הבאים. מדובר בראשון לציון בת ה־106. נעשה זאת בעזרת רחל גיסין, מנהלת המוזיאון לתולדותיה. נתחיל בבית הכנסת הגדול הסמוך למוזיאון, הנושק כמותו לכיכר המייסדים. למרות 100 ויותר שנותיו הוא משמש כבית תפילה. הוא הוקם בשנת 1885 בכספי הברון. את הרשיון לבנייתו הוציאו איכרי ראשון בעורמה מהממשל התורכי: הם סיפרו לו שמדובר בהקמת מחסן. את בית הכנסת תיכנן האיכר־האדריכל ברוך פפירמייסטר, איש המושבה, שהוא גם אדריכלו של בניין הממשל התורכי ה„סאראיה" ביפו.

מבנה ציבורי אחר מאותה תקופה, הממלא פונקציה שימושית בימינו, נמצא לא הרחק ממנו: בית העם, שמבחינה היסטורית מציין את השתחררותה של ראשון לציון משלטון הפקידות (של הברון). הוא הוקם בשנת 1898 בכספי איכריה כבית הוועד שלהם, בית הספרים של המושבה וגם כ„סוכת התזמורת" המפורסמת שלה. הבנין, אגב, הוקדש להנצחת שמם של הברון והברונית על עזרתם הרבה לתקופה של המושבה.

הרבה אתרים ציבוריים נשמרים בראשון, לא נעסוק בכולם, אבל נעים לגלות לאחר שנים כי למגדל המים הוחזרה עטרתו. שנים עמד כחצובה בלי ראש, כלומר בלי ה„בריכה". עכשיו הוא שוחזר עם הגג שלו והמרפסת שמתחתיו. המגדל הוקם בין השאר כדי לספק לבתי הפקידות של הברון מים זורמים. לא הרחק מהמגדל שוקמה באר המושבה. לאחר כשלון המייסדים בחפירת הבאר הראשונה בראש הגבעה שעליה הוקמה ראשון לציון להוציא ממנה מים, הם חפרו במורד הגבעה באר שניה שלא איכזבה. כיום מוצגת בה תוכנית אור־קולית.

אם אנחנו כבר בבאר, מדוע לא נסייר ב„פרדס המושבה", שהפך ל„גן המושבה", שנהיה ל„גן העיר". ב־1884, כשראשון היתה בת שנתיים, הוקמה במקום זה תחנת נסיונות חקלאית בניהול הביל"ויי מנשה מאירוביץ', שהיה גם אגרונום, ועמיתו הצרפתי דיגור. השניים ניסו בה נטיעות וזריעה מאירופה ומאסיה במגמה להתאימם לארצות החום המקומיות. לצוות החוקרים הצטרפו מאוחר יותר שני גננים, מיכל פוחצ'בסקי וגרשון הורביץ, שקיבלו הכשרה חקלאית. הם נטעו את האיקליפטוסים, שהובאו בעיקר לטיהור האוויר – לא כמו שחושבים בטעות לייבוש הביצות, שיובשו על ידי ניקוז. האיקליפטוס ניטע בחולות בגלל יכולת שורשיו הארוכים למצוא מים במעמקי הקרקע החולית. ענפיו הרחבים הם שטיהרו את האוויר. האיקליפטוסים נפוצו בכל הארץ כדי לעצור את נדידת החולות.

אנשי המוזיאון איתרו בגן העיר של ימינו 30 עצים ששרדו בו מימי תחנת הנסיונות, ביניהם האיקליפטוס, הסקמה והזית, פיקוס הגומי ופיקוס קרוש, ברוש, קוקוס, תמר כנרי ועוד. בשבת, 5 בפברואר, במסגרת אירועי ט"ו בשבט בראשון, אפשר יהיה לסייר בגן בהדרכת מדריכים.

הלאה. בית גורדון, או מלון „להגרון", ברחוב אחד־העם, אחד הבתים הראשונים בראשון. הבית, בן שתי קומות, נבנה ב־1884 על ידי האיכר זאב גורדון כבית מגורים למשפחתו הענפה. גורדון נהג להשכיר חדרים למורים ולשוטרים. הבית עבר גלגולים רבים עד שנרכש בשנות ה־20 על ידי משפחת להגרון שפתחה בו מלון. ראש העיריה, מאיר ניצן, פעיל ביותר בשימור עברה של עירו, ולכן רכשה העיריה את הבית והוא יהווה אגף במוזיאון השכן.

מגדל ההריסה ניצל גם ביתו של הייסמן, אחד מ־10 הבתים הראשונים במושבה. הוא יישמר כבית איכרים טיפוסי מהמאה הקודמת.

יפה: סירובניק מפתיע

מאת יוסף מיכלסקי

הסירובניק המפורסם אלכסנדר יפה נשא את הרצאתו הראשונה לסטודנטים הישראליים למחרת בואו לארץ, בתום מסיבת העיתונאים שנערכה לו מטעם הטכניון. „אני רעב לעבודה של ממש. משך 12 שנה הייתי פרופסור מובטל ברוסיה ותקופה זו פגעה בי קשות כמתמטיקאי־מדען", הסביר. לעיתונאים במקום נכונו כמה הפתעות בפגישתם עימו.

הוא נמוך, נראה הרבה מעבר לגילו, 49, אולי משום שהלבין באותן 12 השנים. שליטתו באנגלית מצויינת, שלא לדבר על התנהגות של ג'נטלמן אנגלי, והערכותיו מפוכחות והיררות על המצב בברה"מ. את השפה האנגלית למד אצל מורה, יהודיה אמריקאית, שהגיעה לברה"מ לפני 40 שנה והספיקה לשהות 10 שנים במחנות הריכוז הסובייטיים.

ההפתעה הנוספת נגעה למצבם של המדענים היהודים ובני הנוער היהודיים, המבקשים להיקלט באוניברסיטאות מעולות של ברה"מ. רבות נכתב על נושא זה בארץ ובעולם, אך יפה מסר תיאור מדויק, כיאה למתמטיקאי, של המצב. אכן, אין בברה"מ מדיניות רשמית של נומרוס קלאוזוס או נומרוס גולוס ביחס ליהודים, אולם למעשה פועלת שם שיטה מתוחכמת היוצרת מצב זה. למשל: נהוגים שם שני תוארי דוקטור; האחד המקביל לזה שבמערב ובישראל והשני גבוה יותר, המקנה סיכויים טובים יותר להיקלט בעילית של הקהילה האקדמית. שנים רבות לא איפשרו ליהודים לקבל את התואר הגבוה ביותר חרף הישגיהם האישיים. יפה זכה מראש על התואר. לאחרונה, כנראה בעקבות מדיניות הגלאסנוסט, אושר התואר לפרופ' מרגוליס, זמן רב אחרי שזכה ב„מדליית פילדר", שהוא פרס במזרח השווה לפרס נובל והמיועד רק למתמטיקאים. במכון המתמטי של האקדמיה הלאומית למדעים בברה"מ שלט שנים רבות שלטון ללא מצרים המנהל פרופ' וינוגרדוב, שהיה ידוע כאנטישמי מוצהר. הוא לא נתן דריסת רגל ליהודי במכונו במוסקוה. הוא מת לפני שנתיים בגיל 93, אך עדיין אין במכון יהודים. אך בסניף מכון זה בלנינגרד מועסקים כמה פרופסורים יהודים.

אשר לצעירים יהודים המבקשים להתקבל לאוניברסיטה טובה, הם צריכים לעמוד כמועמדים אחרים בבחינות כניסה. אלא שאת היהודים מרכזים בקבוצות נפרדות ובדרך כלל נותנים להם שאלוני בחינה שאי־אפשר לפתור בזמן המוקצב. יפה סיפר שהוא וקבוצת ידידים, גם הם פרופסורים למתמטיקה, ניסו במשותף לפתור את השאלות המתמטיות בשאלונים בזמן הנדרש ונכשלו בכך. הוא סיפר כי כשנתקבל בשנה האחרונה לפקולטה למתמטיקה של אוניברסיטת מוסקווה סטודנט יהודי, היה הדבר לסנסציה ברחבי המדינה.

„האידיאולוגיה ועקרונות המשטר של האפאראטצ'יקים הקומוניסטים חשובים יותר לשלטון מאשר גיוס מיטב המוחות הדרושים במירוץ המדעי הנערך בין אמריקה לברה"מ", אמר יפה. להערכתו, הנשירה הגדולה של המהגרים היהודים המעדיפים את אמריקה על ישראל, צריכה להיות מובנת בהתחשב בתעמולה היעילה האנטי־ישראלית בברה"מ. ישראל מצטיירת שם כמדינה של מלחמה מתמדת, של אי־יציבות, מדינה בה קשה לחיות. לעומת אמריקה, שאף התעמולה הקומוניסטית נחשבת בברה"מ כארץ של שפע והזדמנויות שוות לאנשים כשרוניים ובעלי יוזמה. רק יהודים ציונים מחוסנים מתעמולה זו, ואלה אינם רבים אחרי שני דורות של אינדוקטרינציה קומוניסטית. דווקא בקרב בני הנוער היהודיים יש נטיה להעדיף את ישראל.

אשתו של יפה, רוזה, היא מהנדסת אלקטרוניקה ומורה במקצוע זה בעבר. היא התפטרה מעבודתה ביום הגשת הבקשה להגירה. אחר כך התמחתה בעיצוב אופנה ובכוונתה להמשיך במקצוע החדש בישראל. „אומרים לי שעיצוב אופנה מכניס בישראל יותר כסף מאשר פרופסורה. יהיה מה שיהיה, עיני אינה צרה. אני מקווה שהיא תצליח", התלוצץ המדען שהיה במצב רוח מרומם. לשאלה האם היה כדאי לו להמתין 12 שנה לאשרה, השיב ללא היסוס: „כן, אינני מצטער על כך ולו רגע קט".

55 שנה לגליל ים

מאת עירד רונאל

השיר המפורסם על נמל תל־אביב: „לרחוקים בפליגות הספינות", יושר ככל הנראה בערגה רבה במסיבה החגיגית שיערוך קיבוץ גליל ים לרגל מלאת לו 55 שנה. שכן, על הבמה באולם המופעים תשב אחר כבוד – קבוצת חברים ותיקים – מפועלי נמל תל־אביב הראשונים. חברי התיקים של קבוץ גליל ים – הקיבוץ העירוני ביותר בישראל – הם בין הראשונים להתגייס לעבודה בנמל תל־אביב עם פתיחתו.

החלוציות הזו – פועלים עבריים ועבודה עברית, עוברת כחוט השני בסיפורו של גליל ים.

בשנת 1932 הגיעה ברכה דקל – אז צעירה בת 26 – יחד עם ששה חברים נוספים מרוסיה לתל־אביב כדי להקים קיבוץ. הם השתייכו לתנועת הבחורות הסוציאליסטית ועלו ארצה כדי להגשים רעיון. קיבוץ בישראל באותם ימים לא היה חדש, אבל הרעיון אותם הביאו השבעה, היה חדשני: קיבוץ עירוני לכיבוש העבודה – לחדור למקומות העבודה של הבריטים, במקום שם לא עבדו כלל יהודים ולנסות לצרף מתיישבים אחרים לרעיון ולכיבוץ.

החבורה שכרה צריף בשכונת כחלול – מקום בו ניצב היום מלון דן והיה בקטנות. בבוקר היו יוצאים רוכבים על אופניים לעבודה ובערב היו עורכים ערבי תרבות והווי. עם הזמן החלו לחפש שטח חלופי לצריף. מאחר ובמוסדות הרשמיים לא התייחסו ברצינות רבה לחבורה ולרעיונם, הגיעו החלוצים לשכונת בורוכוב (כיום גבעתיים) והתיישבו שם באוהלים.

מספרת ברכה: „זו היתה כמעט מעברה. 11 דונם אדמה, ותנאים קשים. כאשר ראו שאנחנו עקשנים, החל המוסד לעליה ב' לשלוח אלינו צעירים נוספים מ־15 מדינות וגם קיבלו אותנו לקיבוץ המאוחד".

גם מכאן, מגבעת בורוכוב, יצאו החברים לעבודה עירונית טיפוסית. העמיסו זיפזיף, עסקו בסבלות ועבדו ברכבת. נהג הקטר היהודי הראשון היה מיניה דקל – גאוות המתיישבים.

10 שנים ישבו בבורוכוב. בזמן הזה הקימו מסעדה קואופרטיבית, רכשו ספינת דייג ועסקו בדייג. 70 איש מבין המתיישבים עבדו בים. פרקו שקי מלט מספינות שעגנו במרחק מה מהחוף והעבירו אותם למשאיות. כאשר עבדו 300 פועלים ערבים בסבלות, 100 מתוכם היו הקיבוצניקים – ביניהם שלוש חברות שעסקו בצביעת סירות.

כדי להיות קרובים לנמל ומוכנים לכל קריאה, שכרו חלק מהחברים שלושה בניינים ליד הירקון ושם התגוררו עד שעברו לאיזור גליל ים של היום. אגב, בניינים אלה שכונו „השיכון", ניצבים ברח' בני דן בתל־אביב ומשמשים היום את אכסניית הנוער של העיר.

בפרוץ מלחמת העולם השניה המשיכו עוד להגיע אוניות, אך בהתקרב המלחמה לאזור, נסגר הנמל, בהוראת הממשלה המנדטורית.

גם לאחר סגירת הנמל היו חברי הקיבוץ קשורים לים. הם רכשו שתי ספינות דייג „בצחון" ו„רתוק" ואותם חברים שעבדו בנמל נעשו דייגים.

האידיליה הזו נמשכה עד שאחת הספינות נטרפה בסערה ואנשיה הגיעו לחוף בעזרת גלגלי הצלה והספינה השניה נמכרה.

רעיון הקיבוץ, נשגב ככל שהיה, לא יכול היה לעמוד לאורך זמן על עבודה שכירה בחוץ, והחברים החלו לתור אחר קרקע קבועה לעיבוד. בהתערבותו של יוסף וייץ (אביו של רענן וייץ), הושגו 430 דונם באזור גליל – הוא הרצליה של ימינו.

חברי המשק הצעיר [illegible] להמשיך את רעיון הקיבוץ העירוני. ואף לעסוק בחינוך נוער. אולם התנאים האובייקטיביים סייעו בגסיסת הרעיון. הנסיעה המסורבלת לתל־אביב, למקומות העבודה העירוניים הוכחה כלא כדאית ובהרצליה, שאז היתה בחיתוליה, לא יכלו למצוא עבודה.

מישה רביד, כיום איש הארכיון ובעבר שגריר ישראל בגינאה וקונסול כללי של ישראל בחוף המערבי של ארצות הברית, מסביר מדוע קשה היה להקים קבוץ עירוני: „אין יצירה עצמית ואנשים שבאו ממקומות חקלאיים, לא רצו לעזוב את החקלאות, וכך, הפכנו לקבוץ רגיל ללא תקציב התיישבותי כי משבצת הקרקע שלנו היתה קטנה".

מדגל – 50% יצוא

קיבוץ גליל ים כיום „בלוע" בתוך הרצליה המתפתחת. 350 נפש, 230 חברים, 16 נערים בחברות נוער, 104 ילדים. עיקר הכנסות הקיבוץ באות מהמפעל גאוות הקיבוץ: „מדגל" – מפעל לברזים.

המפעל החל דרכו כמתפרה שנכשלה והפכה לבית חרושת למדי מים. מכאן השם. ברזים החל המפעל לייצר לפני 15 שנה. את הרעיון הביאו מארצות הברית. הברזים המיוצרים במפעל עשויים מחומר סכני בעל תכונות ייחודיות, המסוגלים לעמוד בטמפרטורות גבוהות. ייצור הברזים נעשה בהזרקה באמצעות מכונות ממוחשבות ותבניות מדויקות. לדברי מנהל המפעל דובי פרגמנט יש קושי להחדרת ברזי פלסטיק לארץ. בעיקר קושי פסיכולוגי: „אנשים נוטים לחשוב שהפלסטיק הוא חומר חלש. אך הם נוכחו לדעת שאלו הם ברזים חזקים".

„מדגל" מייצא 50 אחוז ממחזורו שהגיע ב־1987 לחמישה מיליון דולר והשנה מתוכנן המחזור ל־8 מיליון דולר.

עיקר היצוא הוא לארצות הברית ובאחרונה נפרצו גם השווקים בהולנד, פורטוגל וניו־זילנד.

זהו המפעל הגדול בעולם מבחינת מגוון המוצרים והוא מייצר ברזים המתאימים הן לסטנדרט האמריקאי והן לזה האירופאי. לכל ברז 10 שנות אחריות ולכולם יש תו תקן: ישראלי, אמריקאי, קנדי וספרדי.

תעסוקת עוורים

אחת ממטרות הקמת המפעל היתה אנושית הומנית. לספק תעסוקה לחברים שמעל גיל 65. כל חבר גליל ים, בכל רמת בריאות, מעל גיל זה, מוצא את מקומו במפעל.

המפעל עומד בקשרים הדוקים עם האגודות השונות למען העוורים בנושא תעסוקת עוורים במפעל. דובי: „זה טוב גם לנו וגם להם, כי אם לא היינו מעסיקים אותם, הם היו נופלים לנטל על החברה. ועם הדרכה מתאימה, אפשר להפיק מהם תועלת". ועל שיתוף הפעולה המוצלח הזה – זכתה האגודה למען העיוור בהרצליה – בפרס קפלן.

המפעל השני הוא מפעל הבטון „פיוניר" – 50 אלף טון בשנה. בענף הזה נמצא הקיבוץ בתחרות עם מפעלים נוספים באזור המרכז. אבל העובדה שזהו מפעל קיבוצי – יוצר כללי משחק אחרים, חיובים עבור הקיבוץ. אבי כפיר גזבר המשק: „נותנים בנו אמון, ומוכנים אפילו לשלם יותר, כי אנחנו נמצאים בשטח ואין סיכוי שנברח מחר לחו"ל עם חובות".

בחקלאות, הענף המוביל הוא הלול, בעל מכסה של 450 טון לשנה. 400 דונם פרדס, 350 דונם אבוקדו ואפרסמונים. 230 דונם תפוחי אדמה ו־650 דונם בוטנים.

לדברי הגזבר יש כיום בעיה בחקלאות – בריחת כוחות ומוחות לתעשייה: „יש בעיית הידלדלות כוחות ובעתיד תהיה למדינת ישראל בעיה, תרד הרווחיות של החקלאות ואת תוצאות ההזנחה הזו תראה המדינה בעוד כמה שנים".

המעבר ללינה משפחתית

בגליל ים אין בעייה של דור קת רגלי הדור הישן. עובדים במשותף הצעירים שנכנסו לבעלי הניהול, מתייעצים ואף מזמינים את הוריהם־מוריהם להשתתף בדיונים ובהחלטות.

אבל בלי בעיות אי אפשר ולדברי מזכיר המשק דוד שופט, לא מצליחים לעבור את גבול ה־220 חברים. בעיקר, לדעתו, בשל מיקום הקיבוץ בעיר. „להיות קיבוצניק ליד עיר זה קשה כי אם אנחנו רוצים לקלוט מועמדים חדשים ולשנות את אופיים; זה קשה כאשר יש עיר כל כך קרובה".

הבעייה השניה המעסיקה כרגע את הקיבוץ הינה המעבר ללינה משפחתית. שופט: אנחנו לא ערוכים כלכלית ולא תכנונית למעבר כזה. יש חברים שרוצים לעבור בתנאים הקיימים ויש כאלה המסרבים. אבל זה יהיה חייב להסתדר.

כך או כך, הקיבוץ בדרכו קדימה. משקיעים הרבה ברווחת החברים, טלפונים וטלוויזיות בכל חדר. כל הקידמה משתלבת היטב עם תכונות הראשוניות שנושאים חברי המשק מאז הווסדו.

„את זכות הראשונים לא משיגים בנקל" אמרה פעם גולדה מאיר לחברי המשק. „המושג בית, יהיה זה בית או צריף – הוא באמת בית, וכאשר מדברים על נמל – הרי לא מדובר על עגינה בגולה חרשה, אלא הכוונה היא – לנמל היהודי בעולם שהוא שער כניסה למולדת, לבית".

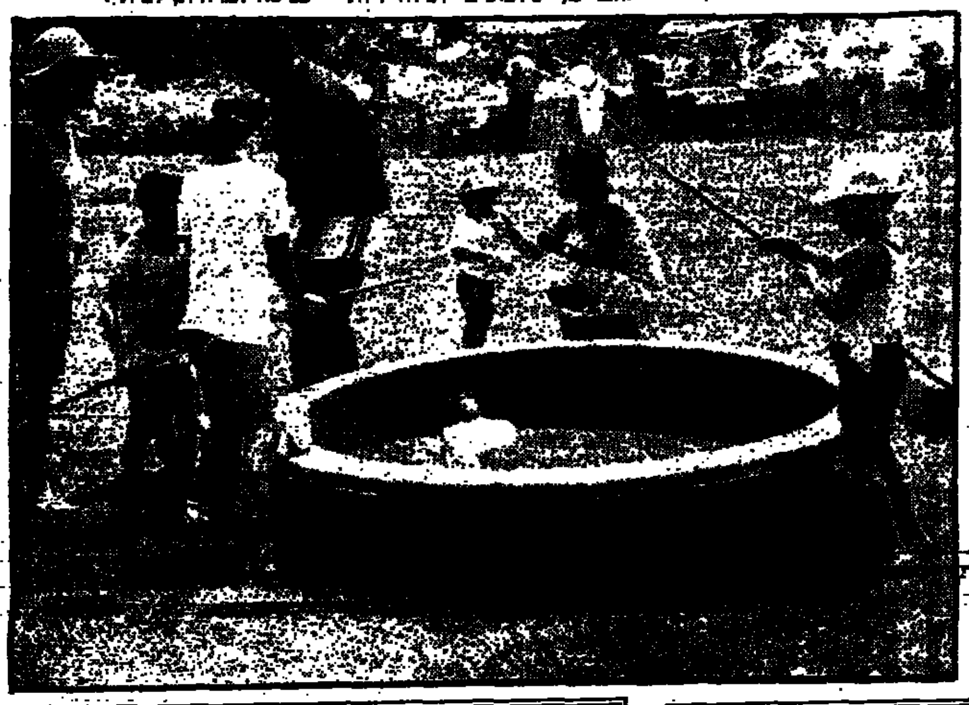

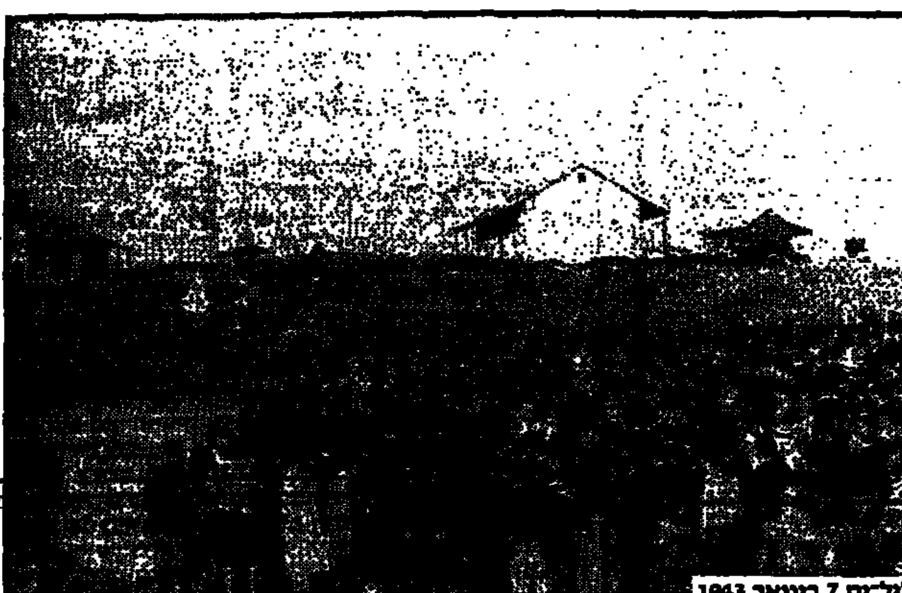

גליל־ים 7 בינואר 1943

לקיבוץ גליל ים
בחגכם
שאו ברכות נאמנות
להצלחה פיתוח ושגשוג
חברת המגרס (1964) בע"מ
תל־אביב, רח' החשמונאים 91,
טל' 03-5610819

לקיבוץ גליל ים
בחגכם
שאו ברכת
הצלחה ופיתוח
ש. יבור בע"מ
הובלות חומרי גלם, עפר ותוצרת חקלאית
נס ציונה, רח' חנה סנש 2,
טל. 472398, 08-461021

לקיבוץ גליל ים
בחגכם
שאו ברכות להמשך פיתוח ושגשוג
תמיד אתכם
כפרי יעקב בע"מ
חברה קבלנית לכבישים ופיתוח
תל־אביב, רח' ועידת קטוביץ 50,
טל. 03-453965

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55
איחולינו ומיטב ברכותינו
להמשך שגשוג ופיתוח
מוסך שרון דנו כפר סבא
כפר סבא, רח' ויצמן 2, טל' 052-23124

לקיבוץ גליל ים
שלוחות מיטב הברכות והאיחולים
להצלחה פיתוח ושגשוג
ע.ב. גרניט ושיש
בירנבוים עוזיאל
גליל ים, טל. 052-557049

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55
שלוחות מיטב הברכות
להצלחה פיתוח וקידום
דפוס אריאלי בע"מ ת"א
תל־אביב, רח' היכל התלמוד 3
פינת יהודה הלוי 13,
טל' 659317, 03-658349

לקיבוץ גליל ים ולמפעלו „מדגל"
שלוחות מיטב ברכותינו
להמשך תנופה ושגשוג
אידכים בע"מ רעננה
מוצרים סיליקוניים

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55
שאו ברכות להמשך הדרך
אנה כהן־לוטן
הדרכה וחומרים לקוסמטיקאיות
תל־אביב, שד' רוטשילד 127, טל. 03-204866

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55
שאו ברכותינו ואיחולינו לשגשוג וקידום
המספק ת"א
הספקה טכנית למוסדות, מפעלים וקיבוצים
תל־אביב, רח' עמינדב 21 טל' 03-335924

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55
שאו ברכות נאמנות להמשך התנופה והפיתוח
בי"ס לנהיגה „מיכל"
בהנהלת ברגר משה
הרצליה, סוקולוב 73, טל' 88811, 052-82837

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55 שנה
שלוחות מיטב הברכות
להצלחה פיתוח וקידום
שיפוצי חן
חזן אברהם
פרדס חנה, רח' השחף 20, טל' 06-371397

לקיבוץ גליל ים
בחגכם
שאו ברכת שגשוג
גידול והרחבה
פ. חדהר מהנדסים בע"מ
תל־אביב, רח' ברדנהיימר 5,
טל. 03-455742

לקיבוץ גליל ים
בחגכם שאו ברכות נאמנות להמשך שגשוג והצלחה
א. כהן
סוכנות פזגז הרצליה, רמת השרון בע"מ
הרצליה, רח' סוקולוב 16
טל' 547993, 052-547207

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55
שאו ברכות
לפיתוח ושגשוג
אלגונל בע"מ
ליטוש, אילגון אלומיניום,
גלווניזציה על פלסטיק
חולון, רח' המלאכה 6 אזור התעשיה,
טל' 03-805721

לקיבוץ גליל ים
בחגכם
קבלו את ברכותינו
להצלחה, פיתוח, שגשוג
והמשך שתוף פעולה פורה
האגודה למען העיוור
הרצליה והשרון
מרכז שיקום
טל' 052-84369

לכל בית גליל ים
ליובלכם ה־55
שאו ברכות חמות
גוטליב דב ובניו
קבלנים לביצוע עבודות טרקטורים
וציוד – בחקלאות
רעננה, רח' דגניה 24,
טל' במשרד: 052-911798/801

לקיבוץ גליל ים
במלאת לכם 55
שלוחות מיטב ברכותינו
להמשך יצירה ופיתוח
ויזר ישראל
עבודות אלומיניום וזכוכית
פ"ת, שנקר 13 קרית אריה, טל' 03-9226402

לקיבוץ גליל ים
שאו ברכותינו הנאמנות להמשך שגשוג והצלחה
ויטמן
גלידת ויטמן (1979) בע"מ

לקיבוץ גליל ים
ברכות לבביות
ליובל ה־55
משה קיני
אדריכל נוף, רמת חן

לקיבוץ גליל ים
בחגכם מיטב ברכותינו
עלו והצליחו!
מטוב – שיווק ויבוא
SIGN MATOV
מעדני דגים וסלטים
מציג NORDA
נמל ת"א מחסן 5, טל' 03-459071

מלחמת גנרלים בבת־ים

מאת עמרם גבאי

עשרה חודשים לפני המועד המשוער של הבחירות לרשויות המקומיות – נובמבר 1988, אם לא יוחלט לאחדן עם הבחירות לכנסת – כבר מתעופפים באוויר שמותיהם של אנשי ציבור, קצינים במילואים, פוליטיקאים ועסקנים מפלגתיים, העשויים להתמודד על קולו של הבוחר. קרב מסקרן צפוי בבחירות לראשות העיר בת־ים. על התואר מתמודדים שני קצינים בכירים במיל', תא"ל יוסף קסטל מטעם המערך ואלוף יהושע שגיא מטעם הליכוד.

בת־ים, העיר החמישית בגודלה בארץ (כ־160,000 תושבים), זוהתה בעבר עם הימין, אף־כי מאז ייסודה, לפני 60 שנה, שולטים בה נבחרים מקרב תנועת העבודה (בן־ארי, רוטשילד, קינמון). בסוף שנות השבעים ובתחילת שנות השמונים היו בה, לפרק זמן קצר, שני ראשי ערים מטעם הליכוד (וולקר, מסיקה), בגלל הסכמי רוטאציה או מהפכת חצר. שינוי משמעותי במגמת הבוחרים הסתמן בבחירות האחרונות לעירייה בשנת 1983. אהוד קינמון זכה אז ברוב מוחלט, מה שהעניק למערך שליטה בניהול העיר, ו־12 מושבים מתוך 23 חברי המועצה.

קינמון השכיל לנצל את הפוטנציאל של בת־ים השוכנת לחוף הים והזרים משאבים כספיים לפיתוח אתרי תיירות, להקמת מרכזי קניה גדולים ולפיתוח חיי התרבות של העיר. סקר שקיים מכון חנוך סמית ב־1987 הצביע על התמורות שחלו בעיר בתקופת כהונתו ועל היחסים שהשתפרו בין התושבים לרשות המקומית. יריביו של קינמון טוענים לעומת זאת, כי הוא "דיקטאטור" ביחסיו עם חבריו, אינו מאציל מסמכויותיו לאחרים ופועל בשיטה ריכוזית. זו אולי הסיבה שהוא לא נבחר לקאדנציה שניה. בבחירות שהתקיימו בסניף המפלגה נבחר יוסף קסטל לעמוד בראש רשימת המערך לראשות העיר.

קינמון, מאוכזב מחבריו, מתכוון לרוץ בראש רשימה עצמאית לראשות העיר. לפי השמועות כבר הוקם בעיר גוף הפועל למען קינמון. הוא עצמו ממלא פיו מים, וסיבותיו עמו: ראשית, הוא שומר על אלמנט ההפתעה. שנית, אין הוא רוצה לחשוף את שמות אנשי המטה שלו. שלישית, יש לו עניין לשמור על השקט הפוליטי בתוך סיעתו, המערך, שלאחרונה נתגלעו בה בקיעים.

אם אכן יממש קינמון את כוונותיו וירוץ בראש רשימה עצמאית, אומרים כאן, יגרום נזק למערך, אך גם לקינמון עצמו. תושבי בת־ים, כפי שהוכח עד כה, "נעולים" על המפלגות המסורתיות – מערך, ליכוד, מפד"ל. קינמון חייב לדעת גם שהעיר בת־ים, במשך שנות קיומה, לא הצליחה ליצור עלית פוליטית־חברתית אשר תתלכד סביב מועמד עצמאי.

יוסף קסטל – מערך

מועמד המערך יוסף קסטל, לשעבר מושל עזה וצפון סיני, הוא תושב בת־ים מאז 1980, חבר מרכז מפלגת העבודה ויו"ר מחוז דן־דרום שלה. מתארים אותו כבעל כושר מנהיגות ויתרונו הבולט הוא בהופעתו העממית. לקסטל – אומרים – יש חוש־הומור ופתיחות כובשת. הוא בעל תואר ראשון בהיסטוריה, וכיום לומד לימודי המשך בנושא השלטון המקומי באוניברסיטת בר־אילן. הנושאים שהוא מתכוון להתמקד בהם, אם ייבחר, הם: החינוך, השכונות וחזות פני העיר. בינתיים הוא לומד את הבעיות הדחופות של בת־ים, נהנה מיחסי־ציבור טובים בכלי־התקשורת ומככב כפרשן ברדיו ובטלוויזיה בנושאי האירועים בשטחים.

יהושע שגיא – ליכוד

מועמד הליכוד בבת־ים, אלוף מיל' יהושע שגיא, מי שהיה ראש אמ"ן בתקופת מלחמת לבנון, הוא בעצם "נטע זר" – תושב בית־חנן. רק לאחרונה שכר לו בית בבת־ים. לפי שעה, אומרים מכריו, הוא עושה שיעורי בית וממעט בהופעות פומביות. עוד לא גילה את קלפיו לקראת הבחירות – אולי הוא מחכה לראות כיצד יתגלגלו הדברים אצל היריב. בינתיים כבר נמסר על חילוקי־דעות בתוך סניף "חירות" המקומי, שחבריו רואים בשגיא "מוצנח מלמעלה". יריביו אינם מתעלמים מהרחקתו, לפני ארבע שנים, מתפקידו הצבאי בעקבות מסקנות ועדת כהן, שחקרה את הטבח בסברה ושתילה. בין השאר כתבה הוועדה: "התמונה שמתקבלת... היא של אדישות ואי־אכפתיות בולטת, של עצימת־עין ואטימת־אוזניים לעניין שלגביו היתה מוטלת חובה... לפקוח עיניים ולהאזין היטב לכל מה שדובר והוחלט".

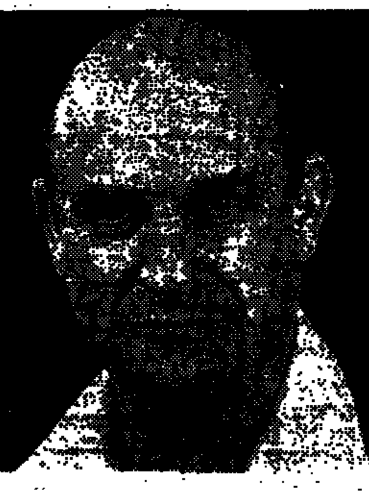

אהוד קינמון – רשימה עצמאית?

יו"ר האגף המוניציפאלי במפלגת העבודה, דני אלדר, אמר על הצבת שגיא כמועמד הליכוד: "שמענו את הידיעה, נגיב על כך כשתתקרב מערכת הבחירות".

הערב, תתכנס העידה הראשונה של מחוז דן־דרום באולם "מופת" בחולון. אורחי הכבוד יהיו יו"ר המפלגה שמעון פרס והמזכ"ל עוזי ברעם. כמצופה הם יתנו את ברכת הדרך ליוסף קסטל "להסתער" על העיר כדי להבטיח ניצחון חשוב למערך, ויקראו לפעילי המפלגה להירתם לקראת הבחירות הקרובות לכנסת ולרשויות המקומיות.

גן בוטני – גם לעוורים

מאת יורם לוי

גן בוטני של צמחי ארץ ישראל, הגדול ביותר בארץ בשטחו ובמספר מיני הצמחים שבו, חלקם נדירים ביותר, ייחנך בשנית ביום רביעי, ט"ו בשבט, בקריית האוניברסיטה שעל הר הצופים בירושלים.

הגן שוקם ונפתח על שטחי הגן הבוטני, שהקימו בשנת 1931 פרופסור אלכסנדר איג, מיכאל זהרי ונעמי פינברון, מהמחלקה לבוטניקה באוניברסיטה העברית. הגן הוקם בשטח קריית האוניברסיטה ובדיעבד התברר כי המקום מתאים לכך ביותר: מיקומו על גבול מדבר יהודה וגבהו מעל פני הים – 826 מ' – איפשרו לגדל בו צמחים ים־תיכוניים וצמחי מדבר כאחד. הצמחים רוכזו בחלקות, המייצגות את חברות הצמחים האופייניות לאזורים השונים של הארץ. כל חלקה שימשה בית גידול בזעיר אנפין והיתה אפילו חלקה של ארזי לבנון, ששתיליהם הובאו לארץ ב־1936, לאחר מאמצים מרובים. באחת החלקות נשתלו צמחי התנ"ך המפורסמים של משפחת הראובני.

ב־19 שנות ניתוקו של הר הצופים מירושלים, נעזב הגן הבוטני וחלקים ממנו נהרסו. ב־1967 התקבלה החלטה עקרונית בדבר שיקום הגן. ועל המלאכה הופקד הבוטנאי מאיר שאואס. שאואס ליווה את פרוייקט השיקום במשך כל השנים וכיום הוא מנהל הגן. "מצאנו בגן רק מעט עצים, כאלה שהתקיימו בלי מים; רוב השיחים ובני השיח נכחדו. בין ברצף בשטח הגן עבודות חפירה של תעלות ובונקרים", מסביר שאואס.

כדי שכל קבוצת צמחים תגדל בבית הגידול הטבעי שלה, הובאו למקום סוגי האדמה והסלעים המצויים בארץ. בגן יש סלעי גרניט, חולות מן הנגב ואדמת לס לצד אדמה אדומה. בהדרגה חודשו הצמחים וכיום יש בגן 1300 מינים לעומת 600 בלבד בעבר, הם שתולים על פני 42 דונם. הגן חולק ל־38 חלקות, המייצגות בתי־גידול וחבלי צומח אופייניים לצומח של ארץ־ישראל כמו השרון, החולה, הכרמל והמדבריות וכן חלקות המייצגות את הצומח באזורים הגובלים בישראל. יש בו צמחים נדירים, שכמעט הוכחדו. מאיר שאואס אומר, כי יש מינים נדירים שהובאו לגן. הם התרבו ואחר הופצו שוב בטבע. "מטרתנו היא ללמוד ולהכיר את הצמחים הנדירים ואת אופן גידולם, ואחר־כך להחזירם לטבע".

בגן הבוטני המחודש הוקמה חלקה לעוורים, שיש בה צמחי ריח. עוורים יוכלו לשוטט בחלקה, למולל את עלי הצמח ולקרוא עליו בשלטים בכתב ברייל. חלקה אחרת מכילה צמחי רפואה ותבלין, בהתבסס על מחקרים שנעשו על צמחי רפואה ועל הפולקלור בנושא זה.

על אחת החלקות ניטע גן של אבות צמחי התרבות בארץ־ישראל וכן נעשה שחזור של חקלאות עתיקה מתקופת בית שני. "בגן אנו מגדלים כל מיני זנים של ירקות, פירות וצמחי מספוא, שהיו מקובלים מתקופת המשנה והתלמוד והתקיימו עד 1967 בכפרים הערביים.

בחלקה זו נציג כלי חקלאות עתיקים. בגרבנו בינינו שומרה, שהוא מבנה ששימש את הנוטרים בגן וכן שימש לאיחסון הפירות והירקות". טוב לחזור למקורות, הוא אומר, מבחינת הרכבם הגנטי של הצמחים: כך אפשר יהיה להשביחם ולחסנם מפני המחלות של התרבות המודרנית.

חלק גדול בגן מוקדש לצמחי מים ובו הוקמו אמת־מים ומפל מלאכותי. בשטח הגן יש גם כמה מערות קבורה מתקופת החשמונאים. המערה הידועה ביותר היא "מערת ניקנור". נמצאים בה קברותיהם של י.ל. פינסקר ומנחם אוסישקין.

בשביל מאיר שאואס, הגן הבוטני הוא מפעל חיים. הוא מכיר בו כל שביל ויש לו סיפור על כל צמח. חששו העיקרי הוא מפני הוונדליזם. אפשר לחדור לגן בקלות וכבר לפני פתיחתו הרשמית שוברו כמה משלטי ההדרכה.

פתיחת הגן על־שם מונטגיו לציבור הרחב התאפשרה הודות למאמציהם המשותפים של עובדי הגן, חברי המחלקה לבוטניקה באוניברסיטה העברית, אגודת ידידי הגנים הבוטניים ומתנדביה והתורמים פרטיים. לאחר טקס הפתיחה, שיתקיים ביום ג', יהיה הגן פתוח בימים א'־ה', בין 10 בבוקר ל־5 אחה"צ ובשבת בין 10 ל־2 אחה"צ. סיורים מאורגנים לקבוצות יש לתאם מראש.

מערת קבורה מימי החשמונאים ומבט על הגן הבוטני ע"ש מונטגיו לפטרדט בקריית האוניברסיטה העברית בהר הצופים

המועצה האזורית עמק־חפר
אבלה על פטירתו של
עזרא בן זאב ז"ל
מוותיקי חברי המועצה ומתווי דרכה
ומשתתפת בצער המשפחה והמושב כפר הנלה
עמוס דגני
ראש המועצה

במלאת שנה לפטירת חברנו
אברהם בילו ז"ל
תתקיים אזכרה וגלוי מצבה
ביום רביעי ט"ו בשבט תשמ"ח 3.2.88 בשעה 15.00
בבית העלמין בדגניה א'.
המשפחה
ובית דגניה א'

יקירתנו
סוניה נבון ז"ל
בת מאלה ומשה איציגסון הי"ד
(ליבאו לטביה)
איננה
ההלויה תתקיים היום, יום ראשון י"ב בשבט תשמ"ח 31.1.88 בשעה 14.30 בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים. נפגשים ליד השער הדרום.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים ליד הבית רח' צה"ל 36, גבעתיים בשעה 13.30.
המשפחה

לחברתנו **ארמנד כהן**
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברתנו **קרלמן רות**
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף גבעתיים
ההנהלה והעובדים

אבלים על פטירתה בטרם עת של חברתנו
בייקוב תקוה ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה
לשכת המס מרחב שרון שומרון
ההנהלה והעובדים

אנו מודיעים בצער על פטירתו
של יקירנו
זליג סובול
ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"ב בשבט תשמ"ח 31.1.88 ותצא מבית התרבות בשעה 3 אחה"צ.
המשפחה
ובית יפעת

לחברתנו **אנה קציב**
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף האבות
ההנהלה והעובדים

לחברתנו **סרון ביטון**
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה
דינה טרנר
ההלויה תיערך היום, יום ראשון י"ב שבט תשמ"ח 31.1.88 בשעה 15.00
בבית העלמין בכפר יונה.
נפגשים על יד שער בית העלמין.
יושבים שבעה בבית בנה עמוס טרנר, הדר־עם, טלפון 053־345145.
האבלים: יעקב טרנר ובי"ב
עמוס טרנר ובי"ב
פועה נועם ובי"ב

אלמקס
תורנות בתי מרקחת
תל־אביב: דיזנגוף – דיזנגוף 132 – 223598
קופ"ח כללית – אוסטרום 7 – 232585
ירושלים: מרקחת רוממה – הנ"ג 28 – 523191
יבנה – אבן סיני 7 – 672288
פתח־תקוה: הירקון – שטמפר 24 – 910946
בני־ברק – רמת־גן: אסותא – ז'בוטינסקי 41 רמת־גן – 7511874
בת־ים–חולון: גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אורחן – הפנינג 52 חולון – 889153
קופת חולים – עין יהב 2 חולון – 884854
כפר־סבא – רעננה – זהר השרון שעלי – א. יפה רעננה
אלמקס

ועדת המשנה לתכנון ולבניה מרחב תכנון מקומי – ראשל"צ
תאריך 20.1.88
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות חלקה 203 בגוש 3945 רחוב ליליינבלום 12. לפי תכנית מיתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ב' המותר לבנות עליה– בית מגורים 4 קומות 6 דירות.
בקשת בעלי החלקה הקלה של 5% עבור מעלית, הקלה להשלמת דירה, הקלה בקו בנין צדדי 10%, הקלה בקו בנין קדמי 1.5 מטר.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו.
באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.
מ. ניצן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה ראשון־לציון

הלוח

וילות ובתים

דירות למכירה

עסקים

הצעות עבודה

חוק הזדמנויות שוות בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורותו, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על־פי החוק.

מכוניות

רהיטים

מכונות כתיבה

הלוואות

ריפוי והרזיה

שרותים

הכרזות

פוליש ונקיון

נרשמו לנישואין

ירושלים

ריפוי והרזיה

اصكنا من الوجل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

ישיש הוכנס לאמבט חם מדי – נכווה ומת

מאת אריאלה ראובני

ישיש בן 91 ששהה באגף הסיעודי של „בית דינה", בית אבות בחיפה, הוכנס לאמבט עם מים רותחים – נכווה קשה בפלג גופו התחתון, הועבר לביה"ח ונפטר כעבור שישה ימים.

על נסיבות המקרה נודעו הפרטים הבאים: עובר כוח עזר בן 23 באגף הסיעודי מילא את אמבט הג'קוזי שבמוסד במים חמים כדי לרחוץ את הישיש. הוא לא בדק את חום המים שהגיע, ככל הנראה לטמפרטורה של 80 מעלות. הישיש צעק מכאב והעובד הסיעודי הוציא אותו מהאמבט החם והעבירו למיטה בלי שגילה את הדבר לאנשי הצוות המטפלים עליו. רק לאחר כמה שעות, כאשר אחת האחיות ניגשה אל הקשיש שגנח מכאבים והרימה את הסדין נתגלה לה, לתדהמתה, כי הוא נכווה באיזור הרגליים והבטן.

הצוות הרפואי ב„רוטשילד" התקשר אל המחלקה הסיעודית בבית־דינה כדי לברר מה גרם לכוויה, שכן הועלה חשד שהיא נגרמה מחומר כימי. לאחר חקירה התברר כי היא נגרמה ממים רותחים.

מנהל „בית דינה" שהגיע צער רב על המקרה, אמר כי לאחר שנודעו לו פרטי התאונה הוא זימן אליו את העובד וכאשר שאל מדוע לא דיווח על המקרה הודה איש הצוות בטעותו ופוטר מעבודתו.

ביה"ס לאמנויות לא יקיים תהלוכה ביום העצמאות

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

בית־הספר לאמנויות בתל־אביב לא יקיים את תהלוכת יום העצמאות לאורך רחוב רוטשילד בתל־אביב, על רקע ההוצאה הכספית הגבוהה של האירוע.

לפני זמן־מה הגישה מנהלת בית־הספר, יעל העליון, תוכנית לעיריית תל־אביב לתהלוכת יום העצמאות בהשתתפות תלמידים והורים לאורך רחוב רוטשילד. על־פי התוכנית היתה התהלוכה צריכה לנוע לאורך רחוב רוטשילד בצורה מיוחדת במינה, שתעוצב על־ידי תלמידי ומורי בית־הספר. תוכנית זו נדחתה על־ידי העירייה על רקע ההוצאות הגדולות הכרוכות בהעלאת התהלוכה שהיא בעצם הצגה מלאה הכוללת תפאורה ואביזרים שונים.

ארגון הגג למלחמה בתחנות הטלוויזיה הפיראטיות, מפעיל עשרות קבוצות הפועלות בתוקף צווים של בתי־משפט ובחסות המשטרה – במבצע ניתוק הכבלים הארצי (צילום: ישראל סאן)

בתי אריזה העלו השכר

מאת סופר „דבר" לענייני עבודה

שני בתי אריזה בשפלה הסובלים ממצוקה קשה בכוח אדם החליטו להעלות את השכר לעובדיהם ב־60 אחוז ויותר, כדי לשכנע משוחררי צה"ל להיקלט בעבודה אצלם.

זאת גילה בסוף השבוע שעבר דן גולדמן, מנכ"ל „חבר" – מהחברות הגדולות להפניית כוח אדם למפעלים. לדבריו, בעקבות הצלחת בתי האריזה להעלות את השכר מ־2.5 ש"ח לשעה לארבעה שקלים, תופנה לעבודה בבתי האריזה הללו קבוצה גדולה של 90 משוחררי צה"ל.

בן 75 שדקר נכדתו וחתנו – להסתכלות

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

גבר בן 75, תושב עכו, נעצר בחשד שדקר את נכדתו ואת חתנו.

ביום שישי לפנות בוקר נכנס האיש לחדרה של נכדתו בת ה־15 ודקר אותה בלחייה בסכין. הילדה החלה לצעוק בבהלה ואז נכנס לחדרה אביה, חתנו של הדוקר. הקשיש דקר גם אותו בכטנו. החתן הועבר לביה"ח הממשלתי בנהריה, שם נותח ויצא מכלל סכנה.

השבוע בדרכים: 6 הרוגים, 70 פצועים קשה

מתוך 317 מיליון ש"ח שהוקצבו לכבישים – מגיעים בפועל רק 190

ח"כ אוריאל לין מציע לזרז אישור הצעת חוק שתפנה בעקיפין 30 מיליון שקלים לצרכי רשת הכבישים

מאת אריה אורח, סופר „דבר"

שישה אנשים נהרגו ו־70 נפצעו קשה בתאונות־דרכים בשבוע שעבר. לאחר שלושה שבועות רצופים של עליה תלולה במספר הנפגעים, חלה בשבוע האחרון ירידה ניכרת במספר ההרוגים מלווה בעליה תלולה במספר הפצועים קשה.

בין הגורמים העיקריים לתאונות תמותות בשבוע שעבר היתה התנהגות הולכי־רגל. ארבעה משישת ההרוגים הם הולכי־רגל. גורמים אחרים היו אי־שמירת הימין ונסיעה במהירות מופרזת בנסיבות המקרה.

הנתונים משקפים עליה של 9 אחוזים במספר ההרוגים ושל 4 אחוזים במספר הפצועים קשה בהשוואה לחודש הקודם ועליה דומה ביחס לחודש ינואר של השנה שעברה. כן משקפים הנתונים עליה של 10 אחוזים במספרן של התאונות ההרוגות. אולם בהשוואה לממוצע השבועי של השנה שעברה שיין נמוך מספרן של התאונות הקטלניות ב־11 אחוזים ושל הנפגעים ב־13 אחוזים.

בתוך כך מתברר, כי התקציב שנועד לפיתוח רשת הכבישים ולתחזוקתה בשנת־הכספים הבאה מגיע ל־317 מיליון שקל, אולם רק כ־190 מיליון ש"ח אמורים להגיע ישירות למטרה זו. יו"ר ועדת הכנסת לבטיחות בדרכים ח"כ אוריאל לין מגלה, כי 30 מתוך 54 מיליוני השקלים שבתקציב משרד התחבורה מיועדים להשקעות ברכבת ולהנחת מסילת פסים לתחנת הכוח החדשה באשקלון. בתקציב משרד הפנים נועד סכום של 17 מיליון שקל לפיתוח הכבישים, אולם לדברי ח"כ לין גם סכום זה אינו מגיע במלואו למטרה שלה נועד. סכום של 120 מיליון שקל הוקצב לרשויות המקומיות מאגרות רישוי הרכב, וגם מסכום זה מגיע רק חלק כלתי־ידוע לפיתוח רשת הכבישים ולתחזוקתה, אומר ח"כ לין. עוד הוא מגלה, כי מתוך תקציב של 14 מיליון שקל לשרות הבטיחות, מוקצבים רק 4 מיליון שקל לכבישים.

ח"כ לין מציע לזרז את אישור הצעת החוק המשלתית, האמורה להטיל על רשות הנמלים את ההשקעה בפיתוח הרכבת, ואילו את מימון מסילת הפסים הוא מציע להטיל על חברת החשמל ועל חברת הפחם. בדרך זו יתפנה סכום של 30 מיליון שקל לצרכי רשת הכבישים. עוד מציע ח"כ לין להצמיד את הכנסות המתקבלות למשרד הפנים ולרשויות המקומיות לפרוייקטים מוגדרים ולהטיל את ההקצבה לשיפור פיזי של הכבישים בתקציבה של קרן הבטיחות.

„אגד" לא השכיר אוטובוסים לתנועת המרכז להפעלה בשבת

מאת אריה אורח, סופר „דבר"

בשרד־התחבורה הודה, כי „אגד" לא השכיר אוטובוסים לתנועת המרכז להפעלת קו בתי־החולים בשבתות בירושלים וכי אין כל חקירה נגד הקואופרטיב בעניין זה. ההודאה באה בעקבות פירסום ב„דבר" שלשום, כי המשרד פתח בסוף השבוע בחקירה נגד „אגד" על רקע פוליטי. הידיעה עוררה שלשום סערה במשרד־התחבורה.

ביום ה' הודיעה לשכת דובר משרד־התחבורה, כי המפקח על התעבורה פנחס בר־סאול פתח בחקירה נגד „אגד" כדי להעבירו לדין על הפעלת הקו בין בתי־החולים בעין־כרם והר־הצופים בשבת האחרונה ללא רשיון. אולם בבדיקת סופר „דבר" הובהר, ששום אוטובוס של „אגד" לא היה מעורב בהפעלת הקו של תנועת המרכז בשתי השבתות האחרונות. למרות זאת, נמסר מלשכת דובר משרד־התחבורה, כי המפקח על התעבורה עומד על גירסתו בדבר פתיחת חקירה נגד „אגד". גורמים ב„אגד" ראו בפירסום ניסיון נוסף להכפיש את שמו של הקואופרטיב על־ידי משרד־התחבורה ולהבאיש את ריחו בעיני חוגים דתיים. אולם גורמים פרלמנטריים העריכו, כי הכוונה היתה להוות בעקיפין את מפלגת העבודה עם הפרת הסטטוס־קוו בענייני דת בירושלים.

בעקבות בירור אצל השר חיים קורפו, תיקנה לשכת דובר משרד־התחבורה את הודעתה. בהודעה המתוקנת, שנמסרה שלשום בצהריים, נאמר כי החקירה מתנהלת נגד „גת", שהסכימה בשבת שעברה מיניבוס לתנועת המרכז, לא נגד „אגד". המיניבוס של „גת" פעל בקו בתי־החולים. „גת" היא חברה השייכת אמנם לחברי „אגד", אך אינה קשורה בקואופרטיב עצמו ומנוהלת תוך הפרדה גמורה ממנו.

קילוגרם הרואין מוברח ארצה מלבנון מדי שבוע

בר־לב לתלמידי כדורי: במשטרה – 30% מהקצונה בכלל ו־60% מהקצונה הבכירה בעלי השכלה אקדמית

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר"

„לבדיחות הזגמות זאת המסורת: ששוטרים הולכים תמיד בזוגות, אחד שיודע לקרוא ושני יודע לכתוב, ולפרטים נוספת „השוטר אזולאי" – אין כל קשר עם המציאות האמיתית של משטרת ישראל כיום, בה שלושים אחוז מכלל הקצונה שלה, וששים אחוז מהקצונה הבכירה (מסגן־ניצב ומעלה) הם בעלי השכלה אקדמית. זה אחוז שהוא גבוה מזה המצוי בקרב חברי הכנסת או בין קציני צה"ל."

כך אמר בסוף השבוע שר המשטרה חיים בר־לב, בשיחה עם תלמידי בית הספר החקלאי „כדורי" שבגליל התחתון, לשם בא כאורחו של המועצה המקומית כפר תבור. „השוטר היום הוא כמעט סופרמן," הוסיף בר־לב. „אני לא מכיר עוד מקצוע שבו לפרט כל־כך הרבה סמכויות, הנדרש לקבל כל־כך הרבה החלטות: חייל בצבא כמעט אינו צריך לקבל החלטות, אבל שוטר סייר, למשל, במשמרת של שמונה שעות, צריך לקבל בין 10 ל־40 החלטות: זה לא קיים באף מקצוע אחר. גם לי, כשר, אין 40 החלטות גורליות ביום – ופה מדובר על הדרג הראשוני, הדרג של שוטר, הנדרש גם להיות אמיץ וישר, ויכול לעמוד בפיתויים לא תמיד. השוטרים של היום הם מיטב אזרחי־ה" סכם שר המשטרה.

בתשובה לאחת השאלות, התייחס בר־לב לנגע הסמים וסיפר שמדי שבוע מוברח לישראל מלבנון קילוגרם של הרואין, ממנו מכינים 60,000 מנות סם במחיר של 30 עד 40 דולר למנה: „בכל הפשעים בתם קיים היצע וביקוש – המשטרה יכולה לתת תשובה חלקית מאד: כך בנושא הסמים, כמו בזנות או עבירות מס, או שוחד, ולכן עיקר המלחמה בסמים הוא לא בצד ההיצע אלא בצמצום הביקוש, כי משטרת ישראל, כמו כל המשטרות האחרות בעולם, תופסת בערך 10 אחוזים בלבד מהסחר בסמים", אמר בר־לב.

הפיצוי לאשה פולניה חסידת אומות עולם: 20 דולר לחודש

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

„אשה שסיכנה את חייה במשך שלוש וחצי שנים ברציפות, כדי להציל אשה יהודיה שלא הכירה קודם־לכן, ראויה לעיטור הכבוד. ואם אפשר למצות אדם על מעשיו, הרי הפיצוי הנוכחי, 20 דולר לחודש, לא נראה מכובד כלל וכלל" – אומרת עליזה מגדל, שמשפחתה ניצלה על־ידי אנטונינה שיבק, חסידת אומות עולם פולניה, המתגוררת היום בפולין ומקבלת 20 דולר לחודש מן המוסדות היהודיים.

וכך כותבת עליזה מגדל: „הורי עלו ארצה בשנת 1949 וכל אותן שנים נשמר קשר רצוף עם אנטונינה. כאשר הצליחו הורי למצוא פרנסה למחייתם, התחילו לשלוח לאנטונינה חבילות של תפוחים, מעט כסף באמצעות בנק פ.ק.או ומכל שיכלו, על מנת לאפשר לה קיום סביר. כיום אנטונינה היא אשה בת 73, שעברה התקף־לב. התאלמנה מבעלה והיה בגפה בכפר לתוביצה. כל פרנסתה בגימלאית של חברת הרכבות הפולנית. אותם עשרים דולר הנשלחים אליה בשנים האחרונות, עוזרים לה מאוד בחיי היומיום. היא רוכשת מוצרים בחנות מיוחדת לכך בעיר הגדולה הסמוכה, ומשתדלת למכרם ועל כך פרנסתה. קצבת הפנסיה שלה נמוכה, יוקר המחיה בפולין גבוה והיא קשים. אנחנו עושים כמיטב יכולתנו לתמוך באנטונינה שיבק היא אסירת־תודה על כל חבילות תרופות, מזון משומר ובגדים שאנחנו שולחים, אך לכבודה של מדינת ישראל יהיה לשפר את תנאיהם ולבטא ביתר־שאת את הכרת התודה של העם היהודי למי שסיכנו חייהם בהכרה מלאה על מנת להציל נפש אנושית מציפורני הנאצים".

בחודש האחרון מנהל חבר־הכנסת שבח וייס מאבק להגדלת קצבאותיהם של חסידי אומות עולם המתגוררים בחו"ל מ־20 דולר לחודש לסכום גבוה יותר. „בכל שנוגע לחסידי אומות עולם הגרים בישראל שינו ואנו עושים כמיטב יכולתנו", אמר שר העבודה והרווחה – ב־12 בינואר השנה – בתשובה לשאילתה של חבר־הכנסת וייס – „לסייע להם מבחינה כלכלית, חברתית ולהנעים את חייהם במידת האפשר".

יחידה לעידוד התיעוש במושבים – במש' התמ"ס

מאת חיים משיוב, סופר „דבר" לענייני תעשייה

שר התעשיה והמסחר אריאל שרון הקים במשרדו יחידה לעידוד תיעוש המושבים וקבע נציגים במחוזות צפון, ירושלים והדרום, שאליהם יוכלו חברי המושבים לפנות בבקשה לקבל מידע ותדריכים.

באיגוד לחקלאי המושבים התבר שר התעשיה והמסחר, כי בשל ראייתו את גרעיני התיישבות החקלאות „כבישור עליון לאחדותו האיתנה בארץ־ישראל ונוכח המצוקה הכלכלית הקשה בה נתונים לאחרונה מרבית חקלאי ישראל, ובעיקר אלה שביישובי הצפון, רמת הגולן, הבקעה והערבה, החלטתי להקים במשרדי יחידה לעידוד תיעוש המושבים".

תפקידה העיקרי של יחידה זו הוא לסייע בכל האמור לחקלאים במושבים או בקבוצות, להקים מפעלי תעשיה בשטח המושבים או באזורי תעשייה מרכזיים.

ועדים מתכנסים לנוכח השבתת בנק פיתוח תעשיה

מאת חיים באור, סופר „דבר"

ועדי העובדים בבנקים ובחברות הביטוח באיזור תל־אביב החליטו להתכנס מחר כדי להביע תמיכה ב־100 עובדי הבנק לפיתוח התעשייה המושבתת בידי ההנהלה מאמצע השבוע שעבר.

ציון שמע, המחזיק בתיק עובדי הבנקים במועצת פועלי תל־אביב, מסר כי אם עד מחר לא תחזור בה הנהלת הבנק מצעד ההשבתה, עשויה מועצת הפועלים לפנות לבית הדין לעבודה, בבקשה, שיוציא צו לפתיחת שערי הבנק וחידוש העבודה בו.

הנהלת הבנק לפיתוח התעשייה נקטה בהשבתת מגן כתגובה על עיצומים בהם פתחו העובדים לפני 10 ימים. העילה לעיצומים היא התקנתה של מערכת לעיקוב אחר שיחות הטלפון שיוצאות מהבנק וכוונת ההנהלה לנכות משכר העובדים את עלותן של השיחות המוגדרות כפרטיות.

תהליך של שיבה הביתה

15,814 משפחות חידשו חברותן בקופ"ח ב־87

15,814 משפחות (כ־35,000 נפש) חזרו לקופ"ח בשנת '87 – כך עולה מן הנתונים שהגיעו לאגף לחברות חברים בקופ"ח.

בכך מתקזזת ומתבטלת בפועל כל מגמת האטה בגידול הקבוע במספר חברי קופת־חולים העומד כיום על כ־60,000 חברים מדי שנה.

בקופ"ח מעודדים מן התופעה. לדברי הקופה ניכר תהליך של שיבה הביתה, כאשר מתברר שלמשפחות הגדולות חברות בקופ"ח הכללית כדאית יותר, לאור העובדה שילדים עד גיל 3, פטורים מתשלום על תרופות, ומחיר מנת תרופה הוא רק שקל אחד.

על רקע הוראת תנ"ך גונן לרשום זכרון דברים בתום כל שיחה

מתיחות בין חוקרי היחידה הארצית לאנשי הפרקליטות

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

מתיחות שוררת בין חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה ובין אנשי הפרקליטות על רקע הוראתו של מפקד היחידה הארצית לחקירות הונאה, תנ"ך יורם גונן, לרשום זכרון דברים על כל שיחת עבודה בין חוקר לפרקליט.

לסופר „דבר" נודע, כי בעת האחרונה הורה תנ"ך יורם גונן לחוקרי היחידה, כי על שיחה שקיימו עם אנשי הפרקליטות עליהם לרשום זכרון־דברים. החוקרים הגיעו לשיחה עם פרקליטים בפרקליטות השונות והודיעו כי על כל שיחה יירשם זכרון דברים שיצורף לתיק הפלילי שיוגש נגד החשוד שעליו דנות שתי הרשויות. על רקע הוראה זו התעוררה מתיחות בין החוקרים לפרקליטים שהודיעו כי אינם מוכנים לקיים דיונים עם אנשי היחידה הארצית לחקירות הונאה, כפי שהדבר היה מקובל בעבר.

אחד הפרקליטים אמר השבוע ל„דבר", כי הוראה כזאת היא בבחינת הפרת האמון של החוקרים באנשי הפרקליטות והווי פגיעה קשה ביחסי האמון ששוררים בין שתי הרשויות זה שנים רבות.

מן המשטרה נמסר אתמול „שהנהלתה היא מתפקדו [illegible] היחידה פועל על־פי פסיקת בית המשפט העליון. אנשי הפרקליטות אמרו בתגובה: „בעניין שהפסיקה הזאת לא היתה ידועה למפקד הקודם של היחידה הארצית לחקירות הונאה".

בעת האחרונה שוררת אודירת נכאים ביחידה הארצית לחקירות הונאה על רקע פרישתם של חוקרים רבים. לפני למעלה משבוע התקיימה ביחידה הארצית לחקירות הונאה מסיבת פרידה לחוקרים שפרשו. אחדים מהם לא הגיעו למסיבה כגמול על היחס אליהם.

עירית נצרת־עילית

אנו אבלים על מותה של

עדנה דקל ז"ל

רעייתו של יוסף דקל (קרמר) ז"ל ממקימי ישובנו

תנחומינו לבן יוחנן, לכלה, לנכדים, למשפחה ולחברים.

בית עירית נצרת־עילית

אנו מודיעים בצער רב על מותה של חברתנו

רחל רויטלמן

ההלויה היום, יום ראשון י"ב בשבט תשמ"ח 31.1.88 בשעה 15.00 מתאספים בבית „אורי ורמי".

המשפחה ובית אשדות־יעקב מאוחד

במלאת שלושים לפטירתו הפתאומית של יקירנו

עמי הורניק ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין החדש בבאר־שבע ביום שלישי י"ד בשבט תשמ"ח 2.2.88 בשעה 15.30

המשפחה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון מקומי בת־ים

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן הקלת בניה על חלקה מס' 91 בגוש 7145 הנמצאת בדרך בן גוריון 51. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור מלונאות. מבקשים לאשר להם שימוש חורג לשינוי יעוד מבית מלון לבית אבות.

לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו לועדה המקומית לתכנון ולבניה, תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

אהוד קנמון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

הועדה המקומית לתכנון ובניה עומר

בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ד 1964, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי מר/גב' יאיון אבנר ומלכה הקלה בגובה הבית – 53 ס"מ מעל המותר.

בגוש מיתר חלקה 4009 רחוב זוהר בניגוד לתכנית/שנוי תכנית 10/113/03/14.

כל המעונין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרד המחלקה הטכנית במועצה מקומית עומר, ברחוב רותם בימים: א', ד' ה' – בין השעות: 8.00–12.00 לפנה"צ וביום ג' בין השעות: 17.00–19.00 אחה"צ ללא תשלום ורשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים לועדה המקומית האמורה תוך 14 יום מיום פרסום זה.

ז'ק ארז
יו"ר הועדה המקומית עומר

מפלגת העבודה הישראלית
מחוז דן־דרום
(סניפים – חולון, בת־ים, אזור)

המושב הראשון של
ועידת מחוז דן־דרום
בנושא:
מפלגת העבודה בשנת 1988

יתקיים היום, יום ראשון 31/1/88, בשעות 17.30 – 22.00 באולם „מופת" (בית ההסתדרות) בחולון

הועידה בהשתתפות:
– מ.מ. ראש הממשלה ושר החוץ
הח' שמעון פרס
– מזכ"ל המפלגה הח' **עוזי ברעם**

ברכות: **גדעון גזית** – יו"ר אגף הארגון
יוסף קסטל – יו"ר המחוז
מאיר מאור – מ.מ. יו"ר המחוז
אריה לוי – מזכיר המחוז
יצחק אלישיב – יו"ר הועדה לענייני מפלגה.

כל ציבור חברי המפלגה במחוז מוזמנים להשתתף בועידת המחוז

ההסתדרות הכללית של העובדים באי"י
הועד־הפועל
מועצת ההסתדרות קי"ד (106)
ג' בשבט תשמ"ח – 2.2.88

מועד המועצה וסדר היום
מועצת ההסתדרות הקי"ד (106) תתקיים ביום שלישי י"ד בשבט תשמ"ח 2.2.88 באולם הקונגרסים שבגני התערוכה, שד' רוקח בת"א.
סדר היום:
1. מערכת הבריאות הציבורית־שוויונית וקופת חולים הכללית
2. שינויים ותיקונים בחוקה
3. שונות

לוח הזמנים
08.30 – 09.30 הרשמה וחלוקת תיקים
09.30 – 10.30 הצעות לסדר היום, בחירות ועדה מתמדת, בחירת נשיאות המועצה
10.30 – 11.30 פתיחה – יו"ר הנהלת קופת־חולים – פרופ' חיים דורון
11.30 – 13.15 דיון בקבוצות הדיון
13.15 – 14.30 ארוחת צהריים
14.30 – 16.30 דיווח מקבוצות הדיון
דיון בהצעות החלטה של הועדה המתמדת
16.30 – 17.00 סיכום – שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו
17.00 – 18.00 קבלת החלטות ונעילה

קבוצות הדיון
מליאת המועצה תתפצל ל־4 קבוצות דיון:
1. שרותי קופת חולים הכללית ומערכת הרפואה הציבורית־שוויונית כולל חקיקה
2. ארגון מחדש של קופת חולים וביאור
3. מימון ותיקצוב קופת־חולים
4. ציבור המבוטחים וקופת־חולים
החלוקה לקבוצות הדיון תתבצע בעת ההרשמה וחלוקת התיקים. יושבי ראש קבוצות הדיון ידווחו למליאה על תוצאות הדיון. תוצאות הדיון ישמשו כחומר רקע לקראת ועידת קופת־חולים וישליכו על החלטותיה.

סדרי החנייה
החנייה לחברי המועצה בחורשה שמול הכניסה למרכז הקונגרסים הישראלי.

הסתייגויות הסיעות להצעות החלטה
הסתייגויות הסיעות להצעות החלטה של הועדה המכינה יומשו לא יאוחר מיום א' 31.1.88.

מסיבת עתונאים
מסיבת עתונאים לקראת מועצת ההסתדרות תתקיים בבית סוקולוב בת"א ביום א' 31.1.88 בשעה 12.00. בהשתתפות: מאשה לובלסקי, דב פלג, משה ולדמן ועדי קידר. ההזמנות נשלחו באמצעות אגודת העתונאים.

הזמנות לעתונאים וצלמים למועצה
הזמנות העתונאים לענייני עבודה ולענייני בריאות למועצה – נשלחו ישירות ע"י לשכת דובר ההסתדרות למערכות. עתונאים וצלמים שעדיין לא קיבלו את ההזמנות ושוברי התיקים – מתבקשים לפנות מיד בטלפון ללשכת הדובר בתע"פ 267398 לחב' מירה.

מפלגת העבודה הישראלית
המרכז
המשמרת הצעירה

1. היום, י"ב בשבט תשמ"ח (31.1.88) בשעה 17.45 תתקיים

ישיבת הועדה המדינית
בהשתתפות תת אלוף במיל' ד"ר **אפרים סנה** באולם הישיבות במרכז המפלגה.

2. ביום חמישי ה־4 בפברואר 1988 תתקיים

ישיבת לשכת המשמרת הצעירה
בשעה 14.00 באולם הישיבות שבמרכז המפלגה בת"א.
סדר היום: 1. פגישה עם יו"ר מחוזות המפלגה. 2. שונות

3. **ישיבת הועדה המכינה** שנקבעה ליום שני 1.2.88 **נדחית** ליום חמישי ה־4 בפברואר 1988 בשעה 16.00 במרכז מפלגת העבודה בת"א.
סדר היום: 1. דיון ואישור תקנון הועידה. 2. שונות.

משה אביסרור
יו"ר הועדה המכינה

אפרים זינגר (זיגי)
מזכיר ארצי

למזכ"ל החטיבה **צורי דבש**

משתתפים בצערכם הכבד במות בנכם

בני ז"ל

הנהלת תנובה אקספורט ועובדיה

בצער רב הננו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו היקרה

צביה צפלביץ וינבלט ז"ל

ההלויה תצא מבית הכנסת של חסידי סטולין־קרלין ברח' בר־כוכבא בת"א, היום, יום א' י"ב שבט תשמ"ח 31.1.88 בשעה 1.00. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים:
הבן: יהודה והבודה צפלביץ וב"ב
הנכדים והנינים
וכל בני המשפחה

אנו משתתפים בצערה של
משפחת צפלביץ
על מות האם

צביה ז"ל

ארגון יוצאי ברסלב והסביבה בישראל

עכשיו במחיר מיוחד

חתום על **דבר** לשנת **1988**

ותהנה מטובי הכותבים
דבר
דבר השבוע
דבר לאחר
שם דבר בעתונות

„דבר" אגף השיווק, טל. 03־286141

דבר היום

הצלחה פלשתינאית

צהלתם של ראש־הממשלה יצחק שמיר ועוזריו על דימוי התקרבותה של העמדה האמריקאית אל זו של שמיר מוצדקת במבט שטחי, ומופרכת בבחינה מעמיקה יותר – אלא שהאחרונה אינה מעסיקה בדרך כלל את ציבור הבוחרים בכללו (או את חברי מרכז „חירות", שירכיבו את רשימת מפלגתם לכנסת ויתבקשו להכתיר שוב את שמיר). לכאורה, מה שעולה ממכלול הפגישות והשליחויות של השבוע האחרון, במרובע פרס־מובארק־שולץ־שמיר, הוא שממשל רייגן נואש מאפיק הועידה הבין־לאומית ונרתם לגישוש נוסף באפיק האוטונומיה – אפיק, שאת הסרט לחנוכתו גזר דווקא מי שהשתתף עד כה בחסימתו, שמיר.

שמיר הצליח להצטייר בוואשינגטון כמחסום בלתי־עביר. עד לאחרונה פעל הממשל לפי ההנחה שבלאו הכי קרובות מדי הבחירות בארה"ב ובישראל וכי בחודשים הנותרים אין טעם למאמץ נוסף, אם ודאות כשלונו גבוהה. התפנית בכוונות הממשל לחזור לפעילות מדינית באזור נובעת מהצלחת הפלשתינאים בשטחים להחזיר את עניינם לתודעה העולמית ולכפות על ריגן ושולץ (ועל שמיר) שינוי בסדר־הקדימות שלהם.

זו, יותר מכל, סיבה להשבתת שמחתו המופגנת של שמיר, שטען עד כה כי רק בשוך המהומות יש לחדש את הפעילות המדינית, לבל יאמינו בשטחים כי המהומות הניבו הישג לפלשתינאים. סיבה נוספת למחיקת החיוך הרחב היא פגישת שולץ עם יקירי אש"ף בגדה המערבית ובעזה, חנא סיניורה ופאיז אבו־רחמה. בתקופת ראשות־הממשלה של פרס ניאותה אמנם ישראל להניח לשניים (להבדיל מאחרים שנפסלו) להיכלל במשלחת ירדנית־פלשתינאית, אך בתקופת שמיר היה היחס אליהם עוין ובולם־יציאה. והנה, די בפנייה טלפונית אחת משולץ לשמיר כדי לבטל את איסור היציאה שהוטל יום לפני כן על סיניורה – ושר־החוץ האמריקאי בכבודו ובעצמו נפגש עם דוברי מדיניותו של יאסר ערפאת. סמיכות־הפרשיות לשיחות שולץ עם מובארק ועם שליחו של שמיר, אלי רובינשטיין, מלמדת שיש כאן שתי אפשרויות, ששתיהן אינן נוחות לקו של שמיר: או ששולץ באותת בדרך זו לאש"ף שהממשל מעוניין בהידברות עקיפה עימו, כדי שכל הסדר־ביניים בשטחים יהיה מקובל גם על גורם פלשתינאי הנחשב מוסמך, או שזהו תכסיס אמריקאי שמטרתו לדחוק בירדן (ואולי גם בברה"מ) להגמיש עמדות באפיק האחר, זה של הועידה הבין־לאומית, קודם שתושג הבנה אמריקאית־פלשתינאית ישירה, בטווח הארוך יותר. אין בארה"ב הסכמה עם כוונות הליכוד להימנע מכל פשרה טריטוריאלית ומימוש ריבונות זרה ממערב לירדן. כששמיר מדבר על אוטונומיה, הוא מתחייב אמנם בחתימת קודמו מנחם בגין לצעד מרחיק־לכת, אך בדיוק משום כך אין בכוונתו לממש התחייבות זו, כפי שממשלת בגין־שמיר־שרון סיכלה את שיחות האוטונומיה בראשית העשור.

„מס היסף" – כמשל

מאת גד יעקבי

יש המנסים לסלף את הויכוח על ביטולו או המשכו של מס היסף לשנה אחת, ולהציג כאילו הוא ויכוח על הרפורמה במיסוי הישיר בישראל. זו, לצערי, נסיון הטעיה מגמתי, דמאגוגי. מאז הקמת ממשלת האחדות הלאומית הרגשתי, יחד עם כמה מחברי בממשלה, את חיוניות הנהגתה של רפורמה במס ההכנסה ובשוק ההון. הצעתי כי יופחתו שיעורי המס, במיוחד על בעלי הכנסות ושכר נמוכים וביניים, כדי לעודד פריון ותפוקה, להקטין את עלות העבודה למשק ובכך גם לסייע לבלימת האינפלציה.

לצערי, הרפורמה שאימצה הממשלה היתה בכיוון שונה, אם כי גם היא נכונה במגמתה הכללית. על־פי רפורמה זו, כל מי שהכנסתו 3,800 ש"ח ברוטו ומעלה, משלם 48 אחוזים מס שולי. כלומר, מהנדס במפעל תעשייתי, חוקר ומורה משלמים אותו שיעור מס שמשלם מי שמשתכר 10,000 ש"ח ואף יותר. כאשר התקבלה ההחלטה חשבתי, שמוטב היה להפחית עוד יותר את שיעורי המס לשכבה היצרנית, המעורבת בהפעלה, ולהטיל מס גבוה יותר על מי שהכנסתו ברוטו היא מעל ל־7,000 ש"ח בחודש. הממשלה לא קיבלה, לצערי, את עמדתי.

אשר לסוגיית „אמינות הבטחות הממשלה", „אמינות" זו תובעים כמה חוגים ושרים אך ורק כלפי ביטולו של מס היסף. עמדתם מסגירה את סולם הערכים והעדיפויות שלהם. הרי לפני כשנה החליטה הממשלה, כהוראת שעה לשנה אחת, להטיל מס יסף, בשיעור 5 אחוזים מן ההכנסה על מי שהכנסתו ברוטו היא 8,000 ש"ח ומעלה בחודש.

היא גם החליטה, כהוראת שעה לשנה אחת, שלא לשלם קיצבה לילד הראשון, להטיל מס הכנסה על מקבלי קיצבאות לילד השני והשלישי (מהכנסה מסוימת ומעלה) ולדחות את ביצוע חוק חינוך חינם בגני ילדים.

השנה הציע האוצר לממשלה, כי מס היסף יבוטל אך שאר „הגזירות" יקויימו השנה. כלומר, ההבטחה תקויים רק לגבי אותם 14,000 אנשים, שהכנסתם גבוהה מ־8,000 ש"ח בחודש, אך תופר לגבי זוגות צעירים שיש להם ילד ראשון, לגבי משפחות עם ילד שני ושלישי ולגבי אלה ששולחים ילדיהם לגני הילדים.

זו „אמינות" חלקית, סלקטיבית ומפלה. ההכנסה השנתית ממס היסף היא כ־70 מיליון ש"ח (בתשעה חדשים היא נאמדה בכ־55 מיליון ש"ח).

בממשלה התנהל ויכוח חריף על הקצאת 10 מיליון ש"ח לחינוך, 12 מיליון ש"ח לבריאות וסכומים אחרים לעידוד מפעלים באזורי פיתוח ולתמיכה בחינוך הגבוה וביצוא. ההנמקה, הנחרצת לכאורה, לאי־מילוי צרכים אלה היתה – מחסור בהכנסות. והנה, במחי יד, מוכנים לוותר על הכנסה של 70 מיליון ש"ח בטענה כי יש לקיים „התחייבות שלטונית". התחייבות דומה כלפי צרכים חיוניים יותר, צודקים יותר, אפשר, לדעת אותם שרים, לא לקיים, וזה כביכול עניין מובן מאליו.

אין מדובר כאן באמינות, אלא בסדר עדיפויות ובסולם ערכים חברתי, עקרוני ומוסרי, שונה לחלוטין מזה המקובל עלי.

רפורמה במיסוי – כן; קיום הבטחות – בהחלט. אולם ללא משוא־פנים, ללא עיוות, ובעיקר ללא צדקנות, שאינה אלא מסווה לאינטרסים צרים או להשקפת עולם מנוכרת לשיקולים מוסריים וחברתיים.

משבר האמון מעמיק

מאת יקיר צור

אירועי השבוע שעבר יעמיקו את הקרע בין יהדות ארה"ב וישראל – הערכת דייוויד קליימן מן הקונגרס היהודי־אמריקאי

מיום שהחלו המהומות בגדה המערבית וברצועת עזה ועד ראשית השבוע, ניסתה מנהיגות יהדות ארה"ב לעמוד לצד ישראל ולסייע בידה במאבק ההסברתי נגד אמצעי התקשורת. השבוע חל מהפך בעמדתם של המנהיגים היהודים. ההתבטאויות החריפות שהשמיעו בגנות „מדיניות ההכאות" של שר הבטחון יצחק רבין, מצביעות על משבר אמון בין ממשלת ישראל ודובריה הרשמיים, לבין מנהיגי יהדות ארה"ב. מדיניות „היד המכה" לא רק גרמה נזק תעמולתי למדינת ישראל, אלא גם נטתה גשר בין עמדותיהם של „הניצים" וה„יונים" שבמנהיגי יהדות ארה"ב. לא רק נשיא התנועה הרפורמית, הרב אלכסנדר שינדלר – גם מנהיגים אחרים, ביניהם ראשי הארגונים היהודיים הגדולים וחברי ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים, הביעו, בדרך זו או אחרת, את סלידתם ממדיניות ההכאות בשטחים.

עד השבוע נראה היה, שבקרב מנהיגי יהדות ארה"ב התגבשה הסכמה שלא להפעיל לחץ פומבי על ממשלת ישראל.

תמונות המוכים והחבולים של השבוע האחרון היו נקודת השבירה של יהדות ארה"ב.

„רבים מהמנהיגים היהודים בארה"ב הם בעלי מחויבות עמוקה לתפיסה הליבראלית", אומר מרדכי גזית, לשעבר מנכ"ל משרד ראש הממשלה וכיום יועץ למכון ליחסי יהדות ארה"ב־ישראל, שליד הוועד היהודי־אמריקאי. „הם מייחסים חשיבות רבה לנושא זכויות האדם. כואב להם שישראל מפרה בגלוי זכויות אלו. נכון שיש חריגים, אולם בעיניהם המדיניות כולה נתפסת כחריגה. הם חוששים שהמדינה היהודית שלהם איננה עומדת בקריטריונים הליבראליים שבהם הם מאמינים".

„שאלת האמון היא כיום השאלה הקריטית המעכירה את היחסים בין המנהיגות היהודית וממשלת ישראל", אומר האורי ואהל, נציג „הליגה למניעת השמצה" של „בני ברית" בישראל. „מצד אחד טוענים רבין ואישים אחרים שאין אלימות בשטחים, וחוץ מחריגים, אבל בעיתון קוראים יום־יום על אלימות ובטלוויזיה רואים ערב־ערב תמונות מזעזעות של זקנים וילדים שבורי ידיים ורגליים. לא רק הדימוי של ישראל, גם האמון כלפיה נמצא בשפל".

אף שהוא מסכים עם רוב דברי הביקורת של המנהיגות היהודית בארה"ב סבור האורי ואהל, שאין זה הזמן להטפות של „צדיקים" בנוסח הרב שינדלר. „הפלשתינאים קצרו נצחון קודם־כל בכך שהחזירו את הנושא למרכזו של סדר־היום הציבורי", אומר ואהל.

התמונה שהזכירה ליהודי ארה"ב את מחזות הזוועה של דרום אמריקה – קצין צה"ל מראה לשר הבטחון ולרמטכ"ל את כתמי הדם על „קיר המכות" ברמאללה, מקום בו הוכו פלשתינאים ע"י חיילי צה"ל עד זוב דם. (צילום: דובר צה"ל)

„במצב כזה, הפרדה בין היהודים לישראל היא מסוכנת". ואהל סבור שמנהיגי הקהילות היהודיות צריכים להתייעץ עם ישראל, לפני שהם קובעים עמדה.

„מי שאינו נמצא שם, בארה"ב, ואינו מרגיש את הלחץ התקשורתי שבו נתונים יהודי ארה"ב, קשה לו להבין מה עובר עליהם", אומר דייוויד קליימן, מנהל המשרד הישראלי של הקונגרס היהודי־האמריקאי. לדברי קליימן, ראשי הקונגרס ששהו במזרח־התיכון ולא היו חשופים למתקפה האדירה של אמצעי־התקשורת המערביים, הביעו דעות הרבה יותר מתונות.

קליימן סבור, שאירועי השבוע האחרון יעמיקו את הקרע בין יהדות ארה"ב לישראל. שוב ישמיעו אצלנו את האשמות המוכרות, שהועלו בזמן פרשת פולארד, בדבר „ההתנהגות הגלותית" של יהודי ארה"ב, שוב יטענו הישראלים שיהודי ארה"ב גורמים להם עוול. ואילו יהודי ארה"ב יתקשו להבין כיצד אזרחי ישראל מסוגלים להשלים עם הפרה כה בוטה של זכויות האדם והאזרח. „אני, אישית, מסלים עם האלימות של צה"ל בשטחים יותר כמה שמקובל עלי כיהודי בעל מצפון", אומר דייוויד קליימן. „חלק מזה נובע כהורה שלי לילדים שלנו שנמצאים שם, בצבא. זה הילדים שלנו, לא של מישהו אחר. במצב כזה קשה לנתח ניתוח פילוסופי מה מותר לעשות ומה אסור".

שביתת נשק זמנית בלבנון

מאת דן אבידן

המלחמה בין השיעים של „אמל" לבין ארגוני החבלה הפלשתינאיים תפרוץ בוודאי מחדש בלבנון למרות שביתת הנשק שהוכרזה זה עתה

ב־16 בינואר הפתיע נביה ברי את רוב המשקיפים בהכריזו כי הורה ללוחמי „אמל" להסיר, חד־צדדית, את המצור מעל מחנות הפליטים הפלשתינאים במערב ביירות ובאיזור צור. ברי הציג זאת כביטוי להזדהותם של השיעים עם „ההתקוממות של התושבים הפלשתינאים בגדה המערבית וברצועת עזה נגד שלטונות הכיבוש הישראלים".

בשלוש השנים האחרונות לחמו אנשי „אמל" בלי־הרף נגד הארגונים הפלשתינאיים, הן בזירת ביירות והן בדרום לבנון. עד שלהי 1987 נהרגו ונפצעו בלחימה הזו, שהתנהלה בכמה גלים, כשלושת אלפים שיעים ופלשתינאים. השיעים לא הצליחו לשבור את כוחם של הלוחמים הפלשתינאיים, ואילו האחרונים הצליחו לקצור הישג חשוב בזירה הדרומית־לבנונית – בנובמבר 1986 השתלטו על שטחים חשובים ממזרח לצידון, מה שהקנה להם את השליטה באש על דרכי המעבר של אנשי „אמל" מצפון לבנון לדרומה.

במסגרת המאבק המזוין הטילו לוחמי „אמל" מצור על מחנות בורג' אל־בראג'נה ושאתילה שבמערב ביירות ועל מחנה ראשידיה שליד צור, שמתגוררים בהם עשרות אלפי פליטים פלשתינאים, ואף הכניעו אותם קשה. בהמשך הזמן החמיר מאד מצבם של הפליטים שהיו נתונים בהסגר. בכלי התקשורת דווח על פליטים הניזונים מבשר כלבים וחתולים ועל רבים שהתאבדו מרוב יאוש.

במשך שלוש שנות הלחימה נעשו כמה נסיונות להשיג הסדר קבע בין אנשי „אמל" ללוחמי אש"ף. כל הנסיונות הללו, שהאחרון בהם נעשה בספטמבר 1987, עלו בתוהו כי שום צד לא היה מוכן לוותר על הישגים שהוא קצר במהלך הלחימה. קונקרטית היתנו אנשי „אמל" את הסרת ההסגר שהם הטילו על מחנות הפליטים באיזור ביירות בנסיגת הלוחמים הפלשתינאים מהשטחים האסטרטגיים שהם כבשו מידי השיעים בשלהי 1986 ממזרח לצידון; הפלשתינאים היתנו את נסיגתם משם בהסרת המצור השיעי מעל מחנות הפליטים ובשיקומם ההדרגתי של המחנות מההרס הכבד שנגרם להם במהלך הלחימה. נסיונות של מתווכים שונים לגשר על פערי העמדות הללו, עלו כולם בתוהו. משום כך לא מומש אף אחד מן ההסכמים שהושגו בשנתיים האחרונות בין אנשי „אמל" לפלשתינאים בעניין זה.

שייח מוחמד מהדי שאמסדין, כהן הדת הבכיר ביותר של העדה השיעית בלבנון הופיע ביום ו' בראיון לאי.בי.סי. בגייבות וטען, כי כל בני הערובה הזרים הנמצאים במדינה, כולל איש הדת האנגליקני טרי וייט, בריאים ושלמים. (צילום־רדיו: אי. פי)

בפברואר 1987 נערכו כוחות סוריים גדולים במערב ביירות והשיעים עשו מאז כמה מחוות חד־צדדיות כלפי הפלשתינאים. באפריל הם הירפו חלקית מהמצור על מחנות הפליטים ואיפשרו לנשים ולילדים לצאת מהמחנות ולרכוש מוצרי מזון בשווקים במערב ביירות. כמה חודשים אחר־כך התיר נביה ברי להכניס כמות מסוימת של חומרי בניין למחנות סאברה ובורג' אל־בראג'נה, ולהתחיל בשיקומם. ברי נקט כנראה מחוות אלה בלחצם של הסורים, שרצו להפגין את יכולתם להשליט סדר במערב ביירות, אך המחוות שיקפו גם את העייפות של לוחמי „אמל" מהמצור הממושך על מחנות הפליטים. המצור לא הניב את הפירות שציפו כי יניב, וגזל מהם משאבים שיכלו להקצות לטיפול בבעיות אחרות, בעלות חשיבות לתנועה, כגון למלחמה בחזבאללה ולהכנות למערכת הנשיאות בלבנון.

הכרזתו של נביה ברי ב־16 בינואר, על הסרת ההסגר מעל מחנות הפליטים, זכתה מיד לברכתן של כל הקבוצות הפלשתינאיות, לרבות ארגון הפתח', בראשות ערפאת, וכמובן, לברכתם של הסורים, בעלי־בריתם של השיעים. היא הוגשמה בשני שלבים. בשלב ראשון, ב־20 בינואר, הסירו לוחמי „אמל" את ההסגר מעל מחנות שאתילה ובורג' אל־בראג'נה שבמערב ביירות. במקומם התייצבו בנקודות פיקוח מסביב למחנות כמה מאות חיילים סורים, מהכוחות הערוכים במערב ביירות. בתמורה על מחווה חד־צדדית זו פינו חלקית מחבלים, מנאמני ערפאת, את הכביש המוביל מהמובלעת השיעית, שהם שולטים בה, ממזרח לצידון לאיזור דרום הלבנון, כדי לעורר את הרושם שהכביש פתוח לתנועת אנשי „אמל". מנהיגי המיליציה השיעית טענו, שלא די במחווה מפוקפקת זו וכי על הפלשתינאים לפנות כליל את הכפרים שכבשו מידי השיעים ממזרח לצידון, כפי שנקבע בשעתו בהסכמים להסרת ההסגר מעל מחנות הפליטים.

אף שאנשי ערפאת לא הראו שום סימן שבכוונתם לפנות את מאחזיהם ממזרח לצידון, הסירו אנשי „אמל" בשלב השני, ב־26 בינואר, את ההסגר גם מעל מחנה ראשידיה שליד צור. עתה מתנהלים מגעים על הצבת כוחות משטרה לבנוניים סביב מחנה זה, מתוך הנחה שהסורים לא יסכימו לשגר חיילים לראשידיה (הם יודעים שישראל תפרש זאת כחציית „קווים אדומים"). כמו־כן הוקמו מחדש שני מאחזים של כוחות „בטחון הפנים" הלבנוניים ליד מחנות בורג' אל־בראג'נה ושאתילה, אף־כי הפלשתינאים לא ראו זאת בעין יפה.

כרגע שוררת שביתת נשק בין הפלשתינאים בלבנון לבין השיעים, אולם היריבות בין שתי הקבוצות עדיין קיימת. הזדהותו של ברי עם תושבי הגדה המערבית ועזה היתה מחווה של צביעות בלבד. אין ספק שהמלחמה בין השיעים של „אמל" וארגוני החבלה הפלשתינאיים תפרוץ מחדש בלבנון, במוקדם או במאוחר, בעיקר משום שהשיעים מתנגדים להתבססות כוח צבאי פלשתינאי בדרום־לבנון, שיכפה מרותו על השיעים תושבי איזור זה.

גבול וגבולות

מאת נתן רוטנשטרייך

אי אפשר להרחיב את הגבולות על פי צו השאיפה בלבד, גם בפניה מוצב גבול

נפתח בהערה כללית. אין התנהגות אנושית שאין מוצב לה גבול. לכאורה, בהרגשותיו, יכול האדם להיות מופעל על־ידי הכל, אולם אין הדבר כן. כאשר הוא מונע על־ידי רגש של חיבה, אין הוא מונע על־ידי רגש של איבה. כאשר הוא שמח, אין הוא אחוז תוגה. בפעילות הגלויה עומד אדם לעולם מול גבול: עמו או מולו עומד זולת, וברצותו או שלא ברצותו הוא חייב או אנוס להביא עמידה זו בחשבון. אם אינו מביא אותה בחשבון הוא עלול להיפגע. אפשר להפליג ולהסיק מסקנה לגבי הקשר בין הגבול המוטל על אדם לבין טיפוחו – אולם אפשר גם להסתפק בראיית הגבול, בלי להפליג למסקנות מהותיות.

ב

הערה כללית זו באה להקדים את שיש לומר עתה לעצמנו בכל חומר הדין. כשלונה של מדינת ישראל בעשרים השנים מאז מלחמת ששת הימים היה בכך, שהיא לא הבחינה בגבול המוצב להתנהגות האנושית, והפעם גבול במשמעו הממשי – גבולות. אחרי מלחמת ששת הימים שגינו בטעות אופטית, שהיא משגה היסטורי חמור ביותר: חשבנו כי המהלך של המאורעות יש בו כדי להביא לא לתיקונים של גבול אלא לשינוי מהותי של הגבולות שהסכמנו להם עם הסכמתנו לתכנית החלוקה, גבולות ששונו לטובתנו במהלך מלחמת העצמאות.

הסברה שהמהלך ההיסטורי הוא, במקרה זה, רקע לשיבת המציאות לנקודת־המוצא שלה, כלומר לארץ ישראל השלמה, ואינו רקע לנסיון של השגת פשרה עם העולם הערבי, היא־היא המשגה המהותי ששגינו בו. נראה שמחירו של המשגה נלמד ממהלך המאורעות ולא מראיה מראש של מה שאפשר היה לראות כבר מראש.

ג

מסתמא יש הסברים אחרים למקורות הטעות שלנו. הציונות היתה תנועה שעוצבה על־ידי שאיפה. סברנו כנראה שאם הגענו להישג מכריע בכוח שאיפה, אפשר להמשיך וללכת על־פי מורה הדרך של השאיפה. חשבנו שאם השגנו מדינה בגבולות מסוימים, נוכל להרחיב את הגבולות על־פי צו השאיפה. סברנו שאם העולם הערבי שגה שגיאה חמורה ביותר בכך שלא נאחז בתכנית החלוקה, נוכל אנחנו להמשיך בהפניית מהלך המאורעות, על־פי הדגם של עצמנו, מתוך פסיחה על כוחה של לאומיות ערבית או פלשתינאית.

פעלנו בתוך ההיסטוריה, אך לא ראינו את הגבול שהיא מציבה. ההיסטוריה היא מרחב של אפשרויות, אך היא גם רקע של הגבלות. אם השמעו טענות שכנגד או אפילו תכניות של ויתור, הן לא נקלטו בתודעה הציבורית. סברנו שלא די לתקן את מהלך הדברים, למשל על־ידי שינוי מעמדה של ירושלים. סברנו שנוכל לתת פורקן לעצמנו ולכוף על מהלך המאורעות את משאלת־הלב של עצמנו. לא למדנו מן המאורעות את הגבוליות שהוטבעה בהם. הרחבת הגבולות היתה ביטוי להעדר הבחנה בטיבם של תהליכים.

לא למדנו לקח, והעדר הלימוד בא לידי ביטוי בגדולות כבקטנות. הנה שתי דוגמאות קטנות, האחת נוגעת להיקף והאחרת – ליחיד. האם אפשר ללמוד מהצעדים השונים שננקטו בעבר ברצועת עזה על מה שצריך היה לעשות כיום מול הדור החדש שקם שם והדבקות ברגש של העבר, בשעה שהתהליכים של היום ניזונים מצירוף של חילופי הדורות ביולוגיים וחברתיים, היא אולי בגדר שגיאה שאפשר להסביר אותה, אבל שגיאה בת־הסבר איננה חדלה להיות שגיאה. והדוגמה האחרת, מתחום היחיד: אדם טוען שהמניע של מעשהו הוא בטחון העיר העתיקה, בלי להביא בחשבון שאין אדם יחיד מחליט על מדיניות הבטחון או על סדרי המימוש שלה. היחיד כפוף לכלל ולמוסדותיו, אלא אם כן הוא נוקט עמדה „המדינה זה אני". אך גם אילו נקט עמדה כזו מן הדין היה שילמד מן המאורעות מה תוצאותיה. לפעמים המאורעות טופחים על־פני עושיהם וצר מאד שהפסוק במקרא, שבו דובר על הפיכת הצלחת על פניה, קשור לירושלים, ללמדנו כי אי־הודיה בגבול מסכנת לפעמים גם את אשר כבר הושג. כלום חסרות דוגמאות למה שקרה או קורה בהעדר ריסון?

ד

לפעמים רק מגיפה מלמדת את בני־האדם לנקוט אורחות־חיים שיש בהם משום שמירה על בריאותם. כאשר קורה כדבר הזה אין מפלט מן השאלה, אם ההיפגעות במגיפה היתה אכן הכרח ללימוד הלקח. אין מנוס מן השאלה, מדוע מי שתפקידו לנווט במאורעות, לא ניווט אותם אלא נגרר אחריהם.

אין ניווט בלי ראיה מראש של מה שעתיד להתרחש. הנסיון לתקן את העבר הוא, כנראה, גם מכשול בראיה מראש של העתיד. פונדאמנטאליזם אינו רק זרם בתחום הדת אלא הוא נגבה ברשות הרבים ברחובותיה. כאשר אתה עוסק ברכיבים קשוחים ובאבנים, אתה מעלים עין מן הבניין – זה אחד מפני הלקח שיש ללמוד ברשויות השונות.

הגיעה השעה שנאמר לעצמנו, כי כל שעה היא שעתו של מבחן בונה. מוטב באיחור מאשר לעולם לא.

אסטרטגיה לאומית לישראל (א'):

חשיבה היסטורית כבסיס להחלטות שוטפות

מאת פרופ' יחזקאל דרור

אסטרטגיה לאומית בתחומי הבטחון, השלום והמשק – תמצית ספר חדש הנמצא בשלבי עיבוד ושמו „תזכיר לראש הממשלה"

ההיסטוריון הצרפתי הנודע פרננד בראודל מבחין בין שני סוגי „זמן": „זמן של בני אדם", בו שליטים אירועים שוטפים; ו„זמן של חברות", המשתרע על פני דורות ואשר בו נקבע גורלה של חברה. הבחנה זו היא בעלת חשיבות רבה לקבלת החלטות, שכן המשימה התובענית העומדת בפני ממשל היא לנסות ולהשפיע על הגורל החברתי ארוך־הטווח, המצוי ב„זמן של חברות", על־ידי החלטות נוכחיות המצויות ב„זמן של בני אדם". כאן טמון אחד החמורים שבליקויי ההחלטה והוא היתפסות באירועים שוטפים, ללא העמקה בתהליכי־היסוד המתנים את העתיד והמשמשים יעד נכון להתערבות על־ידי החלטות הממשל.

הפער שבין חשיבה היסטורית נכונה לבין היגררות יתרה אחרי אירועים שוטפים, על הסכנות החמורות הטמונות בהם, בולט במיוחד בישראל. דווקא היא מצווה על ראייה לעומק של תהליכים היסטוריים לצורך קביעת מדיניותה. שכן הציונות היא ניסיון למהפכה כפולה בהיסטוריה: ראשית בהיסטוריה של העם היהודי ושנית בהיסטוריה של המזרח התיכון. זאת, על־ידי הקמת מדינה יהודית לאחר 2,000 שנות גלות ועל־ידי השאיפה לקיים מדינה יהודית־ציונית לאורך זמן במזרח תיכון ערבי ומוסלמי בעיקרו זה דורות רבים, על הזיכרון ההיסטורי של חיסול מדינה לא־ערבית שהצלבנים ניסו לקיימה.

על מנת להצליח במהפכה היסטורית כפולה כזו נחוצה מדיניות הבנויה על הבנה מרבית של תהליכים היסטוריים, תוך הערכה של אירועים שוטפים וטיפול בהם בראייה ארוכת־טווח. אולם, הערכת המצב וקביעת המדיניות בישראל הולכים בדרך הפוכה: הם שבויים בידי אירועים שוטפים וחסרים ברובם בינת־עומק וראייה ארוכת־טווח. במלים אחרות: „זמן של בני אדם" השתלט אצלנו על ראיית המציאות ונסיונות ההשפעה עליה, תוך הזנחת „הזמן של חברות" כבסיס קביעת אסטרטגיה לאומית.

אמחיש ממצא חמור זה בשלושה תחומים כבסיס לפיתוח אסטרטגיה לאומית מומלצת בתחומי הבטחון, השלום והמשק ברשימות הבאות. זאת על קצה המזלג ומתוך התבססות על ניתוח מקיף בספר הנמצא בעיבוד (תזכיר לראש הממשלה, ירושלים: הוצאת אקדמון, 1988).

עתידים למזרח התיכון

מגמות היסוד של המזרח התיכון נובעות בעיקרן מתהליכי מודרניזציה מהירים העוברים על איזור מסורתי. מכל הידוע על תהליך כזה אפשר לחזות בכמעט־ודאות שהמזרח התיכון ימצא במשך שני דורות לפחות באי־יציבות חברתית ופוליטית עם נטיות לאלימות רבה. אם להוסיף ולהביא בחשבון מאפיינים מיוחדים של המזרח התיכון, כגון תרבותו הערבית־מוסלמית, הלם הציונות, העוצמות הנובעות מעושר נפט זמני, מתחים דמוגראפיים בארץ כמצרים, מעורבות המעצמות ועוד, ניתן לזהות שתי מגמות עיקריות נוספות: ראשית, קיימת הסתברות רבה למימוש אפשרויות שכל אחת מהן היא מועטת־הסתברות. כלומר, המזרח התיכון מועד להפתעות עם ודאות לאירועים רבים שאינם ניתנים לחיזוי בגלל עצם היותם מעין מקריים. שנית, קרוב לוודאי שהמזרח התיכון יתנהג חלקית לפי מניעים דתיים, להבדיל מ„הגיון המדינה" החילוני, עד לידי אפשרות של מעין מלחמות־דת.

מכאן לפחות ארבע מסקנות החייבות לשמש אבני פינה לאסטרטגיה מדינית ובטחונית של ישראל:

★ על ישראל להימנע מכל גירוי לאיסלאם, שיש בו כדי לתרום לגיבוש דתי של המזרח התיכון והכוונת האנרגיה העצומה הטמונה בגיבוש כזה נגדנו.

★ גם בתרחיש אופטימי מדי בו ישראל מגיעה להסכמי שלום עם כלל מדינות ערב, וכן עם הפלשתינאים, בכל זאת דרוש להיערך לקראת אפשרות של מהפכים המובילים למלחמות חורמה ערביות נגד ישראל.

★ יחד עם זאת, עצם אי־היציבות של המזרח התיכון עשויה לפתוח חלונות־הזדמנות להשתלבות ישראלית בו בתנאי שנדע לנצל כראוי מצבים המשתנים במהרה.

★ אסור לישראל לבסס את האסטרטגיות הלאומיות שלה על מצבים הנראים אומנם יציבים מאד, אך לאמיתו של דבר סיכויי קיומם לאורך זמן קטן מאד, כגון משטר השאה באיראן בעבר וממלכת ירדן בשלטון השושלת ההאשמית בהווה.

מיעוט ערבי גדול בשלטון ישראלי

אחד הלקחים הברורים של ההיסטוריה הוא שמיעוט גדול מפתח שאיפות לאומיות וגם לאומניות וכי קידמה כלכלית וחינוכית עוד מוסיפה לעוצמתן של שאיפות אלה. כאשר מיעוט כזה רואה את עצמו כנתון לכיבוש זר, מובטחת התנגדות הולכת וגוברת הלובשת צורות מתוחכמות מסוג מרי אזרחי. במיוחד צפויות התפתחויות כאלה עם כניסתו של דור חדש לגיל הפעולה.

אחרי האירועים ביהודה, בשומרון ובעזה אין צורך להרחיב את הדיבור על ראייה זו, פרט לציון היותה מובנת מאליה לכל המעמיק בניתוח היסטורי, השוואתי וסוציולוגי־פוליטי. עצם העובדה שהעליתי תרחיש כזה לפני שנים אחדות בסדנאות בתכנון מדיניות מוכיחה, כי אין צורך במנגנון מודיעין גדול כדי להגיע לזיהוי מגמות־יסוד כגון אלה. לכן ממחישה העובדה שקברניטי המדינה הצהירו על עצמם כ„מופתעים" ושמערכות הבטחון לא היו מצויידות להתמודדות עם התפתחויות בשטחים, את חולשות הממשל הישראלי בהליכה בשבי אחרי אירועים שוטפים במקום להעמיק בתהליכים היסטוריים.

פיגור המשק והחברה

גם בתחום המשקי סובלת ישראל מדבקות ב„זמן של בני אדם" במקום ראייה ב„זמן של חברות". שכן, אין בריסון מוצלח של אינפלציה דוהרת ובצעדים מקרו־כלכליים, הטובים כשלעצמם, משום התמודדות של ממש עם בעיית היסוד של המשק הישראלי – פיגור הולך ומחמיר אחרי שינויים במשק הבין־לאומי בבחינה מבנית, טכנולוגית, מימונית ושיווקית. אין בישראל הערכת מצב ארוכת־טווח של סביבתה הכלכלית הצפויה. עוד חמור מזה: אין בממשל שום התמודדות של ממש עם תהליכי יסוד העוברים על החברה הישראלית, על אף שיש באלה משום חשש לשקיעה לאומית. זאת, בגלל דבקות אחר אירועים שוטפים ללא כל חדירה לתהליכי יסוד.

לו מדינת ישראל היתה רוכבת על גל היסטורי המוביל אותה מכוח עצמו למטרותיה, לא היה בשטחיות חשיבתה משום סכנה של ממש. אולם כאשר ישראל ניצבת בתוך תהליכים היסטוריים שבחלקם אינם פועלים לטובתה, הרי שמצווים אנו על מאמץ מרבי להבין את התהליכים שעימם עלינו להתמודד ועל עיצוב אסטרטגיות לאומיות שיש בהן כדי לממש את הערכים שלנו גם נוכח זרמים מנגד. לשם כך חיוני להגיע להערכת מצב ולגיבוש אסטרטגיות לאומיות על סמך חשיבה היסטורית נכונה, תוך השתחררות משליטתם של אירועים שוטפים במחשבתנו ובמעשינו.

(מאמר ראשון מתוך ארבעה)

مكذا من الاصل

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

עוד שטח להסברה

פרופ' צבי בנטוויץ' ראש המכון לאימונולוגיה קלינית בבית החולים קפלן, העוקב אחר כאלף איש בקבוצת הסיכון הגבוהה של מחלת האיידס, אמר אתמול ב„שבתרבות" ברמת־אביב כי יחסית למדינות מערביות אחרות המחלה לא פגעה קשה בישראל. עד כה אובחנו בארץ 47 מקרים, מהם 26 אף מתו מהמחלה וכמה מאות אנשים (לא יותר מאלף) נושאים את נוגדני האיידס. יתר־עליכן, בהשוואה למדינות אחרות קצב התפשטות האיידס בארץ הוא איטי, ובכך טמונה תקווה גדולה שנוכל להתמודד עם התופעה – אך זו בתנאי אחד: שתוגבר ההסברה בדבר האמצעים למניעתה.

מבחן סוציאלי

שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי (בתמונה) מקווה כי היום תיערך סוף־סוף בממשלה ההצבעה על הצעתו בדבר דחיית הביטול של מס־היסף בשנה נוספת. אם יישאר המס הזה בתוקפו הוא יכניס לממשלה בשנת התקציב הקרובה 70 מיליון ש"ח – מה שיאפשר הקצאה לכמה סעיפים סוציאליים חיוניים, בעוד הוא יטיל עול של פחות מחמישה אחוזים על בעלי הכנסות של 8000 ש"ח ומעלה בחודש. יעקבי אמר אתמול ב„שבתרבות" ברמת־אביב, המשותפת לעירייה ולמועצת הפועלים, כי הוא מצפה ששרים בעלי רגישות סוציאלית מופגנת יצביעו בעד השארת המס הזה בעינו השנה – ונקב במיוחד בשמותיהם של השרים זבולון המר, דוד לוי ומשה קצב. אחרי הכל, מבחן הרגישות הוא בחלוקת המשאבים.

לא לבטל

סגן יו"ר הכנסת ויו"ר אגודת הידידות ישראל־צרפת, ח"כ אהרון נחמיאס, פנה לראש עיריית ליל בצרפת ונשיא אירגון ערים תאומות הבין־לאומי, פייר מורואה, ותבע ממנו לא לבטל את הכנס הבין־ארצי לערים תאומות שעמד להתקיים בישראל בעוד חודשיים. על ביטול הכנס הוחלט בשבוע שעבר בשל האירועים בשטחים. נחמיאס ציין במברקו שאל לו, לאירגון שנוסד כדי לקרב ולגשר בין בני אדם מאומות שונות, להיות מושפע מתעמולה הבאה לנצל מצוקות חולפות, כלשונו של הח"כ. אדרבא, קובע נחמיאס, יבואו ראשי הערים מרחבי תבל ויווכחו במו עיניהם בנעשה. בין נחמיאס למורואה שוררת ידידות בת שנים רבות. נחמיאס נושא אזרחות כבוד של ליל ומדליית „הורמייל" שהוענקה לו על־ידי מורואה בעת שכיהן כראש עירייה וראש ממשלת צרפת.

שמעון וייס

ז'קלין קנדי אונאסיס אירגנה נשף־צדקה למען האגף לקולנוע וטלוויזיה של ה„מטרופוליטן". היה זה רק אחד מן האירועים המתקיימים בימים אלה לגיוס תרומות למוזיאון הניו־יורקי. בתמונה (מימין לשמאל): השחקן מייקל דוגלאס, ג'יין היצ'קוק, ידידה קרובה של המארחת, וקנדי אונאסיס.

אל דאגה

סטיבי וונדר הופיע ביום שישי בתוכנית הטלוויזיה „בוקר טוב אמריקה" ולמרבה הצער לא יכול היה לנגן בפסנתר בגלל ניתוח סעבר באחת מאצבעותיו. הוא התנצל בפני קהל הצופים והבטיח שהגידולים שהוסרו לא היו ממאירים. בתמונה הוא אוחז בידיו את ה„יורקה" – מכשיר אלקטרוני אותו תיכנת במיוחד כדי לומר: „בוקר טוב אמריקה".

מושל לשעבר

„מגן הכותל" הוענק בליל ששי לנשיא ישראל חיים הרצוג על־ידי אברהם כחילה, מ"מ ראש עיריית ירושלים ומרדכי יונה, יו"ר הקבלנים בירושלים, לציון 20 שנים לאיחודה של העיר. במלחמת ששת הימים שימש הרצוג מושל העיר העתיקה. המגן עוצב בידי מירון סימה.

צילום: יצחק הררי

יקיר

היום יקבל יוסף בוגון את תואר יקיר בית־התפוצות שהוענק לו – שלא בפניו – בנובמבר 1987. את התואר יעניק לו אליעזר שמואלי, המנכ"ל החדש של בית התפוצות. בטקס יטלו חלק אריה דולצ'ין, יו"ר מזכירות בית־התפוצות, ראש עיריית תל־אביב שלמה להט וחברי מועצת המנהלים של המוזיאון.

ד"ש מהלסינקי

מאטי קאהילואוטו, שכיהן כשגריר פינלנד בישראל בשנות ה־70, נודע כאן כאחד הבולטים בסגל הדיפלומטי וזכה בשעתו להערכה רבה אצל ישראלים ולא־ישראלים כאחת. אחרי כהונות דיפלומטיות בבירות אחרות נתמנה באחרונה ראש המחלקה המדינית, אחד התפקידים הבכירים במשרד החוץ בהלסינקי. בתור שכזה הוא נדרש לא אחת לשרטט את הקווים העיקריים במדיניות החוץ של פינלנד, המגדירה עצמה כמדינה נייטרלית ובלתי מזוהה. במאמר שפרסם לא מכבר ב„הליסנגיין סאנומארט", החשוב בעיתוני פינלנד, הטעים כי באווירה החדשה ביחסים הבין־לאומיים צפוי יחס חיובי יותר גם לעקרון הנייטרליות והמדינות הנייטרליות.

דומה שהצדק עם קאהילואוטו: המונח „פינלנדיזציה", שם גנאי בעיני הנאו־שמרנים לגבי התחשבות יתר של מדינת מערב־אירופה באינטרסים הסובייטיים, כמעט נעלם באחרונה מהז'רגון הפוליטי.

ש. שלמה

הוא והיא

לייזה מינלי ופרנק סינטרה הדגימו דואט בקונצרט שרווחיו יועדו ל„קרן לאתלטיקה" של אוניברסיטת סן דייגו. הקונצרט התקיים באיצטדיון הספורט של העיר.

משמעות נסתרת

הודעתה של יעל דיין שהיא עומדת לרוץ לבחירות לכנסת הבאה ברשימה המרכזית של מפלגת העבודה, העלתה זכרונות אצל מועמד אחר של המפלגה – הכלכלן שמואל בהט, שאף הוא מתמודד בבחירות לכנסת. הדבר קרה לפני 35 שנה. בהט ודיין למדו אז בבית הספר הריאלי בחיפה והתמודדו ביניהם על תפקיד יו"ר מועצת התלמידים. לאחר מערכת בחירות קשה גבר בהט על יעל דיין וזכה בתפקיד. דיין עברה אז לעמוד בראש האופוזיציה. האם יש לתוצאות הבחירות בעבר משמעות גם לגבי הבחירות הבאות?...

מכתבים למערכת דבר

[illegible]

ב„דבר" מ־18.1.88 פירסם יורם לוי, כי ידידי שמעון פרס „החליט לחזור למונח גדה מערבית". תמהני. בהיותנו, לפני קום המדינה, בבית הערבה ידענו ששאבנו מים מהירדן והמשאבה הוקמה בגדה המערבית של הירדן, ממש על שפתו. כשרצינו לבקר את ידידינו הבדואים משבטי העד'ארנה והעד'ואן עברנו מן הגדה המערבית אל הגדה המזרחית בסירה. כשהעברנו מעפילים, העברנו אותם מן הגדה המזרחית אל הגדה המערבית. במושג גדות הירדן נכלל השטח הקרוב בתחומי „גאון הירדן". עבר הירדן המזרחית אשר נותקה בשנת 1922 מא"י המערבית נקראה עבר הירדן מזרחה או בערבית: שרק אל אורדן. לאחר מלחמת העצמאות, כיפחה עבר הירדן את השטחים שהיו בשלטונה וקראה לשטח זה „הגדה המערבית", הווה אומר, שכינוי זה הוא מונח פוליטי שנקבע על־ידי עבר־הירדן. מספרי הגיאוגרפיה למדנו שארץ ישראל המערבית משתרעת מן הים (התיכון) ועד הירדן.

תמהני, מהי הסיבה ששמעון פרס החליט לאמץ את המונח הפוליטי, הירדני במקום להיזקק למקורותינו.

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שלנו שואף לקיים שיחות עם ממלכת ירדן לאחר פתיחה בוועידה בין־לאומית ואני תומך בדעה זו בכל ליבי, אבל משום כך אינני צריך להשתמש במונח פוליטי ירדני שבעיניהם הוא גם שטח מוגדר הכולל את ירושלים המזרחית. שמעון פרס הכיר, ולדעתי בצדק, שיש לקיים בחירות מוניציפליות (ולא בחירות פוליטיות של כל האיזור) וזאת כדי לקדם את תהליך המו"מ עם חוסיין. השימוש במונח „הגדה המערבית" אינו מחווה לקראת מו"מ אלא עלול להיות גורם מטעה ומוטב שלא לדבק בו.

לצערי, אני סבור שהמונח „יהודה ושומרון" אף הוא אינו מוצדק. שומרון נזכרת בתנ"ך כשם עיר ולא כשם איזור. הרוצים לחזור למקורות שמימי התנחלות שבטי ישראל, ייטיבו אם יקראו לאיזור „חבל אפרים".

דוד קורן

גשר הזיו

ויתור על „כסאותיהם"

החלטה מקורית ו„מוסרית" בחיינו הציבוריים, אולי יחידה מסוגה בארץ, קיבלו חברי מליאת מועצה אזורית מנשה, בישיבתם האחרונה, בדיון על בחירות הרשות למליאה, כנדרש לפי החוק, במגמה להפעלתה, ביתר תכיפות, כמוסד־על של הרשות האזורית. הם החליטו לצמצם את מספר חברי המליאה עד כדי מחצית. בכך ויתרו, ביודעים, על „כסאותיהם" כנבחרי הרשות בבחירות הקרובות. מליאת המועצה, שנבחרה בינואר 1984, מונה כיום 56 חברים, כנציגי 18 יישובים (קיבוצים, מושבים ושני כפרי מיעוטים) ועוד שישה „אזורי עורף", לפי המודד של 100 בוחרים לציר.

ההחלטה החדשה אומרת, כי המודד לבחירות הרשות יהיה כפול (200 במקום 100) והמליאה החדשה תמנה 29 חברים (27 חברים פחות). ההחלטה נתקבלה על־ידי רוב מוחץ, בהתנגדות שניים, כשרבים מהם ידעו מראש שנציגיהם מהיישובים יופחתו כדי מחצית ו„הגורל" האישי, כנבחרי הרשות האזורית נחרץ מלכתחילה. לדוגמה: גן שמואל 3 במקום 7, עין שמר 2 במקום 5, ברקאי 2 במקום 4, עין עירון 1 במקום 2, כפר פינס 1 במקום 2 וכך הלאה. יישובים שלא הגיעו למודד של 200 (72 קול, 141 קול ועוד) יזכו בציר אחד, במגמה לשתף את כל היישובים באיזור.

לעיני המחליטים, כתושבי האיזור וכנבחרים, עמד השיקול המעשי, הניסיוני והמציאות. בה במידה שהמוסד העליון ברשות האזורית אינו „מתנפח" במספר חבריו הוא יותר יעיל בתיפקודו ובכושר פעולתו המחוקקת והקובעת. המליאה תוזמן לעיתים תכופות יותר, ה„קוורום" יופחת למחצית. הנהלת המועצה תצומצם ותביא עימה פחות עומס על המנגנון הטכני בהזמנות וטלפונים לישיבות והביצוע יהיה מהיר יותר. דברי ההסבר של ראש המועצה, יאיר גבאי, בטרם קבלת ההחלטה על יעילות אמוסד העליון על־ידי צמצומו, „גקלטו" באוזני חברי המליאה, המשופעת חברים, הנענו להצעתו וזכו בכבוד אולי, על „חיסולם" הציבורי־מוניציפלי. אכן, החלטה לדוגמה הראויה ל„חיקוי".

ישראל שיוו

חדרה

[illegible]

בקטע על חילופין בהנהלת האגף לארגון ומועצות הפועלים בהסתדרות („דבר" 27.1.88) נמסר על התפטרותו של מיכאל זיו, כביטול מטעמי אי־עמידה בלחץ. מ. זיו אמנם התפטר מתפקידו במכתב אישי ששיגר אלי שבו פירט נימוקי התפטרותו ולאחר ששקלתי בעניין החלטתי לקבל התפטרות. אולם עלי להבהיר בצורה חד־משמעית שאין במכתבו שמץ מההנמקה שניתנה בכתבה לסיבות ההתפטרות. הפירסום גרם לו נזק ללא יסוד, ועלול לפגוע בסיכוייו לעתיד.

גרעון בן־ישראל

יו"ר אגף הארגון ומועצות הפועלים

★

בתוקף תפקידי כמנהל המחלקה לקשרים בין־לאומיים של ההסתדרות, הנני יכול להעיד שהוא זיו עמד בשנות עבודתו הארוכות במסגרת מחלקתי הן כנציג הנדיבי באירופה והן בתפקידים מרכזיים בארץ, תחת מצבי לחץ אדירים בתקופות של מערכות מדיניות קשות ומסובכות למדינה ולהסתדרות כאחד. בכל שנות עבודתו המשותפת לא הבחנתי בכך שהוא „לא עומד בלחץ העבודה". ההיפך הוא הנכון: האיש עבד ימים כלילות באורך־רוח, בסרוק וסבלנות אין קץ ומילא בהצלחה את כל התפקידים שהוטלו עליו. הטענה, כי נימק את התפטרותו ב„אי־עמידה בלחץ העבודה" אינה מתיישבת לא עם ההגינות הציבורית, החיונית בני־ערכותינו, ולא עם העובדות לאשורן.

אברהם אלון

מנהל המחלקה לקשרים בין־לאומיים בהסתדרות

הונאת הגימלאים

הידיעה שהתפרסמה ב„דבר" (24.1.88) וב„טור השבועי" מ־26.1.88 בדבר תוספת עד 43% לגימלאים היא משחק באחוזים למטרה של הונאת גימלאי ישראל.

ההסתדרות ויתרה על תביעתה לפצות את כלל ציבור הגימלאים במיגזר הציבורי ב־26.7% עבור השחיקה בשנים 1983–1986 תמורת מתן דרגה או שתיים, אשר לגבי מי שפרש עד 1969 תתבטא ב־43% מהפנסיה שלהם. אני קורא להסתדרות לגלות ברבים מהו מספר הגימלאים בגיל 85.

הרי התמונה הכללית ידועה: 60% מגימלאי השירות הציבורי מקבלים גימלה בין 335 ל־376 ש"ח, שהוא רבע מהשכר הממוצע במשק, 34% מקבלים בין 405 ל־532 ש"ח, דהיינו 28–36 אחוז מהשכר הממוצע ורק 6 אחוזים מקבלים גימלאות בין 592 ל־791 ש"ח, שהם מ־40 עד 54 אחוז מהשכר הממוצע במשק.

ב־1970 היתה הפנסיה של גימלאי במיגזר הציבורי בדרגה בכירה 120% מהשכר הממוצע. באותו זמן היתה משכורתו של חבר כנסת רק 110% מאותו שכר. היום הפנסיה של אותו גימלאי ירדה ל־60% ואילו משכורתו של חבר כנסת עלתה ל־380%, ומזה לקחו לעצמם חברי הכנסת וה„מיוחסים" הצמודים אליהם בשנת 1987 בלבד 118% תוספת. לפי זה מגיע לגימלאים הוותיקים העידכון שבין 110% לבין 380% מהשכר הממוצע במשק, כלומר פי 6 מהתוספת העלובה שיקבלו בסך כ־100 שקל נטו, גם אם זה יסתכם ב־43% מהפנסיה שלהם. והרי רק בחודש אוקטובר לקחו לעצמם חברי הכנסת תוספת חודשית של 800 שקל.

שגעת ומעליבה לא פחות היא ההחלטה שנוכה הפיצוי שיינתן למקבלי גימלת רעב ממש, אין לפצות את האחרים עבור השחיקה, מאחר שגימלאים אלה נחשבים בעיני האוצר וההסתדרות כ„מיליונרים". אין צביעות גדולה מזו.

ד"ר אבא גפן

ראש רשימת הגימלאים לכנסת הי"ב

[illegible]

מאז הכיבוש לא התיר המימשל התארגנות פוליטית בשטחים ובאין ברירה חלה התארגנות מחוץ לשטחים כדמות אש"ף. עכשיו כל הפלשתינאים בשטחים ומחוץ לשטחים וכן כל ארצות ערב רואים באש"ף את המנהיגות האותנטית של הפלשתינאים. מדינת ישראל מתעקשת שלא לדבר עם אש"ף מפני שהוא דוגל בטרור ולא מכיר במדינת ישראל. על כן אין ברירה אלא להתיר התארגנות פוליטית בשטחים ולאפשר לפלשתינאים בבחירות דמוקרטיות לבחור את נציגיהם למשא ומתן מדיני. מובן שאין להתיר הקמת מפלגה שתתמוך בטרור ואלימות כנגד ישראל.

ההצעה של מר פרס להתיר בחירות לראשי ערים שבהם הוא רואה את המנהיגים האותנטיים למשא ומתן מדיני אינה נראית מעשית. ראשי הערים שייבחרו תפקידם יהיה לעסוק בעניינים מוניציפליים בלבד ולא תהיה להם הסמכות לייצג את הפלשתינאים בעניינים מדיניים ואת הייצוג המדיני הם יפנו לאש"ף.

הדעה המקובלת שאין להסכים למדינה פלשתינאית בגדה וברצועה היא תאיים על בטחונה של מדינת ישראל ועל הפלשתינאים למצוא את זהותם הלאומית במסגרת ממלכת ירדן קיומה הכלכלי של המדינה שתקום יהיה במידה רבה תלוי במדינת ישראל אם יובטח פירוז מלא ויוגבל כוחה הצבאי של המדינה שתקום אין להניח שהיא תסכים, שממשלה יבצעו פעולות טרור נגד ישראל על־ידי גורמים קיצוניים אשר יסכנו את קיומה.

גם אם יימסרו השטחים לירדן, חוסיין לא יספח את הגדה והרצועה לשטחו. סיפוח מיליון ורבע פלשתינאים לירדן עלול לסכן את כסאו של המלך. חוסיין ימסור את השליטה בשטחים לאש"ף ומי יכול לערוב שאש"ף יכבד את ההסכמים שייחתמו איתנו.

על ישראל להסכים, שתושבי השטחים יבחרו במנהיגות ולאפשר להם לבחור במשטר הרצוי להם ואם יחליטו על מדינה עצמאית יש לכבד את רצונם בתנאי שיכירו במדינת ישראל בגבולות שייקבעו בהסכם השלום.

שמואל כגן

תל־אביב

[illegible]

שלמה גינוסר, במאמרו „כתמים על הלשון" („דבר", 24.1.88), מאשים את הסופרים שהפגינו מול משרד הביטחון לפני שבועות אחדים, בהפצת שלטים לועזיים. לו בדק את העניין ולא הסתפק בצילומים המקריים שהופיעו בעיתונות, היה גינוסר מגלה, שמתוך 10 כרזות רק שלוש היו באנגלית, ואלה נועדו לסבר את עינם של הכתבים הזרים – שאכן הופיעו וסקרו את האירוע.

יעל לוטן

תל־אביב

ברידג'

בעקבות האוצר האבוד

מאת אירנה שמאן

רבים מכם, ובוודאי הסבתות עם הנכדים או הורים לילדים קטנים או סתם טיפוסים ילדותיים, מכורים לאופנת הסרטים האחרונה של חיפוש אחרי אוצרות אבודים (החל מהג'ילוס וכלה באצטקים), סרטים חביבים שהסוף תמיד צודק, הרע בא על עונשו, והטוב יוצא בשן ועין. גם בברידג' ישנם מצבים שבהם האוצר (ביצוע החוזה) נראה כאבוד, אולם מחשבה עמוקה (בסיגנון שרלוק הולמס) מביאה אותנו לאוצר האבוד.

	♠ A 3 2 ♥ A K 7 4 ♦ 6 4 3 ♣ 7 4 2	
♠ K Q J 10 9 7 ♥ 10 8 6 ♦ Q 10 ♣ K Q	צפ מז מע דר	♠ 8 6 5 ♥ J 9 5 3 ♦ J 9 8 ♣ J 10 9
	♠ 4 ♥ Q 2 ♦ A K 7 5 2 ♣ A 8 6 5 3	

מחלק: דרום

פגיעים: כולם

ההכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 דיאמונד	2 ספייד	2 בלי שליט	---
3 קלאב	---	3 ספייד	---
4 קלאב	---	4 דיאמונד	---
5 דיאמונד	---	---	---

מערב הוביל במלך ספייד, והכרוז לסילוט שעל הכרוז למסור לקיזה בדיאמונד ושתי לקיחות בקלאב. לסילונו, פרוש כמובן לסלם מגע לכרוז, משום שאחרת לא היה מקבל את התפקיד הראשי בסרט זה. הכרוז זכה עם האלוף ברומס, חתך ספייד ביד, מלך ואלוף דיאמונד, מלכה, מלך ואלוף הארט, ספייד נוסף נחתך ביד הכרוז שהמשיך באלוף קלאב וקלאב, מערב זכה כשהמצב כזה:

	♠ --- ♥ 7 ♦ 6 ♣ 7	
♠ Q J 10 ♥ --- ♦ --- ♣ ---	צפ מז מע דר	♠ --- ♥ J ♦ J ♣ J
	♠ --- ♥ --- ♦ 7 ♣ 8 6	

מערב נאלץ לחזור בספייד, הכרוז השליך קלאב מהדומם, ומזרח בבעיה, אם יחתוך ישליך הכרוז קלאב מידו, ויבצע את החוזה על ידי חיתוך צולה, אם ישליך קלאב, יחתוך הכרוז ביד, ימשיך בקלאב (גבוה) כשהוא משליך הארט מהדומם. אם ישליך מזרח הארט, יחתוך הכרוז ביד, ימשיך בקלאב שנחתך בדומם, ובהארט מהדומם שיחתך בידו (אם מזרח יחתוך ישליך הכרוז את הקלאב), בכל מקרה ה„אוצר נמצא".

היכונו לקונגרס הברידג'!

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

נמשכת מכירת הכרטיסים לאופרה „פידליו"

תל־אביב, היכל התרבות, 8:30 בערב
קונצרט מיוחד
בטהובן – „פידליו" (בביצוע מלא)
מיכאל שנוואלד
מנצח
הנס זוטנבאואר
במאי
מי אי פרלי
מעצב
האופרה הקיבוצית של קלן
יום ב' 1.2.88
יום ה' 4.2.88

תל־אביב, היכל התרבות, 8:30 בערב
קונצרטים למנויים מס' 6
בטהובן – „פידליו" (בביצוע מלא)
מיכאל שנוואלד
מנצח
הנס זוטנבאואר
במאי
מי אי פרלי
מעצב
האופרה העירונית של קלן
סדרה א': מוצ"ש 6.2.88
סדרה ב': יום ב' 8.2.88
סדרה ג': יום ה' 11.2.88

תל־אביב, היכל התרבות, 8:30 בערב
קונצרט פילהרמוניה מס' 2
בטהובן – „פידליו" (בביצוע מלא)
מיכאל שנוואלד
מנצח
הנס זוטנבאואר
במאי
מי אי פרלי
מעצב
האופרה העירונית של קלן
יום ד' 10.2.88

אין אפשרות להחלפת כרטיסים מסדרה לסדרה בהופעות האופרה

פקסימיליה
MURATA
מוּרָטָה
קומפקטית
גם במחיר!
נציגים: מקבוצת כלל
תל־אביב: רח' ...4 ת"א טל. 03-5463714
יבוא, שיווק ושירות בכל רחבי הארץ
חיפה: ... טל. 04-524482/3

מדינת ישראל

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי בית שאן

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה בית שאן שבמועצה המקומית בית שאן, מופקד שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 4378 שינוי לתכנית מתאר מס' 373 – אזור מגורים דרום מערב, בית שאן, ביחד עם תשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:

גושים: 22891, 22892.

עיקרי מטרת שינוי התכנית: יעוד שטח לאזור מגורים, יעודים לשטחי ציבור, שטחי מסחר והסדרת מערכת התנועה.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלוית תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

כ"ו חשון התשכ"ח
19 נובמבר 1987

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
צפון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי ראשון לציון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רצ 56 2 ב' ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות השינוי: תכנית זו משנה תכנית רצ/56 2 בהקטנת צפיפות הבנויים ע"י הקטנת מספר הדירות המקסימלי המותר לבניה, הגדלת הכסות הבנוצע של הדירה כתוצאה מהדרות יחד איחוד וחלוקה מחדש של שטח התכנית, ביטול דרכים וקביעת דרכים פנימיות, הקצאת שטחים לבוסרות ציבור ושטחים צבוריים פתוחים, שינוי הבינוי לאזור בניה.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6288 חלקה 48

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

ינואר 1988

דב שריש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז המרכז

בבית משפט השלום בנתניה

הזמנה לדין

1. עזבון המנוח ברדוך שלמה ז"ל מנתניה רח' הצפירה 513 ת.א. 167/88
2. עזבון המנוחה כהלון רחל ז"ל מנתניה רח' יוספטל 3/1 ת.א. 168/88
3. הדר כלהמון ופורטונה שניהם מנתניה שד' אם חלד 2850/1 ת.א. 169/88

כיום כתובתיהם בלתי ידועות

האיל העבודה – החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ באמצ נתניה ע"י ב"כ עוה"ד ביהאל גנס ו/או עבד' פים ו/או ר. גנס, הגישה לבית משפט השלום בנתניה, תביעה כנגדכם כמפורט בכתב התביעה שהעתקו תוכלו לקבל במזכירות בית משפט השלום בנתניה, רחוב הרצל 57, בימים א'–ו' בין השעות 8.30–13.00, הנכם מוזמנים בזה להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום הזמנה זו ולהתייצב למשפט ביום 13.3.88 בשעה 8.30.

ודעו לכם שאם תגישו כתב הגנה ולא תתייצבו למשפט ביום האמור בהזמנה, יתכן באותו יום פסק דין שלא בפניכם. אף אם לא תגישו כתב הגנה בבמועד שנקבע בהזמנה זו, יתכן פס"ד שלא בפניכם, אף לפני היום שנקבע למשפט, ההזמנה להתייצב תבוטל.

ציון לביא
מזכיר ראשי בבית משפט השלום בנתניה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים בקשה לבנות הקלת בניה על חלקה מס' 250 בגוש 7140 הנמצאת ברח' יקותיאל 11 א'.

לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה באזור שיעודו מגורים א'. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם שינוי בבינוי באופן שהבניה לבית תכלול שירותים בגובה בחצית הקומה המפולשת.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו לועדה המקומית לתכנון ולבניה, תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

אהוד קינמן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה
בת־ים

חברה להשקעות מיסודה של אמפא בערבון מוגבל

הודעה על כינוסה של אסיפה כללית שלא מן המנין

ניתנת בזה הודעה על כינוסה של אסיפה כללית שלא מן המנין שתתקיים ביום שישי 26.2.88, ח' באדר תשמ"ח, בשעה 11.00 במשרדה הרשום של החברה, דרך פתח־תקוה 14 תל־אביב.

על סדר היום של האסיפה קבלת החלטות מיוחדות לחלוקה מחדש של הון החברה כדלקמן:

א. ההון המורכב כיום מ־150,000 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח כ"א יחולק מחדש ל־15,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח כ"א.

ב. ההון המורכב כיום מ־170,000 מניות רגילות א' בנות 0.5 ש"ח כ"א יחולק מחדש ל־17,000 מניות רגילות א' בנות 5 ש"ח כ"א.

ג. שברים של מניות שינבעו מהחלוקה מחדש כאמור בסעיפים א' וב' דלעיל (חלוקה מחדש שולה גם על המניות שהונפקו, יעוגלו עד כמה שאפשר ו/או יימכרו בבורסה ותמורתם ובניכוי הוצאות תשולם לזכאים לכך, הכל לפי שיקולי הדירקטוריון.

ד. תזכיר ההתאגדות של החברה יתוקן בהתאם.

הדירקטוריון

שלמו חובכם לדבר עד סוף החודש במחירים הישנים והימנעו מהוצאות מיותרות

לפני 60 שנה

אמרי קורא לעזור לא"י

אמרי אמר, בסעודה שנערכה לכבודו, כי אסון גדול יהיה אם יפסיקו היהודים את תמיכתם המוסרית והכספית במפעל הארצישראלי, מפני המצוקה הזמנית השוררת בארץ. לדבריו, תל אביב עתידה להיות מרכז גדול של תעשיה, וחיפה תהיה הנמל הגדול ביותר במזרח־התיכון.

התחזה עם עבר הירדן

ה„דיילי אכספרס" הלונדוני מודיע שנתפרסם נוסח החוזה החדש בין בריטניה ועבר־הירדן, הדומה לחוזה שבין אנגליה ועיראק. לפי חוזה זה תוקם מועצה מחוקקת נבחרת בת 15 חבר.

לפני 40 שנה

פעילות נמרצת בוואשינגטון

ביומיים האחרונים דנו עמנואל ניומן וד"ר גולדשטיין עם חברי הקאבינט האמריקאי ועם פקידי ממשלה וראשי הקונגרס. כשבעים חברי קונגרס הבטיחו עזרתם בפעולה למען המדינה.

הרכבות – מקור לציוד הכנופיות

הכנופיות הערביות מוסיפות להצטייד במזון ובציוד צבאי ממחסני הצבא, המועברים ברכבות. ספק אם יש לראות „תהליך" זה כמעשי־שוד, בשעה שהרכבות נוסעות ללא שמירה ונוהגות בידי נהגים ערביים.

נסגרו המעברים בגבול עבה"י

בירושלים הודיעו באופן רשמי שכל המעברים בין עבר־הירדן וא"י, פרט לגשר אלנבי, נסגרו כתוצאה מהחלטת הממשלה להטיל פיקוח קפדני על הגבולות.

דבר ספורט

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משׂ	נצ׳	תיקו	הפסד	שערים	נק׳
1.	מכבי נתניה	21	12	5	4	25–39	41
2.	הפועל תל־אביב	21	11	6	4	14–22	39
3.	הפועל כפר־סבא	21	9	8	4	17–25	35
4.	שמשון תל־אביב	21	8	9	4	17–23	33
5.	בית"ר תל־אביב	21	8	8	5	20–29	32
6.	הפועל פתח־תקוה	21	8	7	6	25–31	31
7.	בית"ר ירושלים	21	8	6	7	28–27	30
8.	הפועל באר־שבע	21	6	9	6	15–15	27
9.	בני־יהודה	21	5	10	6	13–15	25
10.	מכבי תל־אביב	21	4	11	6	24–27	23
11.	מכבי חיפה	21	5	7	9	22–21	22
12.	הפועל צפרירים	21	3	12	6	20–16	21
13.	הפועל לוד	21	2	8	11	45–15	14
14.	מכבי פתח־תקוה	21	2	6	13	30–11	12

הפועל ת"א 1 (0) / מכבי ת"א 1 (0)

● מיקי בר־שטרית (68)
● בני טבק (52 מ־11 מ')
ציון משחק: 5
המצטיין: מיקי בר־שטרית
המאכזב: יעקב סגל
שופט: צבי שריר
צופים: 18,000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ת"א: אלמר 5; אקהויז 5 (ליגהרט), זאנה 5, סגל 4, הרשליקוביץ 5; ארמה 6, ז'אנו 5, סיני 5, אלי כהן 5; רובין 4 (ר. שמואל 5), בר־שטרית 6.

★ מכבי תל־אביב: מרכוס 6; מיקי כהן 5, שמעונוב 5, קריס 5, ד. אוחנה 5, איוניר 4, צרפתי 5, שאול כהן 6, גריאני 5; טבק 5, דריקס 6.

באר־שבע 0 (0) / בית"ר ים 0 (0)

ציון משחק: 4
המצטיין: גיורא אנטמן
המאכזב: אורי מלמיליאן
שופט: יעקב שיינר
צופים: 6000
איצטדיון: באר־שבע

★ הפועל באר־שבע: אנטמן 6; בר־חמו 5 (נתן), אילה 5, דוידי 4, אזון 4 (סמואלי), הזן 5, דהאן 5, צרפתי 5, אלימלך 6; אפריאט 4, עזרן 4.

★ בית"ר ירושלים: כוזרו 5; אבי כהן 5, אוולאי 5, אסס 4, שירזי 4 (שוריג 5); קדוש 4, מלמיליאן 4, סמואלי 5, טוורן 5, ס. מלכה 5; רוקבן 5.

בני־יהודה 0 (0) / צפרירים 0 (0)

ציון משחק: 5
המצטיין: שמעון מהלוף
המאכזב: דוד גורדנה
שופט: יהושע לויה
צופים: 2000
איצטדיון: שכונת התקוה

★ בני־יהודה: אסיאג 5; מליחי 4, אלקבץ 6, פרי 4, עלו 6; שרעבי 4, ממן 4 (אייל חיים 4), סלמן 5, קוסטיקה 4 (שירזי 5); אייזנברג 4, גורדנה 4.

★ צפרירים חולון: ביטון 6; זיתוני 5, יעקובי 5, אלי כהן 5, מהלוף 6; אהרונוב 5 (פס), בר־ברוך 5, רמתי 5, פרוק 4; ר. הלל 5, שקרוקה 4.

שמשון ת"א 1 (0) / מכבי חיפה 0 (0)

● גדעון דמתי (80)
ציון משחק: 6
המצטיין: גיא נחשון
המאכזב: רפי אוסמו הגדול
שופט: יצחק בר־ינצוק
צופים: 13,000
איצטדיון: בלומפילד

★ שמשון ת"א: נחשון 6; דהרי 5, ברדה 6, אורי כהן 5, שוקרון 5; שמעונוב 4, יגאל הלל 5, מורזו 5, עזבריה 5; שלמה אדרי 4 (אריביב 5), דמתי 5 (יוסי בתן).

★ מכבי חיפה: גינצבורג 4; אהרוני 5, אוסמו „הגדול" 4, קלינגר 5, בלבול 4 (3. מלכה), דוד לוי 5, גבעול 4 (כוזרו 4), אבוקסיס 4, רוזנטל 5; ארמלי 5, ברייליבסקי 5.

הפועל פ"ת 4 (2) / הפועל לוד 0 (0)

● אבי שטרית (עצמי, 17), יוסי שושני (38), ניר לוין (66, 80)
ציון משחק: 5
המצטיין: יוסי שושני
המאכזב: ישראל בן־סמט
שופט: רחמים דינצי
צופים: 1000
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ הפועל פ"ת: ג'רבי 5; גיא לוי 5, בהרניוק 5, ג. אלוף 6, קוזושוילי 5; שושני 6, מרכוס 5 (קלמנוביץ), אליה 6, סאבו 5; לוין 6, רבינזון 5.

★ הפועל לוד: יעקב בנודיס 5; א. שטרית 4, בן־הרוש 5, נעמן 5, יעקב הלל 4; קסטוילי 5, בלאיש 4, בן־ממם 4 (מכרג'ה), סרבים 4 (עזורי 5); ע. שטרית 4, סבזרי 5.

מכ. נתניה 1 (0) / מכבי פ"ת 0 (0)

● דני גאוהה (65)
ציון משחק: 5
המצטיין: דני גאוהה
המאכזב: שלום תקוה
שופט: דאוד טהיל
צופים: 3000
איצטדיון: נתניה

★ מכבי נתניה: בלדב 4; ס. מנחם 5, חלפון 4, חיים לוי 5, פקר 5; לם 5 (גאוהה 6), צביגי 5, גבאי 5 (דאנו: ש. תקוה 4), רוני לוי 5, י. מנחם 5.

★ מכבי פ"ת: פביאן 6; דאן 5, אלי כהן 5, אריב 5, ס. צמח 4, אוזבל 5, אלישע לוי 6, בלחסן 6, שעשוע 5; בניה 4, רפי כהן 5.

כפר־סבא 1 (0) / בית"ר ת"א 1 (1)

● יצחק מימוני (73)
● רוני צמח (9)
ציון משחק: 5
המצטיין: גדעון סימון
המאכזב: מיכל יפה
שופט: עובדיה בן־יצחק
צופים: 2500
איצטדיון: כפר־סבא

★ הפועל כפ"ס: שמיר 5; א. בר־חיים 5, רבינוביץ 5, פרסלני 6, אינשטיין 5; סימון 6, יפה 4, פולבר 4, גדביש 4 (מוחרר); יאני 5, רביבו 4 (מימוני 6).

★ בית"ר ת"א: ליברמן 5; טורס 5, צמח 6, עמר 5, אבן־צור 4; ניסן כהן 6, נסים כהן 5, אדרי 4, מאיה 4 (קבה: ירון כהן 5), תגר 4 (אברהם).

הניחוש הנכון

1.	שמשון – מכבי חיפה	1
2.	באר־שבע – בית"ר ים	
3.	הפועל פ"ת – הפועל לוד	1
4.	בני־יהודה – צפרירים	x
5.	מכבי נתניה – מכבי פ"ת	1
6.	כפר־סבא – בית"ר ת"א	x
7.	הפועל ת"א – מכבי ת"א	x
8.	שעריים – בית"ר נתניה	1
9.	הפועל ר"ג – מכבי יפו	1
10.	הפועל יהוד – הפועל עכו	1
11.	בתי"ם – הפועל חדרה	x
12.	הפועל חיפה – טבריה	2
13.	רמת עמידר – הכח ר"ג	2
14.	הפועל ים – מכבי יבנה	1

זוגות זוגות. כיסוחים אופייניים ל„דרבי" הלוהט: מימין איוניר מול רובין. באמצע ש. כהן על סיני. משמאל קרייס ובר־שטרית (צילומים: א. קנפר)

ה„דרבי" (1:1), שהרחיק מעט את הפועל (בצמרת) ומכבי ת"א (מתחת לקו הפלייאוף) ממטרותיהם המנוגדות, הציל מחזור דל ■ המחנה האדום היה הפעם גדול מהמחנה הצהוב ■ שמח ביציע (לראשונה העונה בלומפילד כמעט מלא), אקסטזה במגרש, „פנדל" מעורר מחלוקת, פיצוחים וכיסוחים ■ נתניה: רק 0:1 מול מכבי פ"ת, אבל 2 נק' פור בפיסגה ■ לוין ושות' ממשיכים להפציץ: 0:4 נגד לוד ■ גינצבורג „חטף" שער שטותי מראשו של דמתי ■ עוד 3 תיקו: בית"ר ים בב"ש, צפרירים בשכונה ובית"ר ת"א בכפ"ס

המגרש המרכזי

הפועל ת"א – מכבי ת"א 1:1

הדרבי – העיקר שהיה אקשן

מאת משה כהן

מתח ועצבים – כן. כדורגל טוב – יוק. כך ניתן לסכם את ה„דרבי" הגדול של ת"א, שבו לא הצליחה הפועל לגבור על מכבי חרף התחזיות המוקדמות – 1:1 (0:0).

18,000 הצופים שמילאו את יציעי „בלומפילד" ומזג האויר הנפלא יצרו תפאורה מושלמת. גם הפתיחה הבטיחה רבות. אולם, בהמשך שבו רוב השחקנים לסורם ורק הולכה מעוררת מחלוקת של צבי שריר הצילה את כבוד ה„דרבי".

מכבי שיחקה בשאפתנות רבה. מלחמה על כל כדור. אך היכולת הטכנית הפושרת היתה בעוכריה. שאפתנות בלבד אינה מספיקה. לעומתם פתחו ה„אדומים" את המשחק בהיסוס מה, כמו נבהלו מההתלהבות הרבה של יריבתם ורק בהמשך הם החלו לגלות ניצוצות של כדורגל טוב.

שוב הוכח, כי כששחקני הפועל משחקים כפי שהם יודעים – קשה מאוד לעמוד מולם. כך קרה לאחר שמכבי עלתה ליתרון. לפתע שטפו ה„אדומים" את כר הדשא הירוק, אבל לאחר הבקעת שער השיוון הם נרגעו ושבו לסורם.

פתיחת המשחק היתה סוערת. כבר בדקה ה־1 אקהויז כדור מהקו לאחר נגיחה של טבק. המשחק הפך ל„באסח". שתי הקבוצות גילו נוקשות רבה, שאילצה את שריר לעבוד שעות נוספות ולהניף „צהובים". בדקה ה־25 הדף מרכוס נגיחה מסוכנת של אלי כהן.

המחצית השניה היתה פושרת עד ה„פנדל" מעורר המחלוקת בדקה ה־52. הכדור הוגבה לעבר דריקס המסוכן, שאיים על רחבת הפועל כל העת בראשו. סגל, שנכשל מולו בד"כ, ניסה לבלום, אבל דריקס הצליח לבעוט מעל המשקוף. במפתיע, הורה שריר על הנקודה הלבנה. ממקום מושבי במרומי היציע קשה היה להבחין באירוע הריג. הויכוחים המסורתיים לא הועילו. טבק הטעה את אלמר וקבע 1:0.

השער הוריד את המכבים ל„בונקר". בהפועל שולב חלוץ לינהרט במקום מגן אקהויז. במכבי המגן מוספי במקום הקשר גריאני. הפועל תקפה בחמת זעם ובדקה ה־68 הגביה זאנה כדור לעבר השער ובר־שטרית היה יותר זריז מכולם, כדי לדחוק פנימה. 1:1.

בהמשך עוד ניתנה לארמה הזדמנות נוחה, אבל הוא העדיף לבעוט את הכדור לעבר הציפורים. בדקות הסיום נראו שתי הקבוצות כמשלימות עם התוצאה.

היציע המרכזי

הנצחון של הפועל: כמעט רבע מ' דולר

מאת ניסן פרידמן

היה זה ב„דרבי". ההכנה האינטנסיבית בעיתונות במשך כל השבוע ומצבן של הקבוצות בטבלה כינסו כ־18 אלף צופים בלהבים והכניסו את השחקנים לאקסטזה. רימון עשן צהוב הושלך מיציע 8 והסתיר לבנע את הצופים והבלונים הצהובים. [illegible] הנצחון [illegible] הכנסה של כ־200 אלף ש"ח לקופה הגילית של הפועל. גם אחרי הפרשת ה־15 אחוז לשמשון (ובית"ר ים שותפתה) החלק של מת"ס, ישאר כסף לשכר.

האוירה האנגלית פתחה את המשחק בסערה אדירה. שחקנים „התאבדו" על המגרש. המכבים הפגינו רצון אדיר לנצח, אבל דווקא לנוכח השאפתנות הגדולה אפשר היה לראות עד כמה הקבוצה בינונית. שריר עסק כל המשחק בסינונות הרגעה. בדקות הראשונות הוא היה זקוק ליתרה לדיכוי מהומות.

אבל, הלוואי עלינו הרבה משחקים באוירה של כדורגל אמיתי. גם אחרי המשחק לא נרגעו הרוחות. אוהדים נסערים המשיכו לדון בבתי הקפה של שרי ירושלים ב„פנדל" ובשאר האירועים המרתקים. כולם היו נרגשים, אך נדמה לי שגם די מרוצים.

אין אש בלי עשן. רימון עשן צהוב הושלך משער 7 העטור בלונים צהובים (צילום: א. קנפר)

מכבי נתניה – מכבי פ"ת 0:1

הפער בין המקום הראשון למקום האחרון שווה רק 0:1

מאת נפתלי כהן

דני גאוהה הציל ביום שישי את כבודה של המוליכה, מכבי נתניה. הוא נכנס למגרש במחצית השניה והצליח להבקיע שער נאה שהקנה למכבי נתניה נצחון דחוק על סוגרת הטבלה, מכבי פ"ת – 0:1 (0:0).

משהו קרה בעיר היהלומים. מה תקופה ארוכה לא מתפקדת הקבוצה כראוי ולמולה נפלה לה ביום שישי קבוצה חלשה כמו מכבי פ"ת. שחקנים כמו תקוה ויגאל מנחם לא מצליחים לחזור לעצמם ורק שיפור קיצוני ביכולתם עשוי להעניק לנתניה את כתר האליפות בתום העונה.

מכבי פ"ת לא האמינה בכוחה והגיעה לנתניה במטרה לצאת בשם בכבוד. אין ספק, כי עם יותר תוצאה היו שבים הפתחתקוואים לביתם עם נצחון חוץ מפתיע.

נתניה שלטה במשחק, אבל חולשת החלוצים ומשחק הקרבה של הגנת פ"ת הותירו שערים נקיים. בדקה ה־65 בשבהבקומים לרוחה, לאחר שדני גאוהה בעט מטווח כ־20 מ' הפתיע את השוער הלאומי, עופר פביאן – 0:1. אין ספק, כי המאמן הלאומי צריך להיות מודאג מהשער האבלל.

שמשון ת"א – מכבי חיפה 0:1

דווקא לעיני מיחיץ' חזר גינצבורג לסורו

מאת ג. אשר

שער בודד של ותיק שחקני שמשון גדעון דמתי העניק אתמול לקבוצתו נצחון ליגה נוסף, הפעם על קבוצת מכבי חיפה 0:1 (0:0).

שמשון היתה הפעם גדועה מבין שתי הקבוצות. במיוחד אכזבו החיפנים שלא הסכילו להבקיע שער צעיר בדמותו של גיא נחשון מולישו של אבי ועד הצעע. חלוצי חיפה לא היו יעילים ליד שער שמשון ובכך הקלו את המלאכה על השוער הצעיר.

שמשון יזמה מספר התקפות שהביכו את בתי גינצבורג אולם גם חלוציה דמתי האדיר לא היו מביכים כדי להבקיע יותר משער אחד במהלך המשחק. החלוץ יוסי־שרבוב שוקרון תופקד הפעם כמגן שבאלי הוא אולי חסר מכך להולית ההוד.

הקהל הרב שהגיע לבוא העניק אוירת כדורגל. אך האירועים היו בודדים: 29: ארמלי בעט בקרוב לידיו של נחשון. 78: דמתי הבקיע בנגיחה את שערו של גינצבורג הדהום, לאחר הגבהה של שוקרון, שתפקד כמגן. 82: ברייליבסקי סיגר כדור עוצמתי ב־20 מ' ליד קורת שבשה.

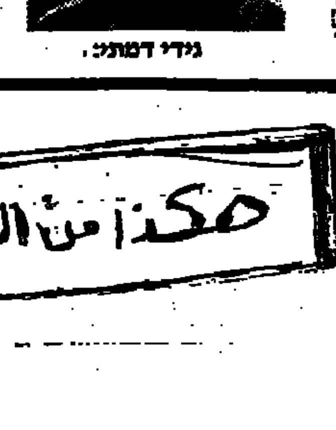

גידי דמתי.

הפועל כפ"ס – בית"ר ת"א 1:1

מימוני הציל את הכפר

מאת חיים לוי

רק שערו של יצחק מימוני בשלהי המשחק מנע אתמול אי־נעימות משחקני הפועל כפר־סבא, שחילצו בביתם נקודת ליגה מקבוצתה השאפתנית של בית"ר ת"א – 1:1 (1:0).

שחקני [illegible] אותת עורדו את רוגז אוהדיהם, כשנכשלו אפילו בפעולות כדורגל פשוטות. לעומתם, שיחקו שחקני ה„מנורה" בשאפתנות רבה ורק ריפיון מה במחצית השניה גזל מהם את שתי הנקודות הנותרות.

פתיחת המשחק היתה שייכת לבית"ר. בדקה ה־9 הרים ניסן כהן כדור קרן ורוני צמח קבע בנגיחה – 0:1. הביתריים המשיכו לתת את הטון במגרש ובדקה ה־14 ניתנה להם הזדמנות מצויינת להגדיל את יתרונם, אבל ירון כהן החטיא ברשלנות מול שמיר.

במחצית השניה נכנס לשחק יצחק מימוני הותיק, שהביא למפנה ביחסי הכוחות. הוא שיחק במרץ רב והתוצאות לא אחרו לבוא. בדקה ה־73 הוא ניצל קשאן בהגנת בית"ר, כדי לקבוע מקרוב את תוצאת המשחק – 1:1.

הפועל פ"ת – הפועל לוד 0:4

לוד הניפה דגל לבן

מאת מאיר לוי

הפועל פ"ת לא נזקקה למאמץ רב כדי לגבור במגרשה על קבוצת התחתית מלוד 0:4 ולשפר את מעמדה בחלק העליון של הטבלה.

גם יכולת פושרת של פ"ת הספיקה מול לוד. התוצאה היתה יכולה להיות כפולה, אם החלוצים היו יותר מרוכזים. משחק כה חד־צדדי לא זכור לי מזה זמן רב. די אם נזכיר שהשוער ג'רבי נגע בכדור רק 5 פעמים במהלך כל המשחק.

לפי המשחק של לוד, הקבוצה עלולה להיות ספקית הנקודות של הליגה עד סוף העונה. פ"ת השתולה להכריע את המשחק כבר בפתיחה, אך נאלצה להעזר במגן לוד, אבי שטרית, שנגח בדקה ה־17 לרשתו לאחר הגבהה של לוין.

מרכוס הוסיא מקרוב (28) ועשר דקות אח"כ הניפה לוד את הדגל הלבן. רבינזון נשלח ע"י לוין, בעט לגופו של בנודיס ושושני המשיך מקרוב פנימה.

במחצית השניה ניסתה לוד את תכסיס הנבדל, שעלה לה בשני שערים נוספים ע"י ניר לוין, בדקה ה־66 בנגיחה ובדקה ה־80 בבעיטה מכישולים של אליה ורבינזון.

באר־שבע – בית"ר ים 0:0

לבאר־שבע לפחות היה תירוץ: חצי הרכב חסר

מאת רונן בר־לב

הפר הוליד עכברה: רק כך ניתן לתאר את האכזבה הרבה מהמשחק המסקרן בין קבוצות הפועל באר־שבע ובית"ר ירושלים – 0:0.

למעשה, היה ברור כבר בדקות הפתיחה שכדורגל טוב לא נראה בבירת הנגב, שכן הבאר־שבעים הופיעו למשחק ללא החלוצים הפצועים, ויצמן, אוחנה וביטון ועם שני מגינים פצועים: ביטון ואחזן. ואילו הביתריים סבלו מחולשה מרהימה של אורי מלמיליאן ומעצבנות רבה והתנהגות מבישה של שלמה שירזי, שבמחצית עזב את המגרש בכעס.

שתי הקבוצות שיחקו עם משרכים מתגברים במרכז המגרש ואכן, ברוב דקות המשחק התנהל הכדור ללא כתובת במרכז המגרש. בדקה ה־15 ניתנה לבאר־שבע הזדמנות נוחה לעלות ליתרון, אבל נגיחתו של אילוז חמקה לחוץ.

במחצית השניה ניסו הירושלמים לתקן את הרושם העגום. בדקה ה־60 בעט סמי מלכה בעיטה מסוכנת, שנהדפה היטב ע"י גיורא אנטמן. בדקות הסיום ציפו שחקני שתי הקבוצות בקוצר רוח לשריקת הסיום.

בני־יהודה – צפרירים חולון 0:0

היה מעניין רק בהפסקה

מאת יוסי משורר

אצל בני־יהודה אין חדש. הקבוצה ממשיכה לאכזב, כשנוצלה בקושי רב נקודת ליגה ביתית מקבוצתה השאפתנית של הפועל צפרירים חולון.

קשה להבין את המאמן הותיק, דוד שוייצר, שגם במשחקי הבית ממשיך לבסס את משחקו על הגנה מתגברת. מנוגד שאתמול הדבר כמעט עלה לו פעם נוספת ביוקר רב. למזלו, סבלו החלוצים מחוסר מוחץ בהתקפות.

בכל מהלך המחצית הראשונה נרשם רק אירוע מסוכן אחד ע"י השער. רונן הילל (18) בעט ברשלנות לחוץ.

האירוע המעניין ביותר במשחק התרחש בהפסקה, כשברנך ממן הוחלף ועזב בכעס את המגרש. גם החלפתו של ממן לא עזרה לשוייצר ובדקה ה־80 הוא נחלץ בגס מהמפסד ביוני, המושיע התורן היה דוד סלמן, שחילץ מקו השער את נגיחתו של רונן הילל.

[illegible]

ריפעת טורק על הדרבי הת"א הגדול:

היה מגיע להפועל לנצח העיקר שיקחו אליפות

כשחקן הפועל ת"א בין 1972 ל־1985 (בן 32, 37 הופעות בנבחרת) הייתי מבוסס לחוות „דרבי" הגדול. רציתי שהפועל תנצח. היה מגיע לה, אבל לאחר שמכבי הובילה והפועל השוותה, גם תיקו חשוב. צריך לזכור, שלדרבי תמיד חוקים משלו ובכלל לא חשוב שהפועל הופיע עם יתרון 16 נקודות. היתה אוירה מיוחדת, קהל עצום, עם בלונים והרבה חגיגיות.

18,000 צופים רועשים עם צבעים, שריקות "בוז", "יאללה הפועל". אקשן. דרבי.

סימן שהכדורגל חי ונושם בת"א, בפרט כשמדובר בדרבי. הוא מהווה חריג בנוף הכדורגל, מכל הבחינות. זאת משום שהכדורגל בארץ והליגה בכלל דומים למגרשאווירה: כולם יודעים ומדברים עליו אבל לא עושים הרבה בעניין.

ראיתי בפתיחת המשחק שחקנים ש„התעופפו" באויר, היו התקפות מהירות, תיקולים, שחקנים עשו את הרושם שנלחמים על הכל, אבל אחר כך המשחק נרגע. הפועל היתה יותר טובה. הפריסה במגרש היתה טובה יותר והיו המקלעים שהלכו את ההגנה של מכבי ת"א.

גם במבנים שלי צבי שבר שהמכבים הצילו את הכדורגל. בתחילת הדרך שלי אני אופטימיסט, ששבא ומחכה שיהיה שוויון בין שתי הקבוצות, אבל בניגוד הפוך: מכבי למעלה והפועל בתחתית.

אני לא אוהד מכבי ת"א אבל חבל לי עליהם. לעומתם, הפועל היא בוודאי אחת משתי הקבוצות הטובות בארץ יחד עם נתניה. משתיים תצא אחת האלופה ואני מקוה שתהיה זו הפועל.

שמואל קליגר

נבחרת המחזור

גיורא אנטמן (באר־שבע)

דני גאוהה (מכבי נתניה) · רמי ארמה (הפועל ת"א)

נסים ברדה (שמשון ת"א) · גדעון סימון (כפר־סבא)

ניסן כהן (בית"ר ת"א) · יוסי שושני (הפועל פ"ת) · יצחק מימוני (כפר־סבא)

ניר לוין (הפועל פ"ת) · מיקי בר־שטרית (הפועל ת"א) · אלי דריקס (מכבי ת"א)

מצעד המלכים

1.	שלום תקוה (נתניה)	13
2.	ניר לוין (הפועל פ"ת)	12
3.	מלמיליאן (בית"ר ים)	10
-.	זאהי ארמלי (חיפה)	10
-.	בני טבק (מכבי ת"א)	10
-.	אלי יאני (כפר־סבא)	9
7.	יגאל מנחם (נתניה)	8

במחזור הבא

מכבי חיפה – הפועל ת"א
מכבי ת"א – כפר־סבא
בית"ר ת"א – מכבי נתניה
מכבי פ"ת – בני־יהודה
צפרירים חולון – הפ. פ"ת
הפועל לוד – באר־שבע
בית"ר ים – שמשון ת"א

כוכב השבת

בר־שטרית: אוהב להבקיע ב„דרבי"

חלוץ הפועל ת"א, מיקי בר־שטרית היה פעיל ומסוכן אתמול ברחבת מכבי ת"א. הוא היה במקום הנכון ליד מרכוס, כדי להשוות ל־1:1 והוא הוסיא עוד שתי הזדמנויות. בסך הכל הוא לא הבריק אתמול, אך לחם השתדל לא לסטות ממנהגו – להבקיע במשחקי הדרבי". מיקי הבקיע לרשת מכבי גם בסיבוב הקודם ומי שזוכר, הוא הבקיע לרשת הפועל צמד שערים בנוי מכבי. ציונו – רק 6, אך במחזור חסר מצטיינים, הוא היה הבולט.

גם זה קרה

שלמה שירזי הושעה עד סוף העונה ע"י יו"ר בית"ר ים, בני נחמיה בתגובה על התנהגותו המבישה של שירזי במשחק בבאר־שבע. שירזי עזב במחצית בכעס רב את יציעי האיצטדיון, כשהוא מגדף את בני נחמיה. ראשי בית"ר מיהמו הגיבו בתקיפות רבה.

פיננסי הבקיע. לאחר ישיבה ממושכת על הספסל הבקיע אתמול דוד פיננסי שער נפלא מ־20 מ', הראשון לזכות קווינס פארק ריינג'רס בנצחון 1:3 על הסטוקאס.

טבריה סייעה לירושלים- הפתיעה את הפועל חיפה

מאת שמואל טל

במהלך 12 המחזורים האחרונים לא ניצחו כדורגלני הפועל חיפה. שוערה, אריה חביב, לא ספג שער במשך 927 דקות. אתמול אירחו החיפאים את הפועל טבריה, ויריבתם למאבק על הברגים לאמטיה, ונוצחו בתוצאה 2:1. המפסד פתח שוב את הקרב על המקום השני.

הנהנית העיקרית מהפסדה של חיפה, היא המוליכה, הפועל ירושלים, שניצחה בביתה את מכבי יבנה 0:1 והגדילה את יתרונה בפיסגה לשש נקודות. יתרון זה מבטיח לה ככל הנראה סופית את המקום הראשון בתום העונה הרגילה.

גם בתחתית חל מהפך. הכח ר"ג, משבתה כבר כמעט סעבו של נצחון, במאוחה אצל יריבתה העירונית, מכבי רמת־עמידר, וחזרה הביתה ברכוש גדול. נצחון 0:3 ושלוש נקודות, שהעלו אותה למקום ה־12, על הסבונה של המפסידה.

נצחונות נאים והים רשמו לזכותן קבוצות הפועל ר"ג והפועל יהוד. ר"ג גברה על מכבי יפו 0:2 וכך עשתה גם יהוד לסוגרת הטבלה, הפועל עכו.

מכבי שעריים נהנתה מסיום טוב, שהיקנה לה נצחון בשיעור 0:2 על בית"ר נתניה. הפועל בת־ים, ללא ארבעה משחקניה הבולטים, סיימה בתיקו 2:2 עם הפועל חדרה, לאחר שכבר הוליכה ביתרון של שני שערים.

17 שערים הובקעו במהלך שבעת המשחקים, בהם חזו כ־12,000 צופים והורחק כדורגלן אחד, בגלל... ירקה לעבר הצופים.

מכבי שעריים 2 בית"ר נתניה 0

עשרים דקות בצויינות, לקראת סיום המשחק, הספיקו אתמול לכדורגלני מכבי שעריים כדי לגבור על בית"ר נתניה בתוצאה 0:2.

נתניה החזיקה מעמד עד לדקה ה־70 ולא נכנעה ללחץ של הרחובותיים. אולם בדקה זו הצליח שכוזה גד, המצטיין בשורה, לחלוף על פני שומרו האישי והבקיע שער ראשון.

שניות ספורות לפני שריקת הסיום ביסס חיים מסיקה את נצחון קבוצתו, בהבקיעו את השער השני.

שפט שלמה שחר לעיני 500 צופים ברחובות.

הפועל ירושלים 1 מכבי יבנה 0

כדורגלני המוליכה הארצית נזקקו אתמול לשער עצמי כדי לגבור בבית על מכבי יבנה בשיעור 0:1 ולבסס את מיקומם בראש הטבלה.

הירושלמים היו ראויים לנצחון, אולם סבלו מאוזלת רגל ברחבת אורחיהם ולכן נותרה הרשת נקיה עד לדקה ה־62. באותה דקה ניסה אבי סרוך להרחיק כדור ברחבת שערו, אך במקום זאת הכניע את שוערו.

חמש דקות לאחר מכן ניתנה לירושלים הזדמנות להגדיל התוצאה, אך כאיר נחמיאס בעט את כדור העונשין מהנקודה הלבנה לקורה ולחוץ.

אקורד הסיום היה שייך לאורח מאיר בן־שמעון, שירק לעבר הקהל וספג את הכרטיס האדום.

שפט עובדיה צבי לעיני 2500 צופים באצטדיון ימק"א בירושלים.

הכח רמת־גן 3 רמת־עמידר 0

10 דקות הספיקו אתמול לכדורגלני הכח ר"ג כדי להביס ב"דרבי" העירוני את אחותה, מכבי רמת־עמידר, בשיעור 0:3 ולחלוף על פניה בטבלה.

לאחר מחצית ראשונה ללא שערים ומאורעות, פתחו ה"מכבלים" את המחצית השניה בסערה. בניצוחו של אברהם לוי, הבולט בשורה, הסתערו גלים גלים על שער המקומיים והתוצאות לא איחרו לבוא.

בדקה ה־54 היה זה לוי, שניצל פירצה בהגנת עמידר ובעט מקרוב לרשת. חלפו רק 120 שניות ושוב היה זה לוי, ששלח כדור מדוד, שהכניע את השוער המקומי.

את השער האחרון, שקבע את תוצאת המשחק, הבקיע ניסים חלפון בדקה ה־64.

שפט חיים לפקוביץ' לעיני 200 צופים ברמת־עמידר.

הפועל בת־ים 2 הפועל חדרה 2

כמו במשחקה נגד מכבי יפו, הוליכה ביום שישי הפועל בת־ים ביתרון של שני שערים על הפועל חדרה, אך בסיום נאלצה להתחלק עימה בנקודות, לאחר תיקו 2:2.

ללא ארבעה משחקניה הוותיקים פתחה בת־ים את המשחק בתנופה וכבר לאחר 30 דקות הוליכה ביתרון 0:2. לראשונה הבקיע ישראל ברנע שער בדקה ה־24 וכחלוף חמש דקות השלים חברו מוטי סלינס מבצע אישי [illegible].

אולם אכאן והספיקו הבת־ימים לשחק ואיפשרו לאורחים מחדרה להשתלט על המגרש. ואכן בדקה ה־37 לא עמד בלם בת־ים בלחץ התקפות חדרה והבקיע את שערו הוא.

גם במחצית השניה היה לחדרתים יתרון, אך הם נזקקו ביכולת טובה של שוער בת־ים, משה טרטוביץ', והצליחו להבקיע רק פעם אחת, בדקה ה־62, ברגלי שלומי נחלי.

שפט סבי אלנקוה לעיני 700 צופים בחולון.

הפועל יהוד 2 הפועל עכו 0

הפועל יהוד לא נתקלה בבעיות מיוחדות, במשחקה עם סוגרת הטבלה, הפועל עכו, וגברה עליה בשיעור 0:2.

כבר מהפתיחה היתה עליונות המארחים ברורה והשער ריחף באויר. ואמנם בדקה ה־29 הצליח יוסי יעל להעניק יתרון ראשון לקבוצתו.

גם במחצית השניה הפעילו המארחים לחץ על שער עכו, אולם הצליחו להבקיע רק פעם אחת בלבד בדקה ה־71, ברגלי יורם אורן.

שפט אריה וולף לעיני 500 צופים ביהוד.

הפועל ר"ג 2 מכבי יפו 0

סיום מוחץ של כדורגלני הפועל ר"ג העניק להם נצחון ליגה יקר על מכבי יפו בתוצאה 0:2.

עד לדקה ה־67 התנהל בבטרש משחק בינוני ברמתו, ביתרון קל של הרמת־גנים, שנוטש ברגלי קשרם המצטיין מרדכי בייטנר. בדקה זו הצליח ירון זהבי למצוא פירצה בהגנת יפו ולבעוט מקרוב פגימה כדי להכניע את נמרוד אברהם.

מכאן ואילך התנהל המשחק ביתרון מוחלט של המארחים ושער של מאיר בלושטיין, שלוש דקות מהסיום, רק ביסס עובדה זו.

שפט בני כהן לעיני 500 צופים ב"מכתש" בגבעתיים.

הליגה הארצית

	הקבוצה	משי'	נצי'	תיקו	הפסי'	שערים	נקי'
.1	הפועל ירושלים	21	16	2	3	24—46	50
.2	הפועל חיפה	21	13	5	3	13—23	44
.3	הפועל טבריה	21	12	4	5	29—43	40
.4	מכבי יבנה	21	9	5	7	20—22	32
.5	הפועל רמת־גן	21	9	4	8	23—22	31
.6	מכבי שעריים	21	8	5	8	24—29	29
.7	הפועל חדרה	21	8	5	8	32—31	29
.8	הפועל יהוד	21	7	7	7	31—31	28
.9	מכבי יפו	21	5	10	6	18—16	25
.10	הפועל בת־ים	21	6	5	10	25—22	23
.11	בית"ר נתניה	21	6	5	10	25—19	23
.12	הכח רמת־גן	21	6	2	13	26—19	20
.13	מכבי רמת עמידר	21	5	5	11	34—21	20
.14	הפועל עכו	21	2	6	13	34—13	12

המגרש המרכזי

הפועל טבריה – הפועל חיפה 1:2

השוער חביב נכנע רק לאחר 927 דקות

מאת יצחק צ'יבין

שחקני הפועל טבריה לעגו אתמול לכל התחזיות המוקדמות ובמשחק מעולה הצליחו להפתיע את הפועל חיפה בביתה – 1:2 (0:1).

היה כדאי לבוא אתמול לאיצטדיון הכדורגל בקרית־חיים. 2000 אוהדים רעשנים מטבריה השרו במגרש אוירת קרנבל, שאפילו במגרשי הליגה הלאומית לא ניתן למצוא כמותה. שחקני טבריה, שחשו כמו בבית, לא איכזבו את אוהדיהם הקנאים ובמשחק שאפתני ויעיל הצליחו להכניע את החיפאים. אין ספק, כי שחקני עיר הכרמל איכזבו קשות. הם לא היו שאפתנים מספיק ובהחלט ניתן היה לצפות מהם ליותר.

פתיחת המשחק היתה שייכת לשחקני עיר הכנרת, ששטפו את המגרש ובדקה ה־27 הצליחו להכניע את אריה חביב, לראשונה לאחר 927 דקות ללא שערים. אבנר חדד איבד את הכדור למאיר עמור, שמסר לוי. זה בעט את הכדור לעבר השער, אבל חביב הדף את הכדור הישר לרגליו של עופר דן, שבבעיטה מקרוב קבע 0:1.

עד לסיום המחצית ניסו המארחים להשוות את התוצאה, אבל משחק יעיל של הגנת האורחים הותיר את התוצאה בעינה.

פתיחת המחצית השניה היתה של חיפה. בדקה ה־46 החטיא אלי בן־אמו מקרוב. הכדור נהדף לעבר שמריה, שפרץ לעבר השער ומסר מסירת עומק למאיר עמור, שבבעיטה מקרוב קבע 0:2.

השער סיפק את הטברינים, שירדו לגונן על שערם. בדקה ה־58 עלה הדבר להם בשער חובה. שלומי שטיקר הגביה את הכדור לעבר בן־אמו, שבנגיחה מקרוב קבע 1:2.

בדקות הסיום לחצו החיפאים ללא הרף על שער האורחים, אבל החמצותיהם של מלכה ובן־אמו הותירו את התוצאה בעינה.

שפט אריה פרוסט לעיני 7000 צופים בקרית־חיים.

במחזור הבא

בית"ר נתניה – הפועל י־ם
מכבי יבנה – מכבי עמידר
הכח ר"ג – הפועל חיפה
הפועל טבריה – בת־ים
הפועל חדרה – הפועל יהוד
הפועל עכו – הפועל ר"ג
מכבי יפו – מכבי שעריים

נמשך חוסר הוודאות לגבי בואו של רוני

מאת שמואל קליגר

לפני חידוש האימונים של נבחרת ישראל למשחק עם רומניה (ביום ד') שררה בסוף השבוע חוסר הוודאות אם אכן יתאפשר התקבעות הסקריית, שאוחדה הנבחרת יצרך יתרון בתוך הנבחרת.

אם לגבי אוחנה נתקבל אישור מכדורגלו הבלגי, הרי לא נמסר עוד שום אישור מקביל מקבוצתו של רוזנטל. אולם מקורות, כי ברגע האחרון יגיע רוני לארץ ב"מבצע" פרטי דומה לזה שהביאו לכאן לפני המשחק נגד צרפת. אם אכן יגיעו השניים לישראל (מחר) הם יוכלו ליטול חלק באימון של יום ג'.

המאמן מירוסלב בלאז'ביץ' יפרסם היום שמות השחקנים שיוזמנו לאימון מחר בצהריים. בינתיים לא יחולו שינויים גדולים, לעומת המוזמנים למשחק עם צרפת. הבעיה הגדולה: מי ילבש את אפודת השוער. בינתיים נודע, כי השוער חוזר, סנחשב לשוער הראשון, נפצע וינוח במספר ימים. הרשות המאמן קוראים גם השוערים פביאן ושביר, אך נראה, כי המאמן יזמן לאימון שוער נוסף.

צפוי, כי לשער, במשחק הקרוב, יחזור עופר פביאן, שגילה במשחק הליגה האחרון יכולת טובה. המאמן לא שבע נחת מיכולתו של בוני גינצבורג והתרשם במשחק נגד שמשון ת"א, כי קבל שער שטותי. עוד התברר לביזוביץ' שחזה אתמול ב"דרבי" הת"א הגדול, כי מנשה שמעונוב הרם נמצא בכושר מתאים. כמו כן, אין לדעת בעתיד של אלי כהן ומשה סיני, שלא השתתפו במשחק נגד צרפת. גם עמר פציע עדיין ולא יוכל ליטול חלק במשחק.

רומניה ופולין עומדות לבוא מחר

מאת שמואל קליגר

שתי נבחרות מזרח־אירופיות, רומניה ופולין, יבואו מחר כדי לקיים מיפגשים עם ישראל, במסגרת הכנותיה לאוקיניה וכמו כן יערכו בשבת בחיפה מיפגש בינן לבין עצמן.

הנבחרת הרומנית תקיים מחנה אימונים בשפיים, בעוד שהפולנים, שיתבססו במלון "גרנד יהלום" בנתניה, יתאמנו במכון וינגייט.

הרומנים יתמודדו עם ישראל בגומלין ביום ד' בחיפה, לאחר שאסתקר אירחו את ישראל (2:3). פולין, שניצחה לפני 30 שנה את ישראל, כמה סוכור במפלת וורצלב (7:2), תיוצג בישראל עם שתי נבחרותיה – הבוגרת והעתודה.

פסק זמן

עם: אהרון להב

בן ל"בינת האלימות"

מחלקת הספורט של הטלוויזיה חגגה בשבוע שעבר. לאחר שהנהיגה מזה זמן את הפינה "רגע של מחלוקת" וכה רגעים של מהלכי משחק שלא נשפטו כעבירות על־ידי השופטים, או שנשפטו אבל לא היו ולא נבראו – היא התחדשה ב"פינת האלימות": אחור אשם בפספוס בבעיטה של רוני לוי, משה סיני מכבים עקב נעלו בבפנקטה של יריב, השוער בלרב מחטל משתבות בקצה רחבת ה־16 עם הלוני צפרירים והשיא – הידיקה של אלי אוחן מבאר שבע במנין של יגאל הלל הסכטוני.

ללא ספק, סורה של אירועים אלימים שלא טופלו כיאות בו במקום על־ידי השופטים ו/או שהתגובה עליהם היתה כתמונה המפורסמת של שלושת הקופים: "לא שומע, לא רואה, לא מדבר". יו"ר איגוד השופטים, אברהם קליין, שנקרא להגיב באולפן, ניסה להגן על ציבור השופטים כאשר קבע נחרצות, כי שופט הוא ככל האדם וגם בעיניו נעלמות סיטואציות במהלך הסוהר של האירועים.

עורכי הספורט בטלוויזיה כציינים למוסרות התאגדות לכדורגל להתבשם בעין הצלבות לתיקון עיוותים אחרי המשחק ולהשתמש בחומר לענישה. כבובן שכיד התלהם ויכוח בכלי התקשורת של שולחים ומדריכים. אבהו מצטרפים אל מחנה המחייבים את הצגת הטלוויזיה להתחייע בהחגי המצלמים ל"פינת האלימות".

בעולם הכדורגל קיים ויכוח כבעבה בנדו מאז השער שלא הוכר על־ידי שופט רוסי בגמר גביע העולם אנגליה – גרמניה המערבית בוומבלי. מצלמות הטלוויזיה, הלא מסוכללות של אז, קלטו את בעטר הכדור בכלוא היקפו את קו השער האנגלי והשופט לא הבביע לעבר האבצע (אגב, מקרה דומה אירע אצלנו עם כדור של בלבילאן במשחק נגד צרפת). יש המודיעים הצבת מצלמות נוסח הפוטו־פיניש באתלטיקה או כמו בפוטבול האמריקאי, להכרעה מהירה בבקרה של מחלוקת ויש הסבורים, כי השופט הוא הפוסק והאחרון באותו הדף עין של המעשה או המהול ואין חזרה מפסיקתו גם אם טעה. בקבע זה של הויכוח על "רגע של מחלוקת" אנו בעד עבירת השוללים. השופט הוא הפוסק האחרון וכל היתר עובר אל דפי ההיסטוריה, כמו שער־היד של דיאגו מאראדונה נגד אנגליה בגביע העולם במקסיקו 1986. ובכלל איך נוכל להוות משחק מן היציע אם לא יישבעו בקרקע קריאות המקהלה: השופט קרוזונה?

אולם לגבי לא כך כאשר מדובר בהתנהגות ספורטיבית. תקנת סיפוט ברשה לשופט לקחת כרטיס שחקן מקבוצה אם אותו שחקן נראה על־ידי השופט או הכונים, מתנהג בצורה חריגה אל מול קהל או שחקנים יריבים בתחומי המגרש או מחוצה לו אחרי המשחק או לפניו. די שהשופט יציין את המקרה בדו"ח השיפוט שלו כדי שהנוגעים בדבר (שחקנים, עסקנים, מנהלים וקהל אוהדים) יועברו להוצאת הבטכאת באחריות ישירה או באחריות שילוחית.

בבחינה זאת, שייכות המצלמות המצויות באותו מגרש ספציפי לאותם גורמים הצדים בעיניהם התנהגות חריגה. לזה אין שום קשר לשינוי בפסיקה הספורטיבית של השופט. צריך להתייחס לזה כמו אל בצלמה אלקטרונית המוצבת בצמתי דרכים וקולטת נהגים עבריינים. הם כלל לא יודעים שנתפסו עד שמגיע אליהם הדו"ח באמצעות הדואר, כעבור זמן ניכר.

הניתוקים נגד כמה זה לא הוגן, כי מצלמות הטלוויזיה לא מוצבות בו זמנית בכל המגרשים אלא רק במשחקים מסויימים ואולי בדרך קבע במגרשים של המוליכות בצמרת – אין להם על מה לסמוך. כי בזה נפסקה איש לא יטען, כי עבריני תנועה הנתפסים בקלקלתם בכל רגע מסעות היממה בצומת מסויים, הם העבריינים היחידים בארץ באותו רגע עצמו. הם נתפסו, כי אין לשלטונות האכיפה תקציב הפעלי למצלמות בכל צומת. האם יכול עבריין תנועה כזה, שאמנם ביצע עבירה, לטעון שזה "לא פייר"? קישקוש.

בסדר הדין הפלילי וגם בדין האזרחי, עבירות אינן מתיישנות במשך שבע שנים! למה אם כן לגנוז עדות ראיה טלוויזיונית? ישתתף מדי יום א' נציגי איגוד השופטים לצפות במשחקים המצולמים ובכל מקום שיראו בהקרנה התנהגות בלתי ספורטיבית של שחקנים, קהל ומנהלים על ספסל המילואים, יוציאו כלי כתיבה וירשמו לאלתר תלונה לוועדת המשמעת.

אם בית משפט בישראל מאפשר אימות קלטתו של נאסם – שזינו מוות במקרה שיורשע בדין – באמצעות טוטונואבאו בידיאו – למה שנוותר על חינוך הוליגנים בכדורגל גם אחרי הדקה ה־90?

כדוריטורה

מעט פרץ

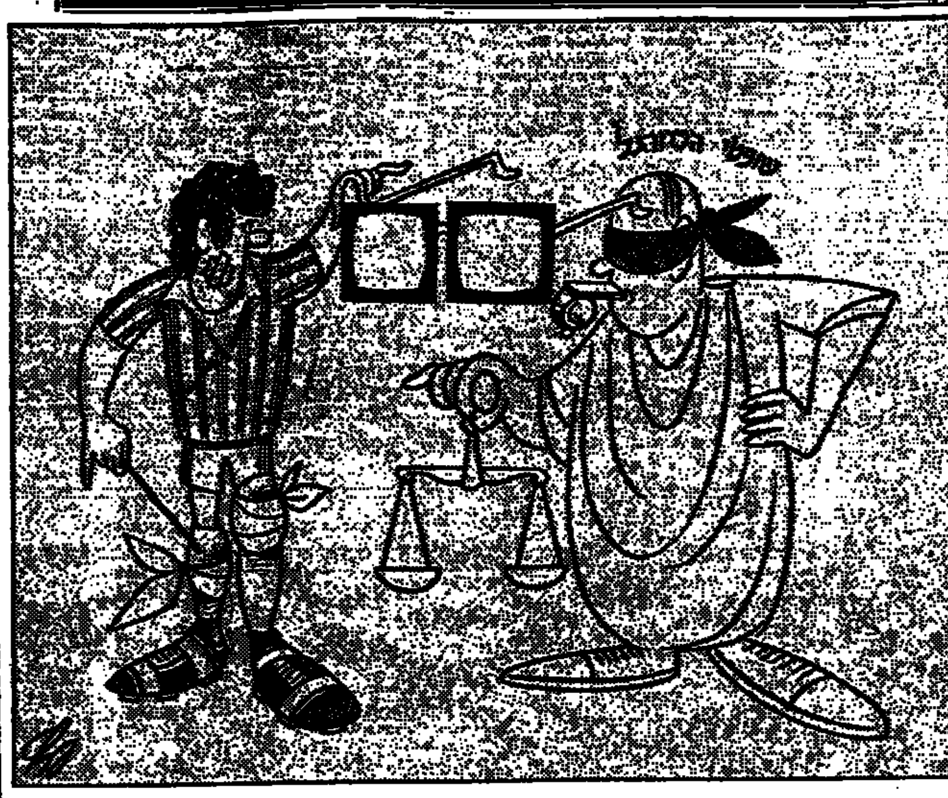

מחזיקת הגביע "עפה" בסיבוב ה־4 – גם טוטנהאם נשארה בחוץ

מחזיקת הגביע האנגלי, קבוצת קובנטרי, נפרדה אתמול מתוארה, כאשר נוצחה בבית, בסיבוב הרביעי, ע"י ווטפורד בתוצאה 1:0. שער הנצחון הובקע ע"י המחליף מרווד כגיור.

אולם, את הפתעת הסיבוב חוללה ה"סינדרלה" החדשה, קבוצת פורט־וייל מהליגה השלישית, שהדיחה את ה"פיינליסטית" מאשתקד, קבוצת טוטנהאם, בנצחון בשיעור 1:2. צמד שערים, ב־25 דקות הפתיחה, הובקעו מרגלי הקשר ריי וולקר והמגן פיל ספרוסון, שהדהימו את ה"תרנגולים", שלא הצליחו להתאושש עד לסיום, אלא רק להקטין את הפסדם הצורב.

לייטון אוריינט, מהליגה הרביעית, היתה בדרכה של פורט וייל להפתיע את נוטינגהאם,

בגביע האנגלי

כשהוליכה ביתרון משער של איאן ג'ודייאף בדקה ה־52. אולם, בהמשך לא הצליחו כדורגלני אוריינט, המנוהלים ע"י פראנק קלארק, לשעבר שחקן נוטינגהאם, לעמוד מול השניה בליגה הראשונה ונכנעו לצמד שערים תוך שש דקות מרגלי לי גלובר בן ה־17 וקלוויין פאלמר.

האלופה ארסנל הופתעה בביתה ע"י מידלסברו מהליגה השניה, שכפתה עליה תיקו 1:1 והעבירה את ההכרעה למגרשה שלה. פול קאר השווה למידלסברו (47), לאחר שגראהם שארפ העניק יתרון לארסנל.

קבוצה אחרת מהליגה השניה, בראדפורד, העפילה לסיבוב החמישי, לאחר שמחצה את אוקספורד מהליגה הראשונה בשיעור 2:4. המנצחים הבקיעו שלושה שערים ב־32 דקות הפתיחה.

בריאן מאקלייר הוציא מהנקודה הלבנה, כבר בדקה השביעית, אך תיקן את עצמו בהמשך, כאשר הבקיע את שער ה־19 העונה והוליך את מנצ'סטר־יונייטד לנצחון 0:2 על צ'לסי. גורדון וייטסייד הבקיע את השער הראשון ליונייטד.

ב"דרבי" של לונדון ניצחה קפ.ר., קבוצתו של דוד פיזנטי, את ווסטהאם בשיעור 1:3. את הנצחון הגבוה של הסיבוב רשמה לזכותה ניוקאסל, שמחצה את סווינדון, מהליגה השניה, בשיעור 0:5. פול גאסקוייגן הבקיע צמד. סווינדון הדיחה קודם לכן את פורטסמות, דרבי ונוריץ' כולן מהליגה הראשונה.

תוצאות נוספות: בירמינגהאם – ברנסלי 0:2. בלקפול – מנצ'סטר־סיטי 1:1. ארסנל – בריסטול 2:1. לוטון – סאוטהמפטון 1:2; וימבלדון – מנספילד 1:2; פליימות' – שרוסברי 0:1.

היום יערך המשחק בין מוליכת הליגה הראשונה, ליברפול, לבין המוליכה בליגה השניה, אסטון־וילה. שתיהן היו בעבר אלופות אירופה.

תיקול חריף במהלך מפגש הגביע בין לייטון אוריינט, מהליגה הרביעית, ו־נוטינגהאם מהראשונה. המשחק הוכרע בקושי רב לזכות הפורסט

הובסה מחזיקת הגביע הסקוטי

בסקוטלנד הובסה מחזיקת הגביע סט. מירן מהליגה הבכירה ע"י קליידבאנק מהליגה הראשונה בתוצאה 3:0. סלטיק נהנתה משער של פרנק מקאבני, כדי לחלוף בקושי רב על פני סטראנרייר מהליגה הראשונה.

אברדין ניצחה אף היא על חודו של שער את סט. ג'ונסטון משער של רוברט קונור, ארבע דקות מהסיום. את התוצאה הגבוהה של המחזור רשמה לזכותה דאנדי יונייטד, שהביסה את ארברוט' בתוצאה 0:7. משחקה של ריינג'רס נדחה בגלל מזג האויר.

בשבת הבאה פתיחת גביע הטוטו:

הפועל י־ם וחיפה כבר הועלו לליגה הלאומית

מאת שמואל קליגר

הפועל י־ם והפועל חיפה ישחקו במשחקי גביע הטוטו של הליגה הלאומית שיחלו בשבת הקרובה. הדבר מתבקש בשל העובדה כי 14 הקבוצות הלאומיות שובצו ל־4 בתים כשבכל בית 4 קבוצות.

בית א': מחזיקת גביע הטוטו שמשון תארח את מכבי חיפה ובית"ר י־ם את בית"ר ת"א. בית ב': בני־יהודה – צפרירים חולון. מכבי פ"ת – הפועל פ"ת. בית ג': מכבי ת"א – הפועל י־ם. מכבי נתניה – הפועל ב"ש. בית ד': לוד – הפועל חיפה. הפועל כ"ס – הפועל ת"א.

בליגה הארצית יתקיימו המשחקים בשלושה בתים: בית א': יבנה – הכח; חדרה – רמת־עמידר. בית ב': מכבי יפו – בת־ים; טבריה – עכו. בית ג': בית"ר נתניה – הפועל ר"ג; יהוד – שעריים.

סיוף

שגיא ציטלופסקי מהפועל אשקלון זכה אתמול באליפות הפועל עד גיל 14 בסיוף במקצוע הדקר, לאחר שגבר בגמר על בני דיין 8:10. האליפות נערכה באשקלון.

בסוף השבוע יצאו לפאריס טובי סייפי ישראל לתחרות במסגרת גביע העולם – גביע מרטיני, בו יטלו חלק יותר מ־400 סייפים. הבולטים בנבחרת הם אודי כרמי ויס מיכאלי.

ג'ודו

אליפות ישראל בג'ודו לגילאי 14 נערכה אתמול ברמת השרון בהשתתפות יותר מ־100 צעירים בשלושה משקלים. עד 39 ק"ג זכה לירן דרורי מהוד השרון; עד 43 ק"ג זכה יואב כספי מהפועל ר"ג ועד 47 ק"ג זכה ירון דודון מהפועל פ"ת.

מאבק על הכדור במשחק האנ.בי.איי., בו גברה דטרוייט פיסטונס על בוסטון לייקרס ב"סילברדום" לעיני קהל שיא של יותר מ־60,000 צופים

דטרוייט הכניעה בוסטון 108:125

מחזור המשחקים של יום שישי בליגת האנ.בי.איי. רשם מספר שיא של צופים במשחק. היה זה ב"סילברדום" במישיגן, כש־61,983 צופים ראו את דטרוייט פיסטונס גוברת על הבוסטון סלטיקס בתוצאה 108:125 (דנטלי – 22 נקודות לדטרוייט). לבוסטון הרבה לקלוע לארי בירד – 25 נקודות.

יתר התוצאות: פילדלפיה 76 – אינדיאנה 89:94; דאלאס – סיאטל 109:117; שיקגו בולס – ניו־ג'רסי נטס 93:120; מילווקי – קליפרס 88:97; לייקרס – אטלנטה הוקס 107:117; פורטלנד – פיניקס 119:128; גולדן סטייט – יוטה 100:102.

קליעה

נר ארמיסב מהפועל ת"א ניצח אתמול בתחרות מבחן באקדח הספורט לקביעת נבחרת ישראל, שתצא בעוד חודש לתחרויות באירופה. ארמיסב צבר 536 נקודות והקדים ב־5 נקודות את עקיבא היהן מהפועל מעברות. שלישי היה יעקב סוסתיאל מת"א – 517 נקודות.

טבלות ליגות א'

צפון

.1	בית שאן	15	8"22	24
.2	מכבי טמרה	15	14"24	21
.3	מכבי עפולה	15	13"23	21
.4	מכבי חדרה	15	11"15	19
.5	בית"ר חיפה	15	14"16	17
.6	מכבי קוספיה	15	13"13	16
.7	הפועל טירה	15	10"13	15
.8	קרית־אתא	15	15"15	15
.9	אח"י נצרת	15	12"12	14
.10	בית"ר נהריה	15	13"11	14
.11	קרית־שמונה	15	18"15	13
.12	הפועל טייבה	15	18"15	13
.13	הפועל רעננה	15	10"14	12
.14	טירת הכרמל	15	16"13	11
.15	בני־נצרת	15	17"10	9
.16	הפועל טמרה	15	28"13	6

דרום

.1	קרית־גת	15	6"16	22
.2	בית"ר רמלה	15	8"17	21
.3	ראשון לציון	15	12"19	19
.4	אור־יהודה	15	10"13	18
.5	קרית־אונו	15	11"13	17
.6	הפועל מרמורק	15	15"19	16
.7	הפועל אשקלון	15	9"13	16
.8	לטרום חולון	15	11"11	16
.9	בית שמש	15	20"15	16
.10	הפועל אשדוד	15	14"19	15
.11	קרית־מלאכי	15	16"17	14
.12	הפועל דימונה	15	10"16	13
.13	מכבי הרצליה	15	20"8	11
.14	הפועל רמלה	15	19"11	10
.15	רמת השרון	15	21"11	8
.16	הפועל אזור	15	24"6	8

קרית־גת העפילה לפיסגה הדרומית

מאת שמואל טל

קבוצת מכבי קרית־גת ניצלה אתמול את העובדה שהמוליכה במחוז הדרומי בליגה א', בית"ר רמלה, איבדה נקודה כדי להעפיל למקום הראשון, בזכות נצחון תוך דחוק על הפועל רמלה בשיעור 0:1. הבית"ריים נחלצו בנס מאור־יהודה, לאחר תיקו אפס.

במחוז הצפוני הגדילה הפועל בית־שאן את הפער בינה לבין הדולקות אחריה לשלוש נקודות, לאחר שגברה על הפועל בני־נצרת בשיעור 0:1. הדולקת בעקבותיה, מכבי טמרה, נפרדה בתיקו 1:1 בבית מהפועל קרית־שמונה ואיפשרה למכבי עפולה, שמחצה את הפועל בני־טמרה 1:5, להשתוות אליה במספר הנקודות.

מחוז הדרום

● בחולון: הפועל קרית־אונו – הפועל רמת־השרון 0:2. פוגל (46) וחביב (80) הבקיעו למנצחים, לפני ששועה מרמת־השרון הורחק בדקת הסיום. שפט זועבי, 100 צופים.

● בדימונה: הפועל דימונה – הפועל אשקלון 1:2. פתיחה מוחצת של דימונה הניבה שני שערים מרגלי בגיטה (1) ואלמלם (14). עמור האורח הקטין בדקה ה־28. מכן המקומי הורחק (69), אך קבוצתו שמרה על הנצחון. שפט הרסטיין, 200 צופים.

● בראשון־לציון: הפועל ראשל"צ – לטרום חולון 0:0. משחק חלש, בעיקר של ההתקפות, שלא מצאו הדרך לשער. שפט עמית קליין, 300 צופים.

● באור־יהודה: הפועל אור־יהודה – בית"ר רמלה 0:0. המארחים "פיספסו" הזדמנות לנצח את המוליכה. רמלה, הנחלשת משבת לשבת, איבדה את ההולכה. שפט רוזנברג, 1000 צופים.

● בבית־שמש: הפועל בית־שמש – הפועל אשדוד 1:3. אבי סקורי, המקומי, היה גיבור הנצחון, בהבקיעו שלושער (21, 62, 73), מול שער מצמק של האורח מלכה רבע שעה מהסיום. שפט פוריה, 400 צופים.

● בקרית־גת: מכבי קרית־גת – הפועל רמלה 0:1. חביב, האורח, העניק שתי נקודות יקרות לקבוצתו, בהבקיעו את השער היחיד במשחק בדקה ה־11. שפט דגן, 500 צופים.

● בקרית־מלאכי: הפועל מרמורק – הפועל קרית־מלאכי 1:2. המקומי מלכה העניק יתרון לקבוצתו (29), אך האורחים אבידוב (43) ושקורי (48) הפכו הקערה על פיה. שפט שמש, 1500 צופים.

● באזור: הפועל אזור – מכבי הרצליה 0:0. משחק תחתית, שתוצאתו מרמזת על הרמה שהתפגנה במהלך המשחק. שפט ברק, 500 צופים.

האורח, העניק שתי נקודות יקרות לקבוצתו, בהבקיעו את השער היחיד בדקה ה־39. שפט גלעדי, 500 צופים.

● בנצרת: הפועל בית־שאן – הפועל בני־נצרת 0:1. שערו של אריה אברמוביץ' בדקה ה־42 הספיק לאורחים כדי לשמור על מקומם בפיסגה. שפט טילינגר, 1000 צופים.

מחוז הצפון

● בטייבה: הפועל טייבה – בית"ר חיפה 1:3. יתרון מוחלט של המקומיים, שהבקיעו מרגלי האחים חג' יחיה ג'יהד (3) וסמי (74) וסולימן אבו־ראס בדקה ה־63, מהנקודה הלבנה. האורח עוזי כהן הקטין בדקת הסיום. שפט אולין, 1000 צופים.

● בטירת־הכרמל: הפועל טירת־הכרמל – מכבי אחי־נצרת 0:0. משחק חלש הדל באירועים, שלא הניב שערים. שפט דוד מלכה, 500 צופים.

● בטירה: מכבי חדרה – הפועל טירה 0:1. שער מרגלי חיים מויסה, שתי דקות מפתיחת המחצית השניה, חרץ גורל המשחק. שפט מועלם, 1000 צופים.

● בעפולה: מכבי עפולה – הפועל בני־טמרה 1:5. מפגן מעולה של המארחים בשורותיהם הצטיין אלבז, שהבקיע שלושער (8, 73, 79). עוד הבקיעו יצחק כהן (70) ונבאי (90). לאורחים הבקיע אלי היימן בדקה ה־54. שפט חיימזון, 300 צופים.

● ברעננה: הפועל רעננה – בית"ר נהריה 0:1. שער מהיר של אוחיון, כבר בדקה ה־13, העניק הנצחון למקומיים. שפט בן־ישיי, 300 צופים.

● בטמרה: מכבי טמרה – הפועל קרית־שמונה 1:1. המארחים בשלו בבית, למרות שהוליכו ביתרון מרגלי שלמה מזרחי (50), איבדו אותו לשער של עמוס כהן (80). שפט לייבוביץ', 1000 צופים.

● בקרית־אתא: מכבי קוספיה – הפועל קרית־אתא 0:1. מראח, [illegible]

ליגות ב'

● צפון א': הפועל בני עכו – מכבי שפ"עם 0:0; הפועל סחנין – מכבי קרית־ביאליק 1:2; מכבי קרית־אתא – הפועל מג'דל כרום 0:2; בית"ר מעלות – בני הצור 1:1; מכבי מעלות – הפועל צפת 1:2; הפועל נצרת עילית – מכבי כפר קנה 0:0; מכבי עכו – הפועל דבוריה 0:1.

● צפון ב': הפועל אום אל פאחם – הפועל נחליאל 0:2; הפועל כפר סולם – הפועל איכסאל 2:3; מכבי צופי חיפה – הפועל דלית אל כרמל 1:2; הפועל גבעת אולגה – הפועל תל־חנן 0:0; הפועל מגדל העמק – הפועל פרדיס 0:0; בית"ר כפר יונה – הפועל יוקנעם 1:2; מכבי צור שלום – מכבי אור עקיבא 1:3.

● דרום א': הפועל ג'לג'וליה – עליה כפר־סבא 0:0; מכבי השקמה ר"ג – הפועל הרצליה 0:0; בית"ר ראש העין – הפועל נחלת יהודה 1:1; איחוד צעירי יפו – מכבי בת־ים 0:0; מכבי שכון המזרח – הפועל כפר קאסם 0:0; הפועל כפר סילם – הפועל ראש העין 2:2; גבעת שבאזי – בית"ר לוד 0:1.

● דרום ב': הפועל ירוחם – הפועל אילת 0:2; סקציית נס־ציונה – הפועל מבשרת ציון 0:3; מכבי רחובות – מכבי קרית־עקרון 0:0; בית"ר קרית־מלאכי – בית"ר קרית־גת 3:3; מכבי קרצבי – מכבי רמלה 1:2; בית"ר באר־שבע – הפועל באר־יעקב 1:1; עירוני אשדוד – בית"ר יבנה 1:3.

נוער

הפועל באר־שבע – מכבי חיפה 0:2; הפועל פ"ת – בני יהודה ת"א 2:3; מכבי נתניה – נווה יוסף חיפה 0:6; הפועל חיפה – מכבי יפו 0:2; הפועל כפר־סבא – בית"ר ירושלים 0:0; הפועל ת"א – בית"ר נתניה 2:2; מכבי ת"א – הפועל ירושלים 0:0; הפועל אשדוד – מכבי פ"ה 1:1.

משקולות

שיא בוגרים ושיא נוער נקבעו בסוף השבוע בתחרויות הליגה הלאומית בהרמת משקולות. יואל סטראוס ממכבי ת"א, עולה חדש, שיפר פעמיים את שיאו בהנפה במשקל עד 90 ק"ג. הוא קבע בסיכום 147.5 ק"ג, שיפור של 4.5 ק"ג לשיאו הקודם. חיים פרג' מהפועל נתניה שיפר את שיא הנוער בדחיקה במשקל עד 82 ק"ג, כשדחק 158 ק"ג, שיפור של חצי ק"ג לשיאו של גיל ידידיה בן 7 השנים. בסיכום ניצחה מכבי ת"א (1455) את הפועל ת"א (1367).

עיריית בת־ים

העיר בת־ים
מצדיעה לשייטיה
רן וניר שנטל
(מזבולון בת־ים)
אלופי העולם בדגם 420
תודה על הכבוד שהנחלתם
לספורט הישראלי ולעירכם.

אהוד קנמון
ראש העיריה

שיפור ניכר במצבם של חולי פרקינסון שבמוחם נשתלו תאים של עובר

מחלת פרקינסון, שהסימפטום העיקרי שלה הוא תנועות רוטטות, בלתי־רצוניות, של הידיים או גם של הראש (ולכן יש המכנים אותה בעברית „רַטֶטֶת"), איננה מחלה שכיחה במיוחד, אבל גם נדירה איננה – לערך מקרה חדש אחד מדי שנה לכל אלף בני־אדם. המחלה מופיעה לראשונה, בדרך־כלל, בגיל 50 עד 65 בקירוב, אך לפעמים גם בגיל מוקדם יותר. ידועה סיבת המחלה: חסר בדופמין, שהוא אחד הנוירוטרנסמיטורים, כלומר החומרים המעבירים את הגירויים העצביים. חסר זה מביא להתנוונות הדרגתית של גרעינים במוח. לכן מטפלים בחולים בעזרת התרופה L־דופה, שבהגיעה למוח מתפרקת לדופמין, וכן בפיזיותרפיה להגמשת השרירים הקשוחים, אלא שיעילותם של טיפולים אלה מוגבלת. הטיפול ב־L־דופה מפיג את הסימפטומים של המחלה רק לזמן קצר ואינו מונע את המשך ההתפתחות. הוא גם כרוך בתופעות לוואי לא־רצויות.

פריצת דרך מסוימת בטיפול במחלת פרקינסון חלה ב־1983 כאשר נוירולוגים בקליפורניה גילו, כי אצל אנשים צעירים שנטלו הרואין סינתטי הופיעו סימנים דומים לאלה של מחלת פרקינסון. הרואין זה מכיל כימיקל מסוים, MPTP שמו, שידוע עליו כי הוא הורס איזור מסוים בבסיס המוח, „החומר השחור". כמובן, חולי פרקינסון ה„אמיתיים" אינם מכורים לסמים, אבל צצה המחשבה שאולי מחלתם נגרמה על־ידי כימיקלים אחרים הדומים אולי ל־MPTP. כימיקלים אלה לא זוהו עדיין, אולם בינתיים נעשו ניסויים בהזרקת MPTP לקופים ונמצא, שבהגיעו למוח נהפך חומר זה, בעזרת אנזים, לחומר אחר שהוא רעיל. יצוין שהאנזים המשתתף בתהליך זה פעיל יותר ככל שעולה הגיל של בעלי־החיים (בניגוד לרוב האנזימים האחרים), ומימצא זה הולם את עובדת הופעתה של מחלת פרקינסון בבני־אדם בגיל מתקדם. עתה בודקים כ־800 חולים ב־26 בתי־חולים בארה"ב, אם התרופה דפרניל, שבולמת את פעולתו של האנזים האמור, מסוגלת לבלום את התקדמותה של מחלת פרקינסון.

במרכז הרפואי לָה ראסה בעיר מקסיקו מנסים זה שנה וחצי לרפא את המחלה בדרך אחרת – על־ידי שתילת תאים יוצרי דופמין במוחו של החולה. הנסיון הראשון מסוג זה, שבזמנו דיווחנו עליו במדור זה, נעשה ב־1986: הוציאו מגופו של חולה אחת משתי בלוטות יותרת הכליה שלו – בלוטות קטנות הנמצאות מעל לכליות – ושתלו חלק ממנה במוחו. הרופאים במקסיקו עשו טיפולים כאלה במספר חולים, אך התוצאות לא היו מזהירות. לכל חולה נדרשו שני ניתוחים ורבים מן המנותחים, בעיקר הזקנים יותר מביניהם, סבלו אחר־כך מסיבוכים עקב הוצאת יותרת הכליה מבטנם.

בספטמבר אשתקד החלו הרופאים במקסיקו להשתמש בשתי שיטות חדשות, שהמשותף ביניהן הוא הוצאת רקמה לא מן החולה עצמו, אלא מעוברים, ולאחרונה דיווחו על תוצאות הטיפולים האלה בבימה אופטימית. במקרה האחד טופל גבר בן 50, מריו סלס מרטינס שמו, שלקה במחלה לפני תשע שנים: הרופאים שתלו במוחו „חומר שחור" שנלקח מרקמת המוח של עובר בן 13 שבועות שהופל בהפלה טבעית. במקרה השני הם שתלו רקמה של בלוטות יותרת הכליה מעובר שהופל במוחה של אשה בת 35, ליאונור קרוס בלוס, שלקתה במחלה לפני חמש שנים. כיום, לאחר כארבעה חודשים, מצבם של שני החולים מניח בהחלט את הדעת. הרטט והקשיחות בשרירים פחתו כדי 80% והם מסוגלים לנהל אורח חיים תקין פחות או יותר.

כיוון שבשני המקרים מדובר בהעברת רקמה מאדם לאדם, מקבלים שני המנותחים את התרופה ציקלוספורין, המשמשת גם בשתילות אחרות – למשל של לב – לדיכוי סלקטיבי של תגובת הדחיה על־ידי מערכת החיסון.

אולם הטיפול החדשני כרוך בבעיות אתיות קשות. רופאי בית־החולים במקסיקו טרחו אמנם לציין, כי הם נטלו את התאים מיותרת הכליה של העובר המת לטיפול בליאונור קרוס בלוס רק לאחר שקיבלו הסכמתם של האשה שהפילה את העובר ושל בעלה. אולם קיים חשש שנשים עלולות להרות ולהפיל כדי למכור את איברי עובריהן. עם זאת אמר ראש צוות הרופאים, איגנסיו מדראסו, כי בעתיד אולי לא יהיה צורך כלל בעוברים, מפני שהוא ואנשיו מתכוונים לגדל תאי עובר בתרבית ולהקים בנק של רקמות. הם בוחנים גם אפשרות אחרת שתאפשר להם לוותר על הצורך בשתילות. כאשר שתלו בלוטות יותרת כליה של חולדות צעירות במוחן של חולדות זקנות, החלו אלה להתנהג כאילו חודשו נעוריהן. עתה הם מנסים לבודד מתוך הבלוטות את הכימיקלים האחראים לתופעה זו של „הצערה".

בינתיים נמנע צוות הרופאים בביה"ח לה ראסה במקסיקו מלערוך שתילות נוספות של רקמה במוחם של חולי פרקינסון. אך יש המנבאים לשיטה החדשה עתיד רב לטיפול סטנדרטי לא רק במחלת פרקינסון, אלא גם במחלות ניווניות אחרות של המוח, ובראשן מחלת אלצהיימר הנפוצה ביותר בקרב הקשישים.

מדענים בארה"ב „הרחיבו" את המרחק ה„מותר" של כוכבי־לכת מן השמש המאפשר קיום חיים

האסטרופיסיקאים אינם מתקשים להסביר את העובדה, שכדור־הארץ הוא היחיד מבין תשעת כוכבי־הלכת של מערכת השמש שיש בו חיים: רק הוא נמצא במרחק ה„נכון" מן השמש (כ־150 מיליון ק"מ, או יחידה אסטרונומית אחת), המבטיח טמפרטורה „נכונה". אילו היה מרוחק קצת יותר, כי אז היה קר יותר וכל המים שבו היו קפואים. אילו היה קצת קרוב יותר, היה חם יותר וכל מימיו היו מתאדים. הנה, המרחק של מאדים מן השמש נע בין 1.38 ו־1.67 יחידות אסטרונומיות (י"א) ואמנם הוא כוכב־לכת קפוא והמרחק של נוגה מן השמש הוא כ־0.72 י"א ולכן הוא אפוף גזים לוהטים. לפני שנים אחדות גם חישב מייכל הארט ממרכז גודרד לטיסות חלל של סוכנות החלל האמריקאית (נאס"א) במדינת מרילנד את המרחק ה„מותר" מן השמש, שיבטיח קיומן של צורות חיים, וקבע לו גבולות צרים ביותר: בין 95% ל־105% של י"א אחת, כלומר, אילו הכוכב שלנו היה קרוב יותר לשמש או רחוק יותר ממנה כדי חמישה אחוזים בלבד, הוא היה שומם מחיים כמו שאר כוכבי־הלכת של מערכת השמש. מכאן גם הגיע הארט למסקנה, כי אפילו מצויים כוכבי־לכת מחוץ למערכת השמש (והדעת נותנת שיש כאלה, אם כי הם טרם נתגלו), הרי הסיכויים שיתקיימו בהם חיים קלושים: לא די שיהיו כוכבים כאלה – הם גם צריכים להיות במרחק ה„נכון" מן השמשות שלהם.

לאחרונה חולקים על דעה זו ג'יימס קייסטינג, בריאן טון וג'יימס פולק ממרכז המחקר איימס של נאס"א בקליפורניה. טענתם היא, שתיאורטית היו יכולים להתקיים חיים – אם כי לא בהכרח בני־אדם, אבל צורות חיים פרימיטיביות – על כוכב־לכת גם אילו היה מרוחק מן השמש כדי 50% יותר מאשר כדור־הארץ, כלומר כ־225 מיליון ק"מ (מובן שבמערכות כוכבים אחרות המרחק יהיה שונה אבסולוטית, בהתאם לעוצמת הקרינה של השמשות שלהן); כיוצא בכך גם לגבי כוכבי־לכת הקרובים לשמש כדי עשרות אחוזים יותר מאשר כדור־הארץ.

מאדים נמצא בגבולות התנאי הראשון של תיאוריה זו, ונוגה – בגבולות התנאי השני. אם בכל־זאת אין בהם חיים, הרי זה – גורסים החוקרים בקליפורניה – מפאת גורם נוסף: הפחמן הדו־חמצני (הדו־תחמוצת הפחמן).

קייסטינג ועמיתיו קוראים תיגר על התיאוריה שהועלתה לראשונה בשנות ה־50 על־ידי האסטרונום הבריטי פרד הויל. תיאוריה זו באה להסביר, מדוע נוגה משול היום לגיהינום: הטמפרטורות על פניו מגיעות ל־460 מעלות והוא אפוף עננים של חומצה גפריתית. וזה ההסבר של הויל: נוגה היה אפוף בזמנו אטמוספירה דחוסה, שהיתה תערובת של אדי מים ופחמן דו־חמצני. במרוצת הזמן נישאו אדי המים לשכבות הגבוהות של אטמוספירת הכוכב, ובגלל לחצי האוויר הנמוכים השוררים שם הם נשארו בצורת גז ולא התעבו, כלומר: לא נהפכו למים נוזליים (כידוע, טמפרטורות התעבות יורדות עם ירידת לחץ האוויר). הקרינה העל־סגולה של השמש הצעירה עדיין, שהיתה חזקה אז יותר מאשר היום, פיצלה את מולקולות המים לרכיביהן, החמצן והמימן, והמימן התפזר בחלל. עקב כך נעשתה האטמוספירה סביב נוגה יבשה ועשירה פחמן דו־חמצני.

קייסטינג ועמיתיו טוענים, שדגם זה של הויל יש בו שתי פירכות: הוא איננו מסביר מה אירע לחמצן שהיה במים, ומדוע לא נותרו מים. הימלטות המימן מן הסטרטוספירה צריכה היתה להיפסק בשלב מסוים ומן הדין היה שיישארו מים בשכבות נמוכות יותר. אם לא אירע כך, טוענים המדענים של מרכז איימס, הרי זה משום שבנוגה התקיים מנגנון של מחזור פחמן דו־חמצני, בין האטמוספירה ובין הסלעים הפחמתיים שבכוכב, כפי שהוא קיים היום בכדור־הארץ. רק במשך מספר מאות מליוני שנים, אחר־כך, [illegible] נמלט ממנה רוב המימן, וגם המימן הנותר נמלט לאיטו בתקופות מאוחרות יותר. בעקבות תהליך זה נפסק מחזור הפחמן הדו־חמצני, כיוון שלא נותרו עוד מים שהגז הזה יכול היה להיקלט בהם, ועלה ריכוז הפחמן הדו־חמצני באטמוספירה של כוכב־הלכת. באופן זה נוצר „אפקט החממה" הנודע לשימצה, המתהווה עתה – אם כי בקצב קטן הרבה יותר – גם בכדור־הארץ, ונוגה הלך והתחמם. תוך כדי כך גם נוצרו ענני החומצה הגפריתית.

תהליך שונה אירע במאדים, טוענים קייסטינג ועמיתיו. כאן התקיים מחזור הפחמן הדו־חמצני זמן רב יותר, כדי מיליארד שנה, אבל בסופו של דבר הוא נפסק גם כאן משום שכוכב־לכת זה היה קטן מכדי לשמור על חומו הפנימי (הקוטר של מאדים הוא רק כמחצית מזה של כדור־הארץ או של נוגה). הפחמן הדו־חמצני נלכד בסלעים הפחמתיים של הכוכב, האטמוספירה המדולדלת שלו לא יכלה עוד לאצור חלק מן החום שהוקרן לכוכב מן השמש, כפי שהדבר קורה בכדור־הארץ, וזה שפניו קפאו.

במלים אחרות: אם אין היום חיים על־פני נוגה ומאדים, אין זה דווקא מפאת מרחקם הגדול מדי או הקטן מדי מן השמש, אלא מחמת תהליכים מיוחדים שאירעו בהם. מבחינת המרחק הם „בסדר", ואם במערכות כוכבים אחרות יש כוכבי־לכת במרחקים „סבירים", כלומר בטווח רחב למדי, שלא התרחשו בהם תהליכים כאלה – ייתכן מאוד שיש בהם חיים.

סטתוסקופ ממוחשב פותח בחיפה

מאת אריאלה ראובני

קבוצת מחקר בבית־הספר לרפואה בחיפה בראשותו של ד"ר נועם גבריאלי פיתחה לאחרונה מערכת ממוחשבת לפענוח קולות נשימה. המערכת החדשה נועדה להחליף את מקומו של הסטתוסקופ המסורתי, ששימש עד כה את הרופאים לאבחון מחלות ריאה. החוקרים מציינים כי הסטתוסקופ הוא אמנם מכשיר אמין ומדויק, אבל אבחון המחלה ואופיה באמצעותו מושפע גם משיקולים סובייקטיביים של הרופא הבודק, בעוד המערכת הממוחשבת פועלת באורח אובייקטיבי לחלוטין.

בשיטה החדשה מצמידים אל חזה הנבדק מיקרופונים ואלה מקליטים את הקולות שמשמיעות הריאות בזמן הנשימה. הקולות המוקלטים מוזנים למחשב וזה מפענח אותם על־פי פרמטרים קבועים ורושם תרשים, מעין „טביעת קול". התרשים מאפשר לעקוב אחר התפתחות המחלה או השפעת הטיפול בצורה כמותית ומדויקת. מובן שהרופא המטפל נעזר לצורך האבחון והמעקב אחר המחלה גם במקורות מידע נוספים.

הניסויים שנעשו במכשיר החדש העלו תוצאות טובות ומדויקות.

קן הקוקיה בנוסח הסנוניות

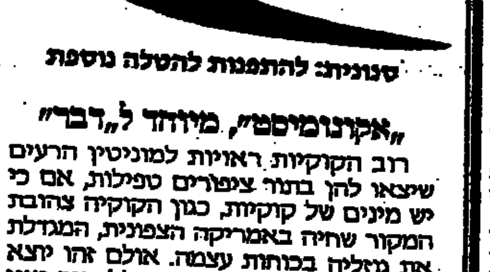

סנונית: להתמנות להטלה נוספת

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

רוב הקוקיות ראויות למוניטין הרעים שיצאו להן בתור ציפורים טפילות, אם כי יש מינים של קוקיות, כגון הקוקיה צהובת המקור שחיה באמריקה הצפונית, המגדלת את גוזליה בכוחות עצמה. אולם זהו יוצא מן הכלל הבא לאשר את הכלל. רוב מיני הקוקיה מטילות את ביציהן בקינים של מיני ציפורים אחרות, על־פי־רוב קטנות יותר. כאשר הגוזלים בוקעים מביציהם, הם משתלטים על הקן ומגרשים מתוכו את היורשים החוקיים.

חוקרי הטבע במאה ה־19 „גינו" תופעה זו. הם פירשוה כנובעת מהיעדר של אינסטינקטים אמהיים. אולם גישתם של הניאו־דארוויניסטים הפוכה: במקום לתהות, מדוע הקוקיות נוהגות כפי שהן נוהגות, הם שואלים מדוע לא נוהגות כך גם ציפורים אחרות. הלא אין לציפור דרך יעילה יותר לשמור על כוחותיה מאשר להטיל על ציפור אחרת את התפקיד של גידול הגוזלים שלה.

על־פי הגיון זה החלו חוקרי טבע בני זמננו לבדוק, אם יש עוד ציפורים הנוהגות כמו הקוקיה או בדרך דומה לה – ואמנם מצאו כאלה. מאז ראשית שנות ה־80 מצטברים דיווחים על נקבות של ארזירים, סנוניות, סופיות וברווזים, המטילות חלק מביציהן בקיניהן של ציפורים בנות מינים אחרים. אמנם יש אורניתולוגים המניחים לציפורים אלה ליהנות מן הספק. אולי, כך הם משערים, הציפורים פשוט טעו, מפני שהיו סכלות מכדי למצוא את הקן שלהן.

אבל לגבי מין אחד לפחות של ציפורים – סנונית הצוקים – אין שום מקום לטעות. צוות מן המחלקה לביולוגיה של אוניברסיטת ייל בארה"ב גילה סנוניות המטילות בתחילה את ביצתן בקיניהן הן, אבל אחר־כך הן תופסות אותן במקוריהן ומעבירות אותן אל קיניהן של סנוניות אחרות. החוקרים ד"ר צ'רלס בראון וד"ר מרי בראון בדקו 4,821 קינים במושבות של סנוניות צוקים ומצאו ב־306 מהן – כ־6% – ביצים של סנוניות „זרות". נראה שהסנוניות מצטיינות בבחירת הורים מאמצים טובים: שיעור הבקיעה בקינים שהועברו לתוכם ביצים „זרות" היה גדול פי שניים ויותר מאשר בקינים אחרים, שבהם נמצאו רק ביצים של בעליהם.

בני הזוג בראון סבורים, כי סנוניות הצוקים נוהגות כך כדי להגדיל את סיכויי הבקיעה. אילו הטילו את כל הביצים בקן אחד, היתה נשקפת הסכנה שכולן יאבדו בשל הרס הקן או מפני שהביצים או הגוזלים שבו ייטרפו. לכן הן מעדיפות שלא להטיל את כל הביצים בסל אחד.

ד"ר מייכל בלמר, ביומתמטיקאי באוניברסיטת אוקספורד באנגליה, חולק על הסבר זה. הוא חישב ומצא, שהיתרון של פיזור הביצים, מבחינת מספר הגוזלים שישרדו, הוא זעום ביותר, ובמשך הזמן הוא יתבטל לחלוטין. ייתכן אמנם שיושג יתרון־מה עקב הפחתת התחרות בין הגוזלים בני סנונית אחת, כאשר הגוזלים גדלים במספר קינים, אולם גם במקרה זה אין לצפות לרווח רב. לפיכך הוא מציע הסבר אחר, פשוט בתכלית: בהטילה את משימת האומנות על זוג אחר של סנוניות יכולה האם להקדיש את כל מרצה לטיפוח הטלה נוספת ובסופו של דבר תצא ברווח מבחינת מספר צאצאיה.

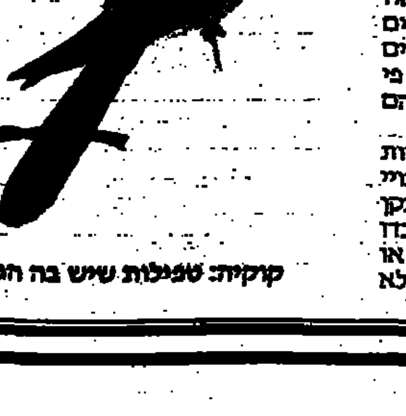

קוקיה: טפילות שיש בה הגיון

לרפא סרטן באמצעות... נגיפים

סרטן הוא רעה חולה, וכך גם נגיפים, או נכון יותר: נגיפים מסוימים. אך שנים רבות היתה מקובלת הדעה שאין קשר בין זה לזה, פרט לסוג מסוים של לימפומה (סרטן של בלוטות הלימפה), לימפומת בֶּרקיט, הנגרמת על־ידי נגיף אפשטיין־בר, כפי שנתגלה עוד בראשית המאה הזאת. אולם בשנים האחרונות הלך ומתברר, כי יש לא מעט סוגי סרטן שאחראים להם נגיפים. לפני שלוש שנים בלבד קבע ארגון הבריאות העולמי, כי 5% מכלל מקרי הסרטן קשורים בנגיפים בצורה זו או אחרת, ואילו כיום כבר מדבר מוסד זה על לא פחות מ־15%. נקל לשער, שאולי גם מספר זה איננו סופי. אין פירוש הדבר, שהנגיף הוא הגורם הישיר או הבלבדי למחלה, כמו בשפעת לכשל או בשיתוק ילדים. אבל נוכחותו היא לפחות אחד הגורמים החיוניים להתפתחות הגידול הממאיר במספר לא קטן של מקרים.

על חשיבותם ההולכת וגוברת של נגיפים בחקר הסרטן תעיד בין השאר העובדה, כי במרכז הגרמני לחקר הסרטן בעיר היידלברג נחנכה לאחרונה מעבדה לטומורוירולוגיה, שתפקידה לחקור את הקשר בין סרטן ובין נגיפים.

כשם שנגיפים אחראים לסוגים מסוימים של סרטן, הם גם עשויים לפעול בכיוון מנוגד ולמנוע התהוות סרטן או לרפאו לאחר שהתהווה. עוד ב־1967 גילתה הביולוגית האמריקאית הלן טולן, כי אוגרים שהודבקו בסוג מסוים של נגיפים זעירים, פירבווירוסים, סיכוייהם לפתח סרטן במהלך חייהם קטנים פי 20 מאלה של אוגרים שלא הודבקו בנגיפים אלה. אחר־כך גילו חוקרים אחרים בארה"ב, כי אפשר לרפא באמצעות הנגיפים האלה חולדות שלקו בסרטן הדם (לויקמיה) לאחר שהודבקו בסוג אחר של נגיפים מסוג הרטרווירוסים, כלומר: במקרה זה שימשו נגיפים מסוימים להשראת סרטן, ונגיפים אחרים – לריפויו...

יש גם דרך נוספת לרתום את הנגיפים למלחמה בסרטן על־ידי ניצול תכונתם של נגיפים רבים לתקוף רק רקמות מסוימות בגוף ולהשתמש בהם כמעין כלי־רכב „הנותנים טרמפ" לתרופות רעילות שהורסות תאים ממאירים, מבלי לפגוע בתאים הבריאים של הגוף (כשם שגם נוגדנים חד־שבטיים משמשים לאותה מטרה עצמה).

בשיטה זו אפשר להחדיר לגידול הממאיר גם גנים, כאשר אותו סוג סרטן נובע מהיעדרו של גן מסוים. כזהו, למשל, הרטינובלסטומה – סרטן של רשתית העין, המופיע בעיקר בילדים עד גיל 5. כאשר מגלים סוג זה של סרטן בעוד מועד, אפשר להדבירו בהקרנות; לא כן כאשר הוא כבר נמצא בשלב מתקדם, ואז הדרך היחידה היא לכרות את העין הנגועה (וגם זה איננו מועיל אלא במקרה שהסרטן לא הספיק להתפשט ולפתח גרורות). מחקרים הראו, כי בכל המקרים של מחלה זו חסרה בגרעיניים של התאים הנגועים פיסה מסוימת של כרומוזום ומכאן מסיקים החוקרים, שאותה פיסה חסרה מכילה גן (או גנים) מסוים, הפועל נגד היווצרות סרטן. ההשערה שתאים בריאים מכילים גנים שפועלים נגד סרטן אושרה בעקיפין גם בחיות ניסוי: כאשר מדביקים חיות בתאים של סרטן צוואר הרחם שגודלו במעבדה, מתפתח בהם סוג מסוים של סרטן; אבל כאשר מחדירים לגופן תאים סרטניים כאלה שהוכלאו עם תאי אדם בריאים, תקינים, נרפאות החיות לזמן־מה. במקרה זה גם אותר הגן המעכב את הסרטן – בכרומוזום מס' 11.

על יסוד מימצאים אלה הגו חוקרים בהיידלברג את הרעיון להחדיר גנים מעכבי סרטן לגידולים ממאירים באמצעות נגיף הקרוי פפובווירוס לימפוטרופי, ובר"ת – LPV, המחולל סרטן בבלוטות הלימפה. החומר התורשתי של נגיף זה מורכב משני חלקים: חלק אחד מכיל גן האחראי לבניית מעטפת החלבון של הנגיף, והחלק השני מכיל גנים האחראים להתרבות הבלתי־מרוסנת של הנגיף. החוקרים הגרמנים מבקשים להרחיק מן הנגיפים את החלק השני ולהחליפו בגנים אחרים. הם סבורים, כי הנגיף ששונה באופן זה ידביק אמנם את תאי המטרה שלו, אבל הוא לא יתרבה בהם, בגלל הרכיב השני שלו, ולכן נזקו יהיה מצומצם ביותר.

דרך אחרת לרפא סרטן באמצעות נגיפים היא להצמיד לנגיפים ה„מקוטעים", במקום גנים מעכבי סרטן, גנים האחראים לייצור רעלנים (להבדיל מהחדרת הרעלנים עצמם, באמצעות נגיפים, להדברת תאי הסרטן). אחד המועמדים למטרה זו הוא גן המצוי בחיידק הקרמת (דיפתריה) והאחראי להיווצרות רעלן מסוים שגורם את מחלת הילדים הנודעת הזאת (שכיום איננה קיימת עוד כמעט במדינות המפותחות, בגלל החיסונים הניתנים לתינוקות סמוך לאחר הלידה). ניסויים בחיות ניסוי הראו, כי כאשר „מרכיבים" גן זה על נגיף מסוים, הוא נמשך אל התאים הממאירים והורס אותם, מבלי לפגוע בתאים אחרים של הגוף.

אלה הן רק דוגמאות ספורות וראשונות לאפשרויות לרפא סרטן בעזרת נגיפים „טובים". האונקולוגים מקווים, כי ענף זה ברפואה יילך ויתפתח במהירות.

גם יילודים חשים כאב

רופאים רבים סבורים, כי תינוקות בני יומם עדיין אינם חשים כאבים. הם מסתמכים בין השאר על העובדה שנתגלתה בשנות ה־40, כי כאשר נועצים סיכה ברגלו ובידו של עולל, הוא איננו מגיב כלל – בניגוד לתינוק מבוגר יותר. ייתכן גם שהאמונה בחוסר רגישותם של היילודים נובעת, במודע או שלא במודע, מרצונם של הרופאים בבתי־החולים שלא לעשות הרדמה לעוללים בשעת ניתוח, מפני שהרדמה בגיל זה עלולה להיות קטלנית. בדרך־כלל הם היו מסתפקים במתן תרופה המשתקת את השרירים, כדי שהתינוק לא יזוז בשוכבו על שולחן הניתוח, לפעמים בלווית „גז צחוק" המחליש את הכאבים, אבל איננו משככם כליל.

הימנעות מהרדמה היתה מקובלת ברוב מדינות העולם מאז שנות ה־40 ועד לסוף שנות ה־70. כך, למשל, לגבי הניתוח לתיקון „פטנט דוקטוס ארטריוזוס" – מום מולד המתבטא בכך, שאחרי הלידה לא נסגר המעבר בין אב העורקים ובין עורק הריאה ועקב כך חוזרים עודפי דם לתוך הריאות: 77% מן התינוקות בעולם שעברו ניתוח זה בין השנים 1954 עד 1983 לא הורדמו, אף כי המדובר בניתוח קשה למדי ומכאיב.

בשנים האחרונות נוקטים גישה שונה, לפחות בבתי־החולים הגדולים בארה"ב, והיום מקובל על רוב המומחים, שיילודים חשים כאבים ממש כמו אדם מבוגר. בהצהרה שפורסמה לאחרונה מטעם האקדמיה האמריקאית לרפואת ילדים ואושרה כעבור זמן קצר גם על־ידי החברה האמריקאית של המרדימים נאמר, כי יש די והותר עדויות לכך שאפשר להפיג על־ידי חומרי הרדמה תגובות פיסיולוגיות לניתוחים גם אצל יילודים, כולל פגים.

בד בבד עם הכרה זו גם חל שיפור ניכר באמצעי ההרדמה. זה כעשרים שנה ניתנים סמים מרדימים לפגים בלי לגרום להם נזק, ובעשור האחרון חלה התקדמות במיתקני הניטור וכן פותחו סמים מרדימים חדשים, בטוחים יותר.

מעניין לציין, כי היתה לפחות קבוצה אחת של בני־אדם שטענה כל העת, גם בלי לקרוא פרסומים מעורכים ומלומדים של נוירולוגים, שהכאב של היילודים הוא ככל האדם. אלה הם הוריהם של היילודים.

בני צאן מיובאים לשיפור העדר הישראלי

מאת אמיר רוזנבליט

באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע נערכים עתה מחקרים בכוונה להעשיר את מגוון העדר המקומי של עיזים וכבשים. החוקרים מייבאים עיזים מזנים שאינם מוכרים בארץ ומכליאים אותן עם הזנים ה„ישראליים" כדי ליצור גזע חדש, שיהיה עמיד יותר בתנאי [illegible] בשר טעים יותר, ותנובת חלב גבוהה יותר בהשוואה לעדרים המקומיים. מטרת הניסויים האלה היא לשפר את תנאי החיים של הבדווים בנגב ושל נוודי מדבר גם במקומות אחרים בעולם ולהציע מקורות זולים ומשופרים יותר של חלבון לאוכלוסיה בארצות המתפתחות, החיות תחת איום מתמיד של רעב.

פרופ' ראובן יגיל ייבא לאחרונה לארץ עשרות עיזים לבנות בעלות ראש חום ממדבר קלהארי בדרום־מערב אפריקה ועיזים דמשקאיות חומות מקפריסין. יגיל, מומחה בין־לאומי בתחום חקר הגמלים, עורך עתה את ניסוייו בעיזים בחווה של ידידנו החלוצי מייק ואן הרנברגן, הנמצאת סמוך לפארק אשכול בנגב המערבי. לדבריו, בעוד העז הנגבית מגיעה למשקל שיא של 40 ק"ג, הרי העז ממדבר קלהארי, שהיא בעלת קצב הגידול המהיר ביותר בין היונקים, עשויה להגיע למשקל של 150 ק"ג. עז זו מתברכת ביתרונות נוספים: בשרה טעים ביותר והיא איננה בררנית במזון וניזונה אף מעשבים בעלי איכות ירודה. אשר לעז הדמשקאית, הרי זו מצטיינת בתנובת חלב גבוהה ומסוגלת לספק עד שמונה ליטרים ליום באיכות גבוהה.

פרופ' יגיל מציין, בהסתמכו על דבריו של המומחה הישראלי לצאן ד"ר אברהם רז, כי עתיד משק החי בהתיישבות העברית בדרום הארץ טמון בעז, בגלל עמידותה בתנאי חום ויובש והסתפקותה בשעת הצורך במים מליחים, הנמצאים בנגב בשפע.

במקביל למחקר זה מתבצע במרכז איזון למחקר בחיות מדבר של האוניברסיטה מחקר מתקדם בכבשים שנועד לאותן מטרות. לפני שנים אחדות הובאו לארץ מדרום אפריקה כבשים מגזע דורפר לצורך רביה. דורפר, שהיא הכלאה בין כבשת הדורסט־הורן הפוריה ובין הכבשה הפרסית שחורת הראש, מצטיינת בבשר טעים במיוחד והיא עדיפה מבחינה זו על כבשת האוסי המקומית: היא מסתפקת במרעה דל ומוכנה לאכול כמעט כל עשב. כן היא מסוגלת לצעוד למרחקים ארוכים. בנוסף על כך היא ממליטה שלוש פעמים בשנתיים וכ־60% מן ההמלטות הן של תאומים. על סמך ממצאי המחקר באוניברסיטת בן־גוריון מפתח היום קיבוץ שדה־בוקר עדר המבוסס על הכלאה של דורפר עם כבשי האוסי. מנהל מרכז איזון מעריך, כי תוך שנה־שנתיים אפשר יהיה להציע את ההכלאה החדשה למגדלי הצאן בנגב.

אגב, [illegible] להגדלת העדר המהווה בשנים האחרונות היא שתילת עוברים. כבשת הדורפר מקבלת טיפול הורמונלי להגברת הביוץ ו־10 עד 12 ביציות מכל כבשה מטופלת נשתלות ברחמן של האמהות לעתיד מגזע האוסי.

פרופ' ראובן יגיל עם עז דמשקאית

הסכיזופרניה פורחת באביב

פסיכיאטרים במדינות שונות גילו בשנים האחרונות, כי סיכוייו של אדם ללקות בסכיזופרניה גדולים יותר, אם נולד באביב. כאשר משווים את חלקם של הסכיזופרנים ילידי החודשים מרס עד מאי בכלל האנשים שנולדו בתקופה זו, נמצא שהוא גבוה ב־10% בקירוב מעל לממוצע הכולל של הסכיזופרנים באוכלוסיה, ואילו חלקם של הסכיזופרנים בקרב ילידי החודשים יוני עד אוגוסט נמוך ב־10% מן הממוצע הכולל.

שתי תיאוריות מוצעות להסברת התופעה הזאת. האחת תולה את הקולר בגורמים עונתיים, העשויים אולי להשפיע על התפתחותם של עוברים ויילודים, למשל חסר עונתי בוויטמינים במזון, גורמים אקלימיים או שכיחות גבוהה יותר של מחלות זיהומיות למיניהן. עם זאת לא ברור כלל, כיצד עשויים גורמים אלה לפעול על מערכת העצבים המרכזית, שבה ממוקמת – בדרך שעדיין אינה מובנת כלל – המחלה.

קבוצת חוקרים בעיר מנהיים שבמערב־גרמניה, בראשותו של פרופ' היינץ הפנר, נוטה יותר לתיאוריה השניה, „תיאוריית ההתנהגות הקדם־בריאתית". תיאוריה זו מנסה לקשר את הופעת הסכיזופרניה בגיל מבוגר עם מועד ההתעברות של האם: ייתכן שחלק מהוריהם של הסכיזופרנים־לעתיד לוקים בדרך־כלל ממעצורים ארוטיים מסוימים, אלא שבחודשי הקיץ נחלשים מעצורים אלה. לכן גדול יותר מספר התינוקות הנולדים באביב, כעבור תשעה חודשים, ולכן גם גדול אז יותר חלקם של התינוקות שעתידים לחיות סכיזופרנים.

מחקר בארה"ב: סחיפת הקרקע קטנה יותר בחקלאות אורגנית

יתרונותיה של החקלאות האורגנית, זו הנמנעת משימוש בדשנים ובחומרי הדברה כימיים, מבחינה אקולוגית ומבחינת בריאות האדם – ידועים היטב, אם כי יבוליה נמוכים יותר. הנה מתברר ממחקר שנערך בארה"ב, ששיטת גידול זו גם עדיפה מבחינת שימור הקרקע.

מסקנה זו עולה ממחקר שערכו ג'ון רגנולד מאוניברסיטת מדינת וושינגטון, לויד אליוט ממשרד החקלאות האמריקאי ואיבון אונגר מאוניברסיטת מיין. הם בדקו שתי חוות סמוכות במדינת וושינגטון המגדלות בעיקר חיטת חורף, אחת בשיטת החקלאות האורגנית תוך העשרת הקרקע ב„זבל ירוק" ובמחזור זרעים, ושניה בשיטות המקובלות, עם דישון רב, בלי זבל ירוק ועם מחזור זרעים מצומצם בלבד, והנה מה שמצאו: ב־37 השנים האחרונות סחפו מי הגשמים בחווה השניה, שעובדה בשיטות קונבנציונליות, שכבת קרקע עליונה בעובי של 21 ס"מ, ואילו בחווה הראשונה הגיעה סחיפת הקרקע ל־5 ס"מ בלבד. על־פי חישובי החוקרים תיעלם בתוך 50 שנה כל שכבת הקרקע העליונה, הפוריה, בחווה הקונבנציונלית.

והנה זה ההסבר שמציעים רגנולד, אליוט ואונגר: השימוש הרב בזבל ירוק בחווה האורגנית – בעיקר קטניות למיניהן, שבשורשיהן מצויים חיידקים הקולטים חנקן מן האוויר והן משמשות תחליף לדישון בחנקן – מגביר את כמות הרקבובית בקרקע. הרקבובית מכילה פולימרים רב־סוכריים, המונעים הידבקות חלקיקי הקרקע, מאווררת את הקרקע ומאפשרת חלחול טוב של מי הגשמים, ועקב כך פוחת הנגר העילי וממילא גם פוחתת סחיפת הקרקע. ההימנעות מדישון כימי בחווה האורגנית גם מפחיתה את הצורך בחרישת האדמה, שהיא אחד הגורמים של סחיפת הקרקע. ועוד: הזבל הירוק משמש בשעת גידולו כמעין מטריה, הבולמת בשעת גשם את כוח הפגיעה של הטיפות היורדות, וגם גורם זה מפחית את סחיפת הקרקע.

ביפן מייצרים סרט על־מוליך

ההתפתחות המרהיבה של ייצור חומרים בעלי תכונות של על־מוליכות, שאירעה בחודשים האחרונים ממש, כבר הביאה להשגת תופעה זו של זרימת החשמל ללא התנגדות בטמפרטורות גבוהות מאוד יחסית, של כ־180 מעלות קלווין (כמינוס 90 מעלות צלזיוס). אולם נותרה הבעיה, כיצד לעבד חומרים אלה, העשויים תחמוצות של מתכות ואל־מתכות, ולעשות מהם, למשל, חוטים שיוכלו להוביל חשמל למרחקים ללא הפסדי [illegible].

חברה יפנית, „ביפן קיקי" שמה, טוענת עתה שהצליחה בכך: היא מחממת חומרים אלה לטמפרטורה של אלפי מעלות וגורמת להם ליהפך לפלסמה (כלומר, גז מיונן). אחר־כך היא מרססת אותם על סרט בתוך הנתך בלחץ נמוך, של אחד בחלק ה־40 עד רבע מן הלחץ האטמוספירי – בעוד שעד כה ניסו שיטה זו, ללא הצלחה יתרה, בלחץ אטמוספירי רגיל. באופן זה ייצרה „ביפן קיקי" סרטים של תחמוצות איטריום, בריום ונחושת בעובי של כעשירית המ"מ, המתנהגים בתכונת העל־מוליכות עד לטמפרטורה של 91 מעלות קלווין ומסוגלים להעביר זרם בעוצמה של 700 אמפר לסמ"ר בטמפרטורה של 77 מעלות קלווין, שהיא עדיין גבוהה יותר מטמפרטורת הנוזל של החנקן המשמש לקירור (ללא צורך לקרר בעזרת הליום, שהוא חומר יקר פי כמה וכמה). מדוע דווקא 77 מעלות? כי בטמפרטורה זו נוצר אפקט מייסנר, המתבטא בכך שעל־מוליכים מסבסים שדות מגנטיים. עוד טוענת החברה, שתהליך זה של ריסוס מהיר פי אלף מן השיטות של ייצור סרטים כאלה בלי ריסוס.

זוהי רק ההתחלה. עדיין יחלוף בוודאי זמן רב עד שהחומרים העל־מוליכים ייכנסו לשימוש המעשי. אבל מכל מקום זוהי פריצת דרך חשובה.

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

קולנוע

שאו ביזנס בבית הקברות

„גן השיש". במאי: פרנסיס קופולה

מכך עשר שנות מלחמת וייטנאם לא התייחסה הוליווד למלחמה. אחריה החלו להופיע בקצב איטי סרטי חרטה והאשמה („השיבה הביתה" „אפוקליפסה עכשיו") ובעקבותיהם הגיח פתאום גל לאומנות בדמות רמבו וסרטי השיבה לווייטנאם בשם כבודה הפגוע של אמריקה. גם גל זה דעך, פחות או יותר, ואז, לאחר עשור כמעט ללא סרטי וייטנאם רציניים, חזר הנושא אל האופנה: „דמעות של פתיקה", „פלטון", „בכל־גיקס", „זעקת הנשרים" ו„גן השיש" של קופולה, מי שעשה לפני 15 שנה את „אפוקליפסה עכשיו", סרט המהזה הרציני הקולנועי ביותר על נושא זה. „אפוקליפסה" היה מסע מקאברי אל לב האפילה הוייטנאמית. ככל שהעמיקה התיירה אל הג'ונגל כן האפיל העולם וגדל האבסורד.

„גן השיש", שכולו מתרחש בוואשינגטון, אינו פחות מקאברי. את המוות הוייטנאמי פוגש הצופה בסיפור זה לא בג'ונגל של וייטנאם, אלא ב„גן השיש", בית הקברות הצבאי ארלינגטון כפי שמכנים אותו בציניות חיילי יחידות הקבורה הממונים על הטקס. ביום עמוס כאוד מתייצבת יחידת הקבורה מאחורי הארון עשרים פעם, התזמורת מנגנת, חיילי המשמר המצוחצחים מקפלים את הדגל והארון מונח על כרכרת הלוויות בסלו־מושן פעמי מלא גינוני הוד. „תודה", מסנן מישהו בלהיטה אל שר הטקס, „האוטובוס מחכה". כאשר קוברים עשרים איש ביום באותם דקדוקי טקס נוראיים, הופכת הקדושה לבדיחות סרט נע.

„גן השיש" מסיים, מבחינה זו, את האפוקליפסה בג'ונגל. חיילי הברזל נקברים על־ידי חיילים קריקטוריים והמלחמה ביער, ללא כיוון ותכלית, מקבלת כאן ביטוי החלטי אחרון – פארודיה פוסטמודרנית.

יש גם מסגרת סיפורית כמובן. הגבורים הם ג'יימס קאן וג'יימס ארל ג'ונס, שני שחקני ענק שלא נמצאו להם תפקידים הולמים מזה זמן רב. השניים הגיעו אל ענף הקבורה של הצבא האמריקאי לאחר כמה סיבובים בקוריאה ובווייטנאם. שניהם גיבורי קרב מפורסמים וההוד של ג'יימס קאן נראה כמו קיר תצוגה של כל המדליות האפשריות. שניהם ראו כל מה שאפשר לראות ושרדו. שניהם שונאים את המלחמה, את הבלותה האכזרית. קאן, המאצ'ו שהציל בקרב את כולם, נבבא על סף התמוטטות נפשית. קשה לו להביט במבט ולעמוד כנגד. בה עוד שמסורתו כשר הטקס של שדה הקברים בארלינגטון במחיצה לו יותר את הבלות ההרג יותר משדה הקרב. הטובים בסיפור האסכה הזה הם הרס"רים, שני ותיקי קרבות עם לב מלא אהבת חיילים ושנאת הרג חינם. הרשע הוא המימסד הצבאי, שבאשמתו, מכוח התמדתה של גאוות סרק, ממשיכים לשלוח נערים אל האיסליז הוויטנאמי. „גן השיש", כמו „אפוקליפסה עכשיו", מתאר את המימסד הצבאי ואת אנשי הקאריירה של הפנטגון כחבורת שוטים שהמלחמה עבורם היא הזדמנות טובה לניסוי כלים וקידום אישי, שלמענו יוקרבו הרבה פטריוטים תמימים. הסרט משלב מראות טלוויזיה מכוערים משדות הקרב עם טקסי קבורה מבויימים בתיאטרליות ממורקת של שואו־ביזנס וההתנגשות בין הסניים, על רקע אטימותו של המימסד הצבאי, מחודדת את הרגשת הבגידה.

„גן השיש" אינו סרט קל. הסיפור מתפתח באיטיות בכמה כיוונים עלילתיים. יש סיפור אהבה, אמין באוד, בין הרס"ר המיוחד ג'יימס קאן לאנג'ליקה יוסטון, עיתונאית של ה„וואשינגטון פוסט", סיפור אהבה אבהי של שני הרס"רים למתגייס פטריוטי צעיר, בנו של חבר ותיק ממלחמות העבר, סיפור אהבתו של הפטריוט התמים הזה לבתו של קריירסט צבאי, וכמובן סיפור אחוות הגברים הסנטימנטלית של שני הרס"רים, שקברו את רוב חבריהם בשדה הקרב, הרבה לפני שנתגלגלו בעל כורחם לקברנות דהדלוקס נוסח ארלינגטון.

אין זה סרט אחיד. „גן השיש" – מתאבן מפעם לפעם ומאבד את הדופק העלילתי. בחציו השני יש הרבה רגעים מתים, אבל לקראת הסוף חוזרת העלילה אל עצמה, קופולה מוצא את קולו ומעניק לנו רקוויאם קולנועי מרגש לדור אבוד. מומלץ רק למי שיש לו סבלנות לקולנוע איטי רציני. קולנוע חשוב, למרות כל רגעיו המתים.

יגאל משיח

קונצרט

„מלחינים בירושלים". קונצרטים עם האנסמבל הירושלמי למוסיקה חדשה. תיאטרון החאן, 24.1.88

בספרו האוטוביוגרפי „בשחק העיניים" מתאר הסופר אליאס קאנטי את השתתפותו בכינוס למוסיקה מודרנית בסטרסבורג שאורגן על ידי המנצח הרמן שרכן ב־1933. הכינוס היה מלא התרחשויות: שני קונצרטים ביום, שיחות, דיונים, הפתעות וחידושים פרי דמיונם של מלחינים נועזים שהביכו לא מעט את המאזינים ועוררו ויכוחים בין תומכים ומתנגדים. כמה מהיוצרים, ובראשם אלבאן ברג, הוכרו כגאונים. אחרים נשכחו. נזכרתי בתיאור המאלף של קאנטי בהאזיני לקונצרט „מלחינים בירושלים", השלישי בסדרה במסגרת „פרויקט 88" של המכון הירושלמי למוסיקה בת־זמננו, בהנהלתו האמנותית של המלחין והמנצח משה הרנשטיין. אמנם חסרו מהאירוע האקסטאלי דיונים (אצלנו מתווכחים בעיקר על עניינים פוליטיים) אבל שררה רוח של חדשנות והרפתקנות. הקונצרט היה, למרבה הפלא, אפילו מרתק.

היצירות היו לכלי סולו ולהרכבים זעירים, מהן שחוברו בהזמנת האנסמבל. אי אפשר, כמובן, לשפוט את טיבן מהאזנה ראשונה. רושם חזק השאירו שתי יצירות שיש להן כבר מעמד מכובד במוסיקה הישראלית: „לנבל" מאת מרק קופיטמן (מ־1977) וקונצ'רטו לנבל וכלים אלקטרוניים מאת יוסף טל, שחובר ב־1971 בשביל ניקאנור זבלטה ועדיין מחדש כעבור תשע שנים. שתי היצירות שונות מצויינות מכל הבחינות – בטכניקה, בדמיון ובדעיונות מקוריים ומשכנעים, וכן לביצוע מקצועי למופת של הנבלאית עדינה הרעף (חברת האנסמבל). יצירות אחרות שבלטו באיכותן, הטכנית והרעיונית, היו „מוסיקה לחמישה נגנים ולכלים רבים", דיאלוגים מיסטוריים ובעלי גוונים בסגנון אישי מאת אנדרה הייד ו„ארבע אפיזודות תורף" לכלי נקישה ולקלרנית באם מאת נועה גיא שהפגינה כשר המצאה, בנימה אישית ובמקוריות ברורה.

לעוצמת הביטוי המרוכז והישיר בקטעים אלה נשמעה ה„קיאסמוס" של סטיבן הורנשטיין וביצועו המבריק (סנור סקסופון) כשרשרת של אפקטים שסכלה מיזמרינת האסמה, בנים עת, ניצוצות מתחכמים ומבטיחים. יש להניח שעדיפה הגירסה לחמישה סקסופונים „חיים", שבוצעה לא מכבר באיטליה, מהנוסח המשלב סקסופונים מוקלטים, שהוגש לנו.

מעניינות היו ה„רישום לחמישה" מאת אייל זיידמן וביצוען, עם האנסמבל ובהשתתפות הבכור מנגלי הפסמן, „אחד הוא מספר בודד" מאת איתן שטיינברג, מלחין עם אופי יהודי ו„שלוש רומנסות" גדושות בעושר צלילי, בגינה שופעת מעודנת של ליאורה ירויל. כאמור, כרוב המקרים, המדובר בהתרשמות ראשונה.

הקונצרט השני, בערב הקודם, סיכם את שלבי היווצרותו של האנסמבל התקופה הראשונה לפעילותו במיצוי מיוחד של אפשרויות בנגינה וביצירה סולנית־אישית ומשותפת. יש לשבח גם את נגינתם של רוזיה ישי (גיטרה והארפ – תוף איראני) וגיבורי קבלבקר (כלי נקישה) ואת תרומתו של גדעון לבינזון (קונטרבאס).

ישראל דליות

שדים במוזיאון

במוזיאון לאמנות חדשה בחיפה נפתחה אתמול תערוכת פסלים מיצירותיה של ציונה שמשי. בתערוכה מוצגת קבוצת פסלוני „שדים", שנוצרה בעקבות רשמיה של האמנית מפסלים אטרוסקיים ופסלוני „האושבתי" שהם צלמיות משרתי הנקבר בעולם המתים, במקדשי הקבורה במצרים.

★

במקביל לתערוכה זו נפתחה במוזיאון חיפה תערוכת „תפיסות חדשות ברישום מודרני", מאוסף המוזיאון. הרישומים, פרי עבודתם של שורת אמנים ישראלים, משקפים את התפתחותו של הרישום בשנים האחרונות. עם האמנים המשתתפים בתערוכת הרישומים נמנים **אביבה אורי, אברהם אילת, דוד בן שאול, בתיה גרוסברד, יחיאל שמי, מנחם שמי, יוסף ברגנר, משה קופפרמן, אנא טיכו, רפי לביא** ורבים אחרים.

אריאלה ראובני

ביקוש להקלטות הקונצ'רטו של אלגאר בביצוע ז'אקלין דה פרה

בסקר חטוף שערכתי בכמה חנויות תקליטים מתברר מתגלה שאחד התקליטים הקלאסיים המבוקשים ביותר אצלנו, בימים אלה, הוא של הקונצ'רטו לצ'לו מאת אלגאר בנגינתה של **ז'אקלין דה פרה** המנוחה. כנראה בעקבות הקרנת סרט הטלוויזיה לזכרה של הצ'לנית המופלאה שכלל ביצוע של הקונצ'רטו הזה. בזמנו כתבנו, כמה פעמים, בשבחה של דה פרה כפרשנית מושלמת של הקונצ'רטו של אלגאר שהוקלט על ידה פעמיים – בניצוח **סר ג'ון בארבירולי** (באמצע שנות השישים) ובניצוח **דניאל ברנבוים** (מקונצרט פומבי בפילדלפיה ב־1970). שתי הקלטות, של אי.אם.איי. ו־סי.בי.אס שלא קל להשיגן כעת בישראל בגלל הביקוש הרב. שני הביצועים המוקלטים הם נהדרים. בזה של פילדלפיה מורגשת ספונטאניות והשראה בלתי רגילות.

ישראל דליות

תמיכה באמנות – הנסיון הבריטי

המלחין הבריטי **סר פיטר מקסוול דייוויס**, על המתרחש בחיי התרבות הממוסדת בארצו

בביקורו בישראל של המלחין הבריטי סר פיטר מקסוול דייוויס, בשבוע שעבר, ניתנה לי הזדמנות לשוחח במחיצתו כמורה־הדרך וכמארח. בנסיעה לתל אביב, לפגישה עם מלחינים וסטודנטים באקדמיה למוסיקה ובשיחות ב„משכנות שאננים" בירושלים התייחס מקסוול דייוויס גם למתרחש כיום בחיי המוסיקה והתיאטרון באנגליה. בראש וראשונה להשלכות של הקיצוצים בתמיכה הממשלתית במוסדות אמנות ותרבות. נושא הקרוב ללבו של המלחין הנודע. בעייה המטרידה את מנוחתו. מקסוול דייוויס עצמו התמסר במשך כעשרים שנה לניהול מוסיקלי של האנסמבל „פאיירס אוף לונדון" שאותו ייסד ועליו ניצח בקביעות ועמו הופיע בארצות רבות. הקבוצה שביצעה יצירות שחיבר למענה וגם מאות מלחינים בריטיים אחרים בני זמננו פורקה לפני כמה חודשים. „לא הצלחנו להחזיק מעמד מחמת קשיים כספיים עצומים. התקציב הלך והצטמק. התמיכה הממשלתית קוצצה. מימנתי את פעילות הקבוצה בכספי הפרטי, מהכנסותי מקונצרטים והרצאות. נוכחתי שאם אמשיך אפשוט את הרגל, פשוטו כמשמעו". מה למעשה קורה כיום לפעילות המוסיקלית הנתונה במצוקה כספית? מקסוול דייוויס: התזמורות הגדולות בלונדון, מלבד התזמורת הסימפונית של הבי.בי.סי, המוחזקת על ידי שירות השידור, מחזרות ללא הרף אחר מקורות מימון ונאלצות לרדת ברמה בתכניות ובביצועים. בקונצרטים נשמעות שוב ושוב אותן היצירות. במקרים רבים עם מנצחים וסולנים שאינם מהטובים ביותר. הרגש על מלחינים מהוללים ויצירות מוכרות. אין תקציב להזמנות לפי הצרכים האמיתיים והתוצאה איכות מוסיקלית נחותה. מצב המשפיע על מוראל הנגנים. לתנאים השוררים אין שום קשר לתרבות מוסיקלית ממשית. המצב דומה ל'מוזיאון קונצרטי'. נכון שנפלא ונעים, כמובן, לחזור ולהאזין ליצירות מופת אהובות אבל תרבות פירושה גם טיפוח מוסיקה נדירה וחדישה. למזלנו יש סימנים שהתבונה והאחריות מתחילות להשפיע. הממונים הרשמיים מטעם הממשלה על ענייני אמנות הצליחו לא מכבר להוציא כמה מיליונים מהאוצר כדי להקל על הגופים המוסיקליים בבריטניה. ברכתי אותם על היוזמה המוצלחת, אם כי בפגישה משותפת העליתי השגות נוספות לגבי גילויים של קצר־רוח ואטימות בתמיכה כספית בחיי המוסיקה".

מקסוול דייוויס פעיל כיום בעיקר בסקוטלנד. לשאלתנו האם המצב שם שונה ענה: „כן, המועצה הסקוטית לאמנויות מגלה יותר רגישות והבנה. מצליחה לגייס כספים. המצב טוב מאשר באזורים אחרים גם כשהמדובר בתורמים קבועים ציבוריים ופרטיים. כתוצאה מכך ביכולתנו להמשיך בפסטיבל השנתי סנט מגנוס באיי אורקני, שאני מנהלו המוסיקלי ולהשמיע בעקביות יצירות מוזמנות ממלחינים בריטיים חיים ולשתף מבצעים מובחרים. הפסטיבל נועד לעודד יצירה וביצוע מקודדים מקומיים ולא רק למשוך קהל ולאזן תקציב".

ישראל דליות

תערוכת יחיד ראשונה לשלמה רותם – „ציורי חלוצים" – תיפתח השבוע בגלריה „גלאי" בתל־אביב. שלמה רותם, יליד 1930, נולד בבית זרע והיה חבר קיבוץ עד 1956 אז עזב לאשקלון ועבד בתור מכונאי טרקטורים, ניהל תחנת טרקטורים ונהג משאית. בשנת 1963 יצא עם משפחתו לשליחות של שלוש שנים בקנדה מטעם מחלקת הנוער והחלוץ של הסוכנות היהודית ושם הציג תערוכה ראשונה בספריה הציבורית של טורונטו.
בתערוכה מוצגים ציורי דמויות של חלוצים משנות ה־20 וה־30. הרעיון לנושא עלה כאשר החל רותם לצייר את בני משפחתו: אביו, אמו וחמותו, על פי תמונות ישנות שלהם.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוה: שניים אוחזין, היכי דמי 2 (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי) הנמלים והצרצר (כ).
09.00 אנגלית (ז').
09.20 השעה שלנו: הענק וגנו (כ).
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית (ז').
10.30 פרפר נחמד: סיר בשבט.
11.00 חשבון (ה') חיבור בשברים.
11.15 צרפתית (על יסודי).
11.30 גיאוגרפיה כללית (ה'–ו') אפריקה הקדומה.
12.00 סיפרות (ד'–ט') הזקן (כ).
12.25 אנגלית (ט').
13.00 אנגלית (ז').
13.30 היסטוריה כללית: המהפכה הצרפתית: הבסטיליה.
14.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 ארטורו טוסקניני – המאסטרו על דרכו המוסיקלית של המנצח הנודע שהיה בן למשפחה איטלקית עניה, ובזכות כשרונו המוסיקלי הפך לאחד מגדולי המנצחים בסוף המאה הי"ט ועד אמצע המאה הכ'. טוסקניני ניצח על הטובות בתזמורות העולם וקטעים מן היצירות בביצועו, נוכל לראות בסרט.
15.05 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה מדובב לגיל הרך.
15.25 גברת פלפלת: מתבואים.
15.40 מאתיים שניות למבואות ים: דפי מידע טלטקסט.
15.55 רחוב סומסום: כמה שותלים שתיל.
16.25 מכשפיתה מכה שנית (פרק 8) בחיפוש אחר הסיפרה 8, פוגשת דבי את פרופסור קלמן קיסים, שמתמחה בצפייה בכוכבים, ומזמין את דבי להשתתף עמו. דבי מגלה להפתעתה את הספרה 8 על הירח.
16.45 במסגרת שבוע שמירת הטבע נקרין במשך השבוע, מדי יום, חידה בנושא פרחי בר בישראל. בין הפותרים נכונה יוגרלו פרסים.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 ארנובים – שם הפרק: „ארנובים יצאו לדרך". הזרנבוים יוצאים למחנה, ובאחד הטיולים הם נתקלים בהתפתעה מפתיעה.
17.40 המילה – שם הפרק: „התקריה". ולאסקו מקבל בגלל מורה חדש, כי נדמה לו שהוא מוצא חן בעיני הברוהו (עברי ערבי).
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רוצה פתרון – ענייני חברה, חינוך ורפואה, נושא הדיון: הבן הבכור ויחסו לאביו, אב מתלונן על יחסו של בנו כלפיו.
18.45 חידושים ומצאות – על חידושי המדע ושכלוליו בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות, בחלל ועוד. 1. חקר התעופה – מחקר על מטוסים ומנחתים מיוחדים להם, ועל הסכנות השקפות למטוסים ממזג האוויר; 2. תחזית מזג האוויר – תהפוכות מזג האוויר במדינת מינסוטה שבארה"ב והניסיונות לצפותם מראש בדיוק המרבי; 3. זכוכית – ייצור כלי זכוכית למעבדה, ומחקר על אפשרויות הדבקתה (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 עד פופ – הפעם „ימי והילדה" – תכנית המתעדת את ההופעות החיות של ברוס ספרינגסטין בין השנים 1975־1985. כלולים בה ראיונות איתו ועם חברי להקתו.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת – (פרק 70): דקס משיג את מטרתו – הוא עסקים עם אלקסיס. בעימות קשה בין ג'ף לאדם מתגלה אדם שלא ידע כי הוא אבי התינוק שעומד להיוולד לקירבי. ג'ף מספיק לעצור את קירבי, על סף צאתה לפאריס. בלייק מציע נישואים לקריסטל.
22.40 מבט הדרוז – ענייני תרבות ואמנות בשילוב מופעים, ראיונות ושיחות בתרגום שונים.
23.30 אלפרד היצ'קוק מגיש (סדרת סרטי מתח) שם הפרק: „שעה ארבע" – שופט קנאי לאשתו הצעירה משוכנע שהיא בוגדת בו ומכין את נקמתו (עברי־ערבי).
23.55 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

20.30 „תולדות הצילום בקולנוע" סידרה תיעודית. (פרק חמישי): גן העדן האלקטרוני. בתי הקולנוע הראשונים בבריטניה היו אוהלים במסגרת „לונה פארק" נודד. אחד החלוצים בנה בתי קולנוע, צילם סרטי דרמה ונעזר באשתו ואחד עשר ילדיו.
21.00 פופ 2: שירים של: פאלקו, טינה טרנר, אדם.

ערוץ 2

18.30 „קימבה – האריה הלבן" סידרת הנפשה לילדים.
19.00 „האחים" (פרק שביעי): „היום המשולש". בריאן ואן מחפשים בית לרכישה. הוזל בביצוע החוזה עליו חותם דייויד, להוביל ולאחסן את פחי הצבע. ג'ניפר מתיידדת עם איש העסקים פראנק וולקר, ברברה איננה מרוצה מכך. פורצת שביתה ברציפים שעלולה לפגוע בפרנסת משפחת המנדר.
20.00 „תצפית": הפעם: 1) כיצד להיפטר מאבנים בכליות בשיטה חדשנית בלי ניתוח; 2) על הקשיים וההצלחות בהפסקת העישון.

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 הרזל גמידו (תכנית לילדים); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט (ערבית); 18.00 משפחת זולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 מופעים קלאסיים – הנזל בהייד פארק; 21.00 סרט „מי מנהל את התנועה" עם ג'רי לואיס; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית).

משחק הסופרבול בשידור ישיר מארה"ב – שידור ישיר מסאן דייגו שבקליפורניה של משחק הסופר בול 1988. השידור יתחיל בשעה 01.00 אחר חצות, (המשחק ישודר בשנית, ביום שני ה־1 בפברואר בשעה 21.00. המתחרים בסופרבול, שהוא ה־32 במניין, נקבעו במשחקי הפלייאוף של ליגות ה־AFC וה־NFC. המשחק לפני האחרון שנערך בין ה„דנוור ברונקס" ו„קליוולנד בראונז" שודר בטלוויזיה המזרח תיכונית ואילו המשחק האחרון בין „וואשינגטון רדסקינס" לבין „מינסוטה ויקינגס" ישודר בשבת הקרובה ה־30 בינואר בשעה 16.00. המנצחים בשני משחקים אלה יתמודדו בסופרבול – אליפות הכדורגל הלאומי האמריקאי – ביום שני הקרוב מעבירה הטלוויזיה המזרח תיכונית לצפיה באיזור כולו לראשונה את משחק הגמר של הסופרבול בשידור חי, ומצפים כי בכך תיפתח מסורת חדשה של שידורים ישירים.

לקראת שידור

ברוס ספרינגסטין, הערב בתכנית מיוחדת של „עד פופ"

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – מוצרט: רביעייה בפה מגור לאבוב ולכלי קשת ק. 370; בטהובן: סונטה מס' 8 בסול מגור לכנור ולפסנתר אופוס 30, מס' 3; שוברט: פנטסיה בפה מינור לפסנתר ב־4 ידיים אופוס 103; קסטלנואבו–טדסקו: למילים של גרסיה לורקה „רומנסות צועניות" למקהלה ולגיטרה; פורה: הסויטה „דולי".
09.00 קונצרט בוקר – סקריאבין: קונצ'רטו בפה דיאז מינור לפסנתר ולתזמורת אופוס 20; בורודין: רביעיית כלי קשת מס' 2 ברה מגור; ברהמס: סונטה בסי במול מגור לויולה ולפסנתר אופוס 120 מס' 2; שוברט: סונטה בלה מינור לפסנתר מס' 537 ברשימת דויטש; קרל־פיליפ־עמנואל באך: קונצ'רטו בלה מגור לצ'לו ולתזמורת; מוצרט: סרנדה ברה מגור „קרן הדואר", ק. 320.
11.57 פינת השיר – משירי עזרא רבין.
12.00 אמנים באולפן – עדינה הרעף נבל – ק.פ.ע. באך: סונטה בסול מגור; פ. ברחיים: מאמנה; טאדרמן: פרלוד סונטינה; מדירי: ויאכו זורך ציקה; פלאגלה: סונטה.
13.05 בהאזנה נינוחה – לקלר: סונטה מס' 5, בסול מגור; מוצרט: הפתיחה ל„דון ג'ובאני"; סן־סנס: מבוא ורונדו קפריצ'יוזו לכנור ותזמורת; וורלוק: סויטה „קפריול"; היידן: סימפוניה מס' 94, בסול מגור; שוברט: אדג'ו (נוטורנו) במי במול.
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – נגוד או השלמה: יצירות לכלים או קולות ולסרט אלקטרוני – יוסף טל: קונצ'רטו מס' 6 לפסנתר ולסרט מגנטי; ל. שידלובסקי: פולחן; צבי אבני: אפיזודות ליריות לאבוב ולסרט מגנטי סינכרונוסטאטיק; א. אמנד לב: מאותיים לחמישה וטייפ.
16.00 מוסיקה ליום ראשון – מונטוורדי: מיסה ב־4 קולות (1651); (מקהלת קינגז קולג' קיימברידג' / נגני אקדמיית סנט מרטין); לולי: דיאס אירה (סולנים / אנסמבל קולי/ת. ז. פרנסואה פאייאר); באך: קנטטה מס' 14 (מ. ון אגמונד / מקהל. קינגז קולג' קיימברידג'/ להקת גוסטב לאונהרט); מוצרט: אווה ורום קורפוס (מקהלה ותז. סימפונית מלנודה/ק. דייויס); פורה: רקוויאם (ק. אשטון/ס. זרקתב סקוס/ מקהל קיימברידג' / ג'ון ראטו).
18.00 החידון המוסיקלי (ש.ח).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון 1987 (ש.ח) – מורלי: פנטסיות לשתי חליליות; ולסוניות לשני קולות; מוצרט: חמשיה לקרן ולכלי קשת במי במול מגור ק. 407; ברטוק: „קונטרסטים" לכנור, לקלרניתה ולפסנתר; וולטון: „פאסאד", שעשועים לפי שירים של אדית סיטוול לדוקלם ולקולות ול־7 כלים.
22.30 מן המקורות – הצוותה בשירי העם של עדות ישראל.
23.00 מחזורי יצירות – הקונצ'רטי של יוהאן כריסטיאן באך; היידן: סונטות.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 „הכוגה מרוצה".
09.05 סלרדיו
10.05 שירקוד
11.05 פנינו בוקר
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 „רדיו עשרה" – מגזין נוער.
17.10 צבעי הקשת
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 תפוח ועץ – על הקשר בין הורים לילדיהם והפעם: „סביבות" – פחדים מטופקים ו/או מוזרים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אלף אלפי ב„בית".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 שירים ושיעורים.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
17.05 רגעי קסם
18.06 „בעין בוחנת"
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 „עם ישראלי"
20.05 אזור בשבוזן – פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 „בינינו לבין עצמנו"

00.05 יומן חדשות
00.15 „ראוה בחלום"

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשע.
10.05 דברים טובים.
11.05 שגעים מי יודע.
12.05 אהבה ימימית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לך ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.
18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 „אחים עתיקי"
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שירים עבריים
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זו רה יומי.
13.55 „40 לאחור" – סיפור היום בתש"ח.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתג.
16.05 שירים עבריים.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.45 חמש עשרה קטנות – ענייני צבא וביטחון.
19.00 מבזק ידיעות.
19.05 רדיו ספורט
20.05 בעיקר מוסיקה – המכללה המוסיקלית המשודרת – „קול ההתהלות – הדרך לגיבוש הצליל של מהפכני הפופ".
20.55 פינה חמה ללבבי.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.55 שיחות חצות – עם הרצל בן־אשר – דיקן הסטודנטים במכללת תל־חי.
23.05 עשרים הארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא־רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.00 צד"ש – תוכנית יומית לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הבית הזה.

קולנוע

■ תל־אביב
אביבי: המתנות, בנדיל 9.40, 7.30, 5
אירית: המאבק לחיים 9.30, 7.15, 4.30
בית ליסין: שיגעון בהלל 23.15
בן־יהודה: חיזור גורלי 9.30, 7, 4.30
גורדון: כהורף עליך 9.30, 7.15
גת: הקיסר האחרון 9, 6
דיזנגוף 1: דאן דה פלורט 9.45, 7.15, 11 1.30, 4.30
דיזנגוף 2: תקווה ותהילה 9.45, 7.15, 11 1.30, 4.30
דיזנגוף 3: תל־אביב ברלין 9.45, 7.30, 11, 1.30, 4.30
דקל: השוד 9.30, 7.15
ספורט הרכים 9.30, 7.15, 24 מקס
הוד: ריקוד בוהמה 9.30, 7.15, 5
הקיבוץ (בית ציוני אמריקה): הזאב בדלת 9.30, 7.30, 4.30
חן 1: מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5, 2
חן 2: יום בבלכודת 9.50, 7.25, 5
חן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.25, 5.00
חן 4: הנסיכה מבברלי הילס 9.50, 7.25, 5, 2, 11
חן 5: מלון חוד המישות 9.55, 7.30, 5, 2, 11
לב 1: נערות עבודות – 10, 8, 5, 2
לב 2: מלאכים בשמי ברלין 9.50, 7.30, 2, 5
לב 3: המשפחה 9.45, 2 מגדל תיבורים 7.20, 4.50
לב 4: ממפוס 9.50, 7.30, 5, 2
ליסנה: ללא מוצא 9.30, 7, 4.30
כנרת: סגור לרגל שיפוצים
כורזאון: ילדה גדולה ועורבים 9.30, 7.30
מקסים: הבלתי משוחדים 9.30, 7
סיון (לשעבר אלנבי): תוכנית רחוב 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: סגור לרגל שיפוצים
סטודיו: סגור
פאר: יופיו של החטא 9.30, 7.15
פריז: חיי כלב (סרטים מסטיבל לאמא) 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 מונטי פייתון בהוליווד
צפון: באגנן 9.30, 7
שחף: עכבר הבאורים 9.30, 7.15, 5
תמוז – רמת־אביב:
תכלת: אריה 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: השוטר מלוס אנג'לס 9.30, 7.15, 5
הסינמטק הישראלי: 7 ...

■ ירושלים
אדיסון: השוטר מלוס אנג'לס 9, 7, 5
אורנה: יום בבלכודת 9, 6.45, 4.30
אורין 1: מלון חוד המישות 9.15, 7, 4.30
אור 2: שירותים אישיים 9.15, 7, 4.30
אור 3: הצ'יף 6.45, 4.30
אור 4: יופיו של החטא 8.45, 6.30, 4.30
אור 5: זעקת הנשרים 8.45, 6.45, 4.30
22.45 שר הטבעות
אור ביל: הקיסר האחרון 8.30, 5.30
בית אגרון: 6 חנה ואחיותיה 8 9½ שבועות של שכרון חושים 10 ראשים מדברים
כפיר: חיזור גורלי 9.30, 7.15, 4.30
כליל: עכבר הבדים 9.15, 7.00
סמדר: מלאכים בשמי ברלין 9.15, 7
עדן: אבא גנוב 9.00, 7, 5
רון: השוד 9, 7, 4.30
התאטרון ירושלים: דאן דה פלורס 9.30, 7 מאגנן 9.30, 7

■ חיפה
אורה: ריקוד מושחת 9.15, 7, 4.30
אורלי: טמפוס 9.00, 6.30
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור לרגל שיפוצים
עצמון 3: הבלתי משוחדים 9.10, 6.45, 4.30
חן: יום בבלכודת 9.15, 6.45, 4.30
עצמון 1: שגעון בהלל 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: תל־אביב ברלין 9.30, 6.45, 4.30
פאר: מעקב צמוד 9.15, 6.45, 4.15
קריגאור: יופיו של החטא 9.15, 7
רון: חיזור גורלי 9.15, 7, 4.30
רב גת 1: הקיסר האחרון 8.30, 5
רב גת 2: השוד 9.15, 7.00, 4.30

■ קריות חיפה
כפיר: לבו של אנג'ל 9.15, 7
מפרץ: מעקב צמוד 9.15, 7
אורית: אהבה ללא מוצא 9.15, 7
בית העם: המאבק לחיים 9.15, 7
היובל: האהבה מלון הראשה 9.15, 7
ניצן: אבא גנוב 9.15, 7

■ אשדוד
גמרת: זאב בדלת 9.30, 7.30
אשדוד: מעקב צמוד 9.30, 7.30

■ אשקלון
אסתר: זעקת הנשרים 9.30, 7.30
באורה: הבקבוק 9.30, 7.30
רחל: מלון חוד המישות 9.30, 7.30

■ באר־שבע
היכל התרבות: 9.30 נערות עבודות
חן: סגור

■ עפולה
גברים גברים 9.00

■ הרצליה ■ רמת השרון
השוטר מלוס אנג'לס 9.30, 7.15, 5.00
מלון דניאל: הפרוטוכול הרביעי 8
כוכב: השוטר מבברלי הילס 2 7, 9.30

■ חולון ■ בת־ים
ארמון: לאבה הנפולים 9.30, 7.15
מגדל: מעקב צמוד 9.30, 7.15
מתנ"ס קרית שרת: סגור/אורנים: אבא גנוב 9.30, 7.15
סביון: לה במבה 9.30, 7.15, 4.30
רינה: ריקוד מושחת 9.30, 7.15
עצמאות: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 5

■ כפר־סבא ■ רעננה
עמל: אבא גנוב 9.15, 7
תן: יום בבלכודת 9.15, 7
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה
אורלי: סגור
נוה זית: אבא גנוב 9.30, 7.30
אורך: מלתעות 4 9.30, 7.30, 5

■ נהריה ■ עכו
הוד: משטר פראי 9, 7
רויז: סגור
אודיטוריום: סגור

■ נתניה
סמדריה: הבטלנים מאישתר 9.15, 7, 5
אסתר: חיזור גורלי 9.30, 7
שרון: ללא מוצא 9.15, 7

■ קרית אונו
מתנ"ס: סגור

■ פתח־תקוה
שלום: 9.30, 7.15
היכל 1: חיזור גורלי 9.30, 7, 4.30
היכל 2: ללא מוצא 9.30, 7.15, 5
היכל 3: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 5

■ קרית שמונה
שגיר: אבא גנוב 9, 7

■ ראשל"צ ■ רחובות
ג.ב. רון 1: חיזור גורלי 9.30, 7, 4.30
ג.ב. רון 2: שגעון בהלל 9.30, 7.15, 5

■ רמת־גן וגבעתיים
אואזיס: מעקב צמוד 9.45, 7.25, 4.30

סבמן: ללא מוצא 9.30, 7.15
ראשון: סגור
בית העם: אבא גנוב 7.15, 5
הדר: דאן דה פלורס 9.30, 7
ונוס: יום בבלכודת 9.15, 7
ארמון: סגור
לילה: יופיו של החטא 9.30, 7.15
הדר: עכבר הבאורים 9.30, 7.15, 5
רב גן 1: ריקוד מושחת 9.50, 7.30, 5
רב גן 2: יום בבלכודת 9.55, 7.25, 5
רב גן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.30, 5
רב גן 4: ללא מוצא 9.55, 7.25, 5

דבר דבר דבר דבר דבר
חוזרים לעתונות טובה – דבר
דבר דבר דבר דבר דבר